

Kymmi-Yhtymä

Kansikuvamme

esittää kesäistä näkymää Högforsin Tehtaan liepeiltä, U.I. Pyhäjärveltä.

Valok. Foto Roos.

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN JULKAISU

N:o 1 - 1951.

Yhdestoista vuosikerta

METSÄNEUVOS TIMO BROFELDT.

Kymin Osakeyhtiön johtokunnan jäsen, metsäneuvos Timo Brofeldt kuoli tammikuun 22 p:nä 1951 maatilallaan Rengossa lähes 57 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 10. 3. 1894 Kuopiossa, tuli ylioppilaaksi suomalaisesta normaalilyseosta 1913 ja suoritti metsänhoitotutkinnon Helsingin yliopistossa v. 1916. Työskenneltyään lyhyen ajan Kaukaan Tehdas Oy:n metsäosastolla hän meni syksyllä 1916 Thomén Metsätoimiston palvelukseen ja oli vuodesta 1918 toiminimen toisena sekä vuodesta 1945 sen ainoana omistajana. Metsäneuvoksen arvonimen hän sai v. 1941.

Metsäneuvos Brofeldt oli maamme metsätalouden keskeisimpiä henkilöitä. Hän kuului mm. Suomen Metsäyhdistyksen johtokuntaan ja yh-

distyksen metsätaloudellisen valistustoimiston keskusvaliokuntaan sekä Yksityismetsänhoitaja-yhdistyksen johtokuntaan, toimien mm. yhdistyksen sihteerinä. Niin ikään hän osallistui uitto- ja metsätyövälineiden erikoisliikkeen Uittokalusto Oy:n johtoon. Monessa Keskuskauppa-kamarin elimessä, mm. pinotavaran mittauslautakunnassa ja pienen puutavaran asiantuntijalautakunnassa hän suoritti merkittävän työn.

V:sta 1943 alkaen metsäneuvos Brofeldt kuului Kymin Osakeyhtiön johtokuntaan, jolle hänen laaja kokemuksensa erikoisesti metsäalalla oli arvokkaana lisänä.

Viime sotien aikana metsäneuvos Brofeldt hoiti tärkeitä oman ammattialansa sotilashallinnollisia tehtäviä.

Högforsin Tehdas

LAAJENNUS- JA KESKITYSSUUNNITELMIA

Kymi-yhtymän metalliteollisuuslinjalla.

Huomattavia laajennuksia Högforsissa, Salossa ja Lahdessa, suuri peltiradiaattori-tehdas rakennetaan Heinolaan.

Tuskinpa taidemaalari Magnus von Wright, maalatessaan v. 1865 kahta taulua Högforsin rautaruukin tienoilta, saattoi aavistellakaan, että tuon silloin niin idyllisen ja nykyisessä mielessä arvostellen loputtoman hiljaisen rautaruukin vaiheille vajaan sadan vuoden sisällä kasvaisi pohjoismaiden suurimpiin kuuluva valimo, teollisuuslaitos, josta kuin "nauhalta" vain purkautuu mitä erilaisimpia jokaisen kodin käyttöesineitä: ammeita, keskuslämmityskattiloita, keittiön liesiä, muuripatoja, vain kaikkein helpoimmin mieleen muistuvat esineet tämän satoja erilaisia artikkeleita valmistavan teollisuuslaitoksen tuotteista mainitaksemme. V. 1820 perustettu rautaruukki oli sekin aikanaan uutuus ja tekniikan viimeinen sana, se näet oli ensimmäinen Suomessa perustettu valssilaitos, mutta valtaisa on ollut sen kehitys suurvalimoksi kaikkine siihen liittyvine erikoisosastoineen, laitokseksi, jossa n. 4.5 hehtaarin ala on aivan tungokseen saakka täynnä metallinsulatusta, kaavausta, valamista, puhdistamista, hioamista, koneistamista, emaliointia, niklaamista ja mitä kaikkea erilaista siihen sisältyneekään. Täynnä myös koneita, kuljetuslaitteita ja tehtäviinsä syventyneitä ihmisiä, joiden keskellä reportterikin kulkee kuin varpaillaan, ettei vain olisi häiriöksi ja aiheuttaisi työn keskeytymistä.

Nuo mietteet pulpahtivat mieleen istuessamme eräänä tammikuun päivänä Högforsin Tehtaan toimitusjohtajan, vuorineuvos Gustaf Arppen työhuoneessa, jonka seiniltä vangitsivat huomiomme edellämainitut Magnus von Wrightin taulut, jotka aikansa idylliseen tapaan kuvaavat Högforsin rautaruukin paikan näky-

Vuorineuvos Gustaf Arppe.

miä lähes sata vuotta sitten. Nyt ei paikkaa tosiaankaan enää voisi tuntea samaksi. Uusia tehdasrakennuksia on tullut vuosikymmenien mukana vanhojen viereen, ja koko rakennusryhmä muodostaakin sellaisen labyrintin, että siellä liikkumiseenkin vaadittaneen useiden viikkojen aikana hankittua tottumusta.

Vuorineuvos Arppe, joka vuodesta 1929 alkaen on ollut näiden laitosten johtajana ja tavallaan niihin kiinni kasvanut, istuu edessämme nippu piirustuksia ja papereita pöydällään. Olemme näet tulleet kuulemaan tällä kertaa Högforsin tulevaisuudensuunnitelmia, sillä 130 vuoden iästään huolimatta tähtää Högfors nuorekkaana tulevaisuuteen.

— Niin, meillä on laajennussuunnitelmia, myöntää vuorineuvos Arppe. Niihin on suoraan pakottanut rakennuslalla vallitsevan nousukauden aiheuttama tilanne, sillä kotimainen tuotanto ei ole pystynyt tyydyttämään keskuslämmityskattiloiden, lämpöradiaattoreiden, pesualtaiden ym. rakennustarvikkeiden yhä kasvavaa kysyntää. V. 1951 rakennetaan maassamme n. 10.000.000 m³ asuinhuoneistoja, joihin vaaditaan n. 500.000 m² lämpöradiaattoreita ja n. 5.000 kpl. keskuslämmityskattiloita. Mainittakoon, että meillä on keskuslämmityskattiloiden kohdalla n. 4.000 tilausta eli n. 28.000 m² lämpöpinta-alaa odottamassa toimitusta. Samoin esim. muuripatojen suhteen olemme tuhansia patoja jäljessä. Radiaattorit ovat toinen pullonkaulamme. Sisaryhtiömme Putki ja Kone Lahdessa ja Högfors ovat kymmeniä tuhansia neliömetrejä jäljessä ns. paneeliradiaattoreiden valmistuksessa, ja Högfors lisäksi koettaa pinnistää kiinni 15.000 m²:n kaulaa valurautaradiaattoreiden kohdalla. Lakko aiheutti sekin parin kuukauden viivästymisen toimituksissa. Näin ollen ovat toimitusajat muodostuneet aivan liian pitkiksi, kattiloille ja radiaattoreille n. 6—8 kuukaudeksi.

— Jotta näitä ns. pullonkauloja Högforsin Tehtaan tuotannossa voitaisiin avartaa, tarvitaan lisää tehdastilaa. Sen saamiseksi onkin jo päätetty rakentaa uusimman valimon viereen n. 13.500 kuutiometrin suuruinen tehdashalli sekä konepajan päähän noin 60 metrin pituinen kokeamis- ja valmistushalli, johon tulee uudet hiomo- ja niklaamo-osastot, jotka nykyisin ovat liian ahtaat. Samaten on nykyisellä lastauspaikalla aivan liian ahdasta. Tässä yhteydessä on tarpeetonta mennä yksityiskohtaisemmin kaa-vailemaan näitä laajennussuunnitelmia, sillä ne eivät ole vielä lopullisesti muotoutuneet.

— Näillä Högforsin Tehtaan laajennuksilla pyritään ennen kaikkea valmistuksen rationalisoimiseen sekä työskentely- ja tuotanto-olosuhteiden parantamiseen. Konepajan siipirakennuksen kaivaustyöt ovat jo käynnissä ja se saataneen käyttöön vuoden lopulla.

— Tässä yhteydessä voin mainita, jatkoi vuorineuvos Arppe, että koko Kymi-yhtymän metalliteollisuusrintamalla on jo periaatteessa päätetty toteuttaa nykyistä edullisempaa työnjakoa ja keskitystä. Siinä mielessä on päätetty suorittaa melkoisia laajennuksia paitsi Högforsin Tehtaalla myös yhtymän omistamassa Salon

Valimossa Salossa sekä rakentaa Putki ja Koneelle uusi teollisuuslaitos Heinolaan levyradiaattorien valmistusta varten. Högforsin keskitetään pääasiassa valimoteollisuus sekä valutuotteiden jalostaminen, Salon Valimoon taas koko armatuurivalmistus.

— Laitokselle, joka melkoiselta osaltaan työskentelee ulkomaisten raaka-aineiden turvin, tuottaa raaka-ainetilanne nykyisenä aikana jatkuvaa huolta. Levyradiaattorien valmistus on turvattu syksyyn asti, mikäli valmistajamaitten vahvistamat tilaukset saapuvat ajoissa. Kuparin ja messingin saanti voi aiheuttaa, että armatuurinvalmistusta on vuoden aikana jossain määrin vähennettävä. Emme me nyt kuitenkaan vielä ole aivan murheissamme raaka-ainetilanteesta, ellei kauppasuhteissamme ulkomaisten kanssa tapahdu huonontumista. Mitä taas harkkorauteen, Högforsin tärkeimpään raaka-aineeseen tulee, tuodaan sitä Högforsin Tehtaalta vain pienessä määrässä ulkomailta sen jälkeen, kun kotimaassa on alettu valmistaa harkkorautea.

Kun tiedustelimme mahdollisuutta supistaa tehtaan valmistamien artikkeleiden lukumäärää, vuorineuvos Arppe naurahti ja totesi, että se ehkä tällaisena aikana, jolloin kaikesta on puutetta, antaisi mahdollisuuden nykyistä suurempaan taloudelliseen tulokseen tehtaan toiminnassa, mutta, hän mainitsi, kun olemme jo vuosikymmenet olleet Suomen kotien palvelijoina, ei ole oikein luopua siitä nytkään.

— Päinvastoin pyrimme nykyisestään lisäämäänkin artikkeleitamme. Uusina Högfors-tuotteina astuvat markkinoille sekä ravintolattätkä kotikäyttöön tarkoitettut sähköliedet. Viime mainitustakin on jo prototyyppi tekeillä. Artikkeleitahan tällaiselle teollisuuslaitokselle olisi millä mitalla hyvänsä, mutta uskollisimpina ovat tuotannossamme vuosikymmenestä toiseen seuranneet kaikkinaisen rakennus- ja talousvalu, liedet, padat, kattilat, vuoat yms.

Edellä jo mainitsimme, että Högforsin Tehtas on pohjoismaiden suurimpia samassa paikassa toimivia valimoita ja esim. amerikkalaisen mittapuun mukaan arvostellen keskikokoinen valimo. V. 1948 oli valumäärä 13.314 tonnia, v. 1949 12.970 tonnia ja viime vuonna 10 kuukauden aikana 12.107 tonnia. Ellei lakkoa olisi ollut, olisi valumäärä noussut lähes 15.000 tonniin. Sulatus on keskimäärin 85—90 tonnia vuorokaudessa, huippu on ylittänyt 100 tonnia.

— Asuntokysymys on Karkkilan tapaisessa

HÖGFORSIN TEHDAS SUURMESSUILLA.

Kun Suomen ensimmäiset varsinaiset messut järjestettiin Helsingissä vuonna 1920, oli monella kansalaisella vielä hyvin hämärä käsitys siitä, mitä messuilla oikein tarkoitettiin. Kerrotaan ihmisten saapuneen tilaisuuteen virsikirja kinalossa. Paljon oli myös näytteilleasettajia, jotka mielihyvin möivät "hylllyitä" pumpulikangasta kesäleningiksi tai parin lämpimiä villasukkia sille, joka vain halusi ostaa. Messuilla oli siis jonkin verran markkinoiden luonnetta.

Mutta jo silloin oli nähtävänä paljon sellaista, mitä sen jälkeen ei milloinkaan kunnon messuilla ole puuttunut. Tupakkatehtaan savukekone sylki suurella nopeudella savukkeita pitkinä "käärmeinä", kahviyhtiöiden näyttelykeittiöissä opetettiin emännille oikea tapa keittää kahvia, ja tietysti oli yleisöllä jo silloin tilaisuus tutustua Högforsin liesiin ja kauppaaluun.

Näitten ensimmäisten messujen jälkeen on järjestetty yli 40 eri messunäyttelyä, joista neljä ns. suurmessuja. Viimeiset pidettiin Helsingissä 30. 9.—15. 10. 50. Niitä voi täydellä syyllä nimittää "suurmessujen suurmessuksi", sillä ne olivat todella suuret. Näytteilleasettajia oli 611 ja nähtävinä olevien valmisteiden lukumäärä noin 3.500, näyttelyosastot vaativat yhteensä 3,4 hehtaarin suuruisen lattiapinta-alan — siis melkein yhtä suuren kuin Högforsin Tehtaan ja messuilla kävi joka kymmenen Suomen kansalainen, tarkalleen 372.000 henkeä, mikä on uusi pohjoismaainen ennätys.

Mitä vuoden 1950 suurmessuilla oli nähtävänä? Jos kysymykseen saa vastata ylimalkaisesti, voi sanoa, että tarjoutui vaikka minkälaista ja -kokoista "silmänruokaa" partakoneente-

rästä ja raakavillasta alkaen kaivinkoneeseen ja mitä hienoimpaan iltapukuun saakka. Tuotteiden laatukin oli yleensä korkea. Tämän todistaa parhaiten laatukilpailussa jaettujen kultamitalien lukumäärä: 45:lle toiminimelle annettiin kultamitali koko tuotannostaan, ja 393 eri artikkelia palkittiin tällaisella. Jos näitä lukuja vertaa vuoden 1935 suurmessujen vastaaviin lukuihin, saattaa todeta suuren nousun. Viime vuonna jaettiin yli 50 % enemmän kultamitaleja. Asiantuntijoiden lausunnon mukaan kysymyksessä ei kuitenkaan ollut mikään "mitali-inflatio", vaan tosiasia, että kotimarkkinatollisuutemme yhä kasvavassa mittakaavassa on saavuttanut kansainvälisen tason. Kultamitalihan annetaan juuri todistukseksi siitä. Tässä yhteydessä sopinee mainita, että Högforsin Tehtaan tuotanto kokonaisuudessaan palkittiin kultamitalilla.

Högforsin Tehtaan näyttelyosasto oli sijoitettu raskaan rautateollisuuden parakkiin Messukentälle. Se oli lyhyillä väliseinillä jaettu kolmeen osaan, joista yksi oli sisustettu kylpyhuoneeksi Högforsin kylpyammeineen, WC-kulhoineen, huuhtelusäiliöineen jne. Toisessa osassa — keittiössä — muodosti pienempimallinen Siro-erikoisliesi lämminvesisäiliöineen luonnollisen keskipisteen. Kolmannelta osastosta löytyi vähän kaikkea. Uusmallinen sähköravintolaliesi oli vetonumero 1, mutta edukseen olivat myöskin Siro-liesi ja Rapid-hella. Seiniä "koristivat" kevyemmät valutavarat, kuten keittolevyt ja uuninovet.

Näyttelyosastomme sijoitus oli sikäli epäedullinen, että yleisön, joka tavallisesti aloitti tutustumiskäyntinsä itse Messuhallissa ja käveli

pienessä yhdyskunnassa nimenomaan teollisuustyöväen kannalta vaikea. Työvoiman tarvetta ei voida tyydyttää omalta paikkakunnalta ja muualta tuleville ei ole asuntoja, siitä huolimatta, että tehdas omasta puolestaan on sekä rakentanut että mahdollisuuksiensa mukaan tukenut työntekijänsä oma-alotteista rakennustoimintaa, kertoi vuorineuvos Arppe edelleen. Tällä kertaa rakennetaan edellä kerrottujen tehdasrakennusten yhteydessä n. 6.000 m²:n suuruinen asuinrakennus virkamiesasunnoiksi.

Kierros Högforsin Tehtaan omakotialueella antoi erittäin hyvän kuvan sen työntekijöiden yritteliäisyydestä, ahkeruudesta ja kätevydestä.

Vanhan rautaruukin seutu näyttää yhä omaavan virkeätä elinvoimaa, joka Högforsin Tehtaan osalta ilmenee jatkuvana pyrkimyksenä tehostaa ja laajentaa tehtaan toimintaa, jotta se voisi edelleen toimia Suomen kotien hovihankijana.

Högforsin Tehtaan näyttelyosasto suurmessuilla.

Työntekijäin ponnistuksia

on valimoteollisuudessaakin ryhdytty koneitten avulla helpottamaan.

Joka alalla pyritään nyt siirtämään raskaimmat työt koneiden suoritettavaksi. Ihmistä ei enää pidetä tehtaissa voimakoneena, vaan koneiden ohjaajana ja työskentelemässä nimenomaan sellaisissa tehtävissä, joita ei voida koneellisesti suorittaa. Tätä pyrkimystä ajatellen esitimme Högforsin Tehtaan teknilliselle johtajalle, yli-insinööri Ernst Alanderille kysymyksen, missä määrin valimoteollisuus on voinut seurata tätä ajan yleistä virtausta.

— Kyllä kehitys meidänkin alallamme kulkee samaan suuntaan. Ennen sotia esim. kuljetukset tehtaan piirissä suoritettiin kottikärryillä, oli vain harvoja sähköistettyjä kuljetuslaitteita. Nyt sekä valimoissa että korjauspajoilla käytetään sähkökäyttöisiä ja polttomoottoreilla varustettuja kuljetusvaunuja, jopa niin runsaasti, että tehtaan sisäisessä liikenteessä alkavat tulla esille suoranaiset liikennepulmat. Esim. sulatusuunien luona ilmenee suoranaista ruuhkautumista. Täytyy tosiaan todeta, että vain ajajien taitavuuden ansiosta on ahtaudesta huolimatta selvitty vaurioitta. Samaten esim. valukappaleitten nostamisessa on siirrytty ns. haarukkatrukkien käyttöön, joten siinäkin on päästy ns. raa'an ihmisvoiman tuhlauksesta.

— Myös kaavaamossa on siirrytty konekuljetuksiin. Hiekan kuljetus "platsille" tapahtuu sekin nyt vaunuilla, ja kaavauskoneilla on hiekka

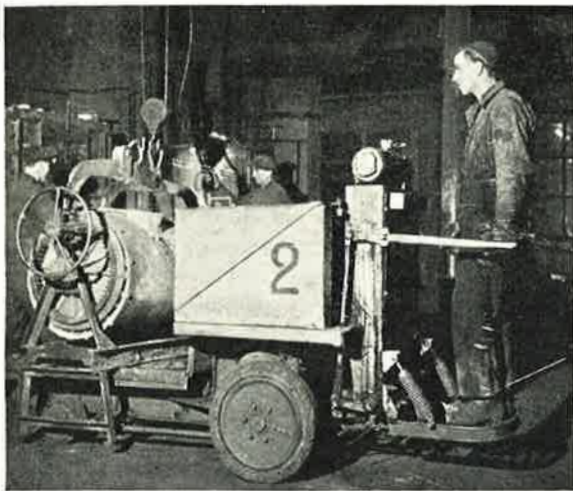
Yli-insinööri Ernst Alander.

suoraan koneiden yläpuolella olevissa bunkkereissa helposti kaavaajien saatavissa. Valumuotien siirto, aikaisemmin erittäin raskas työ, tapahtuu nyt verrattain helposti työntämällä pitkin rullapöytää. Raskain työ valimossa on valu. Ennen valusenkka tuotiin uunilta vetämällä, nyt se siirretään yksinomaan sähkövaunulla, ja itse valannan helpottamiseksi käytetään jo osittain valulaitteita. Sähkövaunu nostaa senkan sopivaan korkeuteen ja siitä on valajan helppo

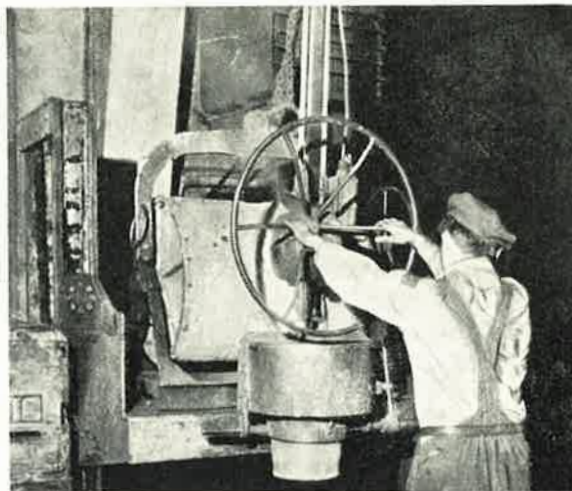
siellä tuntikaupalla, voimat olivat jo loppumaisillaan, ennenkuin se ehti parakkeihin saakka. Voimme kuitenkin olla tyytyväisiä kävijöiden lukumäärään nähden, ja joskus oli osastollamme jopa tungostakin. Mutta niinpä meillä oli-kin näytteillä paljon sellaista, mikä herättää kiinnostusta laajoissa kansankerroksissa. Nais-ten huomio kohdistui lähinnä emalioituihin paitoihin ja paistinvuokiin sekä pyöreään sähköravintolalieteen. "Saisipa vielä pyörimään, niin silloin vasta emäntä helpolla pääsisi", tuumi joku. Siro-erikoislieden vedenlämmityslaitteista taas piti joka miehen olla täysin selvillä, ennenkuin lähti matkaansa jatkamaan. Yleensä oli todettavissa, että kaikki, mikä kooltaan oli poikkeuksellisen suurta tai oudon pientä, kiin-

nosti katselijoita. Ohukaispannu n:o 3, jossa yht'aikaa voi paistaa 18 räiskälettä, oli pysyvä mielenkiinnon kohde. Myös Rapid-hellan pienuudessa oli paljon ihmettelemisen aihetta. Ihminen on kerta kaikkiaan sellainen, että hän pyrkii pois siitä, mikä on tavallista ja jokapäiväistä.

Messujen arvo mainosvälineenä on tunnetusti suuri, sillä, kuten vanhat kiinalaiset jo totesivat, kerran nähty on paljon enemmän kuin tuhat kertaa kuultu. Nähtävää ei kuitenkaan saa olla liian paljon. 3.500 eri tuotetta samassa näyttelyssä on liikaa. Kokonaisvaikutus vuoden 1950 suurmessuista on, että ne olivat turhan suuret.

Sula rauta noudetaan sulatusuuneilta näillä ahtaissakin tiloissa näppärästi liikkuvilla kuljetusvaunuilla. Kuvassa on "trukki" juuri nostanut haarukoilleen painavan ja kuuman lastinsa. Kuljettajana on Georg Wessman. Takana uunimies Vilho Paanamo ja selin raudanlaskija Valde Mäkinen.

Sula metalli kaadetaan sähkövaunulla tuodusta valusenkasta kuljetuslaitteessa riippuvaan valukuppiin, jota valajan on helppo liikutella. Konekaavaaja Erkki Puisto saa kuppinsa täyteen kuumaa...

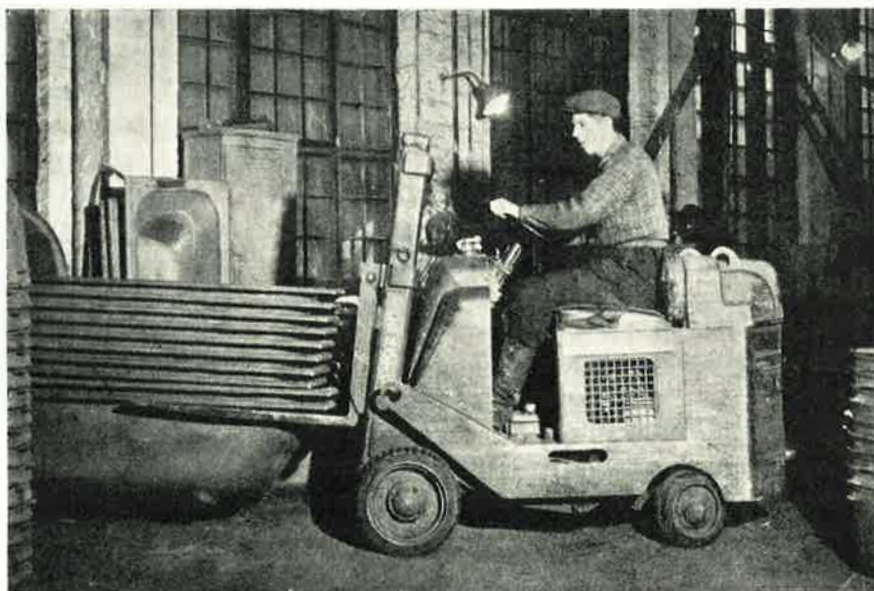
kaataa rauta valukuppiin, joka puolestaan riippuu kuljetuslaitteesta ja siirretään sähköllä. Tässä on jo päästy huomattava askel eteenpäin valajan työn ruumiillisen rasituksen helpottamiseksi. Valukappaleitten siirtäminen valimosta puhdistamoon tapahtuu sekin "trukkien" avulla suurissa laatikoissa.

— Hiekan kuljetuksessakin on jo eletty ohi käsikärräyskauden. Hiekka tuodaan rautatievaunuilla tahi autoilla suoraan suuriin hiekkasäiliöihin ja sieltä kuljetusvaunuilla käyttöön. Myös raudan käsittelyssä on tapahtunut mel-

koinen kehitys. Ennen purettiin rauta käsin rautatievaunuista, nyt tapahtuu vaunujen purkaminen ja raudan siirto suuriin varastoimiskasoihin magneettinostureilla. Paitsi sitä, että työ käy nopeammin ja helpommin, pystytään näillä nostureilla varastoimaan rautaa entistä korkeampiin kerroksiin.

Kuten edellä on jo moneen kertaan mainittu, tarvitaan valimossa suuria määriä kaavaushiekkaa. Kun meille useimmille lienee tietämätöntä, mitä tuo hiekka oikein on ja mistä sitä saadaan, utelimme asiaa insinööri Alanderilta.

Kymmenkunta raskasta kylpyammetta nousee vaivatta "trukin" käsivarsilla ja lähtee puhdistamosta kohti seuraavaa käsittelyvaihetta. Kuljetusvaunua ohjailee tässä 19-vuotias Kalevi Idman, joka kuvaa otettaessa oli vasta kuudetta päivää uudenlaisen ajokkinsa kammassa. Idman on ajanut ennen autoa ja toteaa, että "kovin tämä on erilaista kuin autonajo".

Raudan siirto rautatievaunusta varastoon tahi päinvastoin tapahtuu nyt kätevästi magneettinosturilla, jonka nostolevyyn rauta "liimautuu" aivan ihmeteltävän hyvin. Nosturia käyttelee Lauri Tallgren.

— Kaavaukseen käytettävä hiekka on kvartsihiekkää, mitä puhtaampaa, sen parempaa. Paras suomalainen kvartsihiekkä lienee Viasvedellä Porin lähellä. Paitsi Viasveden hiekkaa käytämme myös omista hiekkakuopista Kovelosta tuotua hiekkaa. Kovelon isäntänähän on muuten lehtemme lukijoille jo ennestään tuttu "Kavilan Osku", joka huolella kuorii tehtaallemme tulevan hiekan. Mainittakoon, että Nilsiästä olisi saatavissa erittäin hyvälaatuista hiekkaa, mutta rahtikustannukset ovat liian suuret, jotta sitä kannattaisi käyttää. Kotimaisen lisäksi käy-

tämme myös huomattavat määrät ulkolaista kaavaushiekkaa: saksalaista, venäläistä tahi englantilaista, joiden laatu on huomattavasti kotimaista korkeampi. Ulkolaista, siis parempilaatuista hiekkaa tarvitsemme töihin, joissa asetetaan hyvin korkeat pintavaatimukset, kuten uuninluukkujen, keittoastioiden yms. valussa. Kumma kyllä, olemme raudan suhteen paremmin omavaraisia kuin hiekan. Jokseenkin kaiken valimossamme käytettävän valuraudan saamme Oy. Vuoksenniska Ab:n Turun tehtailta, lopetti insinööri Alander.

AJATTELEMISEN AIHETTA.

Tämän päivän elämänrytmi vaatii meiltä ihmisiltä monin verroin enemmän kuin viidenkymmenen vuoden takainen. Yhä täydellisemmiksi kehittyvät koneet määräävät ihmisen askelten tahdin. Aika on rahaa, sen tiennee parhaiten suuren mekanismin yhtenä rattaana pyörivä työläinen tai konttoristi. Aika on rahaa myös siinä mielessä, että vapaa-aikojen harrastuksista riippuu hyvin huomattavasti, suureneeko vai pienenee ajan rahaksinoteeraus: tuleeko palkankorotuksia tai ylennyksiä asemassa vai putoaako entisestäänkin. Tähän seikkaan vaikuttavista tekijöistä eräs — eikä suinkaan vähäarvoisin — on suhtautuminen väkijuomiin.

Alkoholiliikkeen suorittamien ostokertalaskentojen perusteella on todettu, että maassamme on noin 350.000 sellaista perhettä, jotka käyttävät vuosittain yli 30.000 mk väkijuomiin. Tämä on varsin kunnioi-

tettava summa nykyisenkin markan aikana. Moni perheenäiti iloitsisi varmaan suuresti, jos saisi kerran vuodessa käteensä tämän summan yhdellä kertaa kaunistukseksi sillä kotia tai kunnostaakseen perheen tarvikevarastoja.

Jos suorittaa pienen lisälaskelman, havaitsee, että mainitulla summalla saa vuodessa n. 80 pulloa, kolmanneksen niistä ollessa jaloviinaa ja kahden kolmanneksen tavallista viinaa. Käytännössä tämä merkitsee keskimäärin yhtä humalaa viikossa. Tunnit, jotka näin ollen vuosittain vietetään humalassa, on laskettava sadoissa. Ja lienee syytä laskea myös kohmelopäivät siihen aikaluokkaan, joka ei ole omiaan innostamaan kehittäviin harrastuksiin.

Onko tämän hetken ihmisellä aikaa tällaiseen?

Mitä pitemmälle elämässä haluaa päästä, sitä tiukempaa tahtia on pidettävä mukana pysymiseksi.

Harrastusurheilu — penkkiurheilijain urheilumuoto.

Högforsilaiset ovat tunnetusti innokasta urheilukansaa. Jännityksellä he seuraavat tehtaan kentän laidassa toisten suorituksia ja jännäyvät omien puolesta. Nämä kentällä rehkiävät henkilöt saattavat myöskin olla meikäläisiä, vaikkakin heitä on tietysti paljon vähemmän, kuten ymmärtää saattaakin. Näin ollen voitaisiin saada sellainen käsitys, että högforsilaiset ovat innokkaita penkkiurheilijoita.

Jotta penkkiurheilijoiden kunto ei nyt pääsisi yksipuolisen harjoittelun ansiosta laskemaan, on keksitty heillekin oma urheilu- ja harjoittelumuoto. Se on harrastusurheilu. Se sopii heille mainiosti, kuten muidenkin urheilulajien kuin penkkiurheilun harrastajille. Parin kolmen vuoden aikana on täällä Högforsin ympäristöissä hiihdetty ja kävelty merkattuja harrastusreittejä ja todettu, että harrastajia löytyy, koska nimiä kertyy vihkoihin useita tuhansia. Ikävä vain, että todelliset penkkiurheilijat eivät ole vielä tarpeeksi lukuisin joukoin lähteneet talvisin laduille ja keväisin kävelyreiteille. Varsinaiset aktiiviurheilijat joutuvat urheiluharjoitustensa yhteydessä saamaan enemmän tai vähemmän liikuntaa, jota penkkiurheilu taas ei anna. Lisäksi on voitu todeta, että vihkoihin kertyneet nimet ovat suurimmaksi osaksi samojen henkilöiden, jotka kilpailevat kesäisin ja talvisin sekä harrastavat harrastusurheilua väliaikoina.

Mitä sitten tulee niihin tehtaamme miehiin ja naisiin, jotka työnsä tehtaassa tehtyään varovasti hiippailevat kotiinsa kääriytyen sanomalehteensä tai muuhun yhtä paljon raitista ilmaa ja reippautta antavaan toimintaan kotinsa neljän seinän sisällä, niin

heille olisi aihetta sanoa pari lempeää kehoituksen sanaa. Käykää nyt talvella toki kymmenkunta kertaa hiihtolenkillä ja keväällä kävelyreitillä sekä merkatkaa nimenne harrastusmerkintävihkoon ja täyttäkää vielä retkeilykorttinne asianmukaisesti. Tämä takaa teille osallistumisen palkintoloma-arvontaan ja näin mahdollisuuden päästä Eerikkilään ilmaiselle ylimääräiselle lomalle. Siellä on takuulla hauskaa. Tiedustelkaa vaikka entisiltä siellä kävijöiltä.

Niin ja mitäs me nyt niistä palkinnoista! Terveys ja työkunto tulevat siinä ulkoillessa kaiken kaupan päälisiksi! Niin, ja hoikat muodot, jotka sellaisia ha-
luavat.

Päätöksemme olkoon: vähintään 8 kertaa kymmenen kilometrin suoritus vielä helmikuun lopun ja maaliskuun 11 päivän välillä. Se ei ole suuri urakka.

Ne, jotka eivät ehdi enää tähän mukaan, koska eivät omista suksia tai sauvoja tai kenkiä tai riittävän kaunista hiihtopukua, voivat huhti—toukokuussa kävellä suorittaa vastaavanlaatuisen kilpailun. Kävelyn voivat varmasti kaikki högforsilaiset suorittaa, koska he ovat olleet ennen työhön tuloa lääkärintarkastuksessa ja on todettu heidän omistavan pari eli kaksi kappaletta jalkoja. Muutapa ei siinä sitten tarvitsekaan kuin taidon siirrellä toisen jalan toisen eteen ja niin selvitä eteenpäin.

Tämä on "ropakantaa" jo, sanoi Ryhmy vai Romppainenko se oli silloin ennen vanhaan siellä "suuresa savotassa".

Mutta se tässä on tarkoituskin!

Mistä johtuu, että kaksi samasta asemasta lähtenyt työtoverusta saattaa edistyä aivan eri tahtiin? Syytä ei liene useinkaan vaikea löytää juuri vapaa-aikojen harrastuksista. Sillä aikaa, kun toinen seisoo viinajonossa tai hoipertelee humalassa, toinen opiskelee tai perehtyy ammattialansa viimeisiin saavutuksiin. Sen rahan, jolla toinen hankkii itselleen humala- ja kohmelopäiviä, käyttää toinen tietojensa ja taitojensa kartuttamiseen. Silloin kun toinen tarkkana ja varmana hallitsee työkoneensa, on kohmeloinen kömpelyydessään ja vähemmän vireässä tarkkaavaisuudessaan kaiken aikaa alttiina työtapaturmille. Tilastot mainitsevat väkijuomien aiheuttamat työtapaturmat peloittavan suurin numeroin.

Vauriot, jotka itsekukin omassa pienessä maailmassaan aiheuttaa itselleen jarruttaen väkijuomilla omaa kehitystään ja sulkemalla itseltään ylöspäin johtavan tien, ovat kuitenkin vähemmän suuren yleis-

sön huomiota herättäviä kuin ne suuret yhteiskuntaelämäänsä kohdistuvat häiriöt, jotka ovat nähtävissä rikostilastoissa. Meillä, maapallon rikoskartan mustalla maalla, väkijuomien käytön ja rikostilaston liikahtukset seuraavat toisiaan silminnähdyttävän uskollisesti. Me olemme nuori kansa, jonka reaktioitten pohjavirroissa ui epävarman ihmisen herkästi haavoittuva ylpeys. Kun tätä reaktioherkkyyttä on tehostamassa viina-annos, olemme usein suorastaan räjähdyspanoksia. Humalassa suoritettut henki- ja väkivaltarikokset eivät ole meillä harvinaisuuksia.

Väkijuomakysymys ei enää ole joidenkin harvojen fanaatikkojen "lempilaulu". Se on pulma, jonka sosiaalisten mittasuhteiden kantavuus vaatii jokaikiseltä omaa itse ajateltua kannanottoa. Jokaisen kansalaisen työkunto on kansallisuusomaisuutta. Meillä ei ole varaa tuhlaa sitä.

Katsaus Högforsin Tehtaan Konepajakoulun toimintaan.

Högforsin Tehtaan Konepajakoulun kahdeksas toimintavuosi päättyi vuodenvaihteessa ja yhdeksäs alkoi tammikuun 8:ntena päivänä. Uusia oppilaita otettiin jälleen 20.

Koulun toiminta on sujunut jo totuttuja uriaan ja käsitys koulun tarpeellisuudesta paikkakunnalla on yhä vain lujittunut. Alussa, kuten kaiken uuden suhteen yleensä, ilmeni väärää ennakkoluuloa koulua kohtaan, mutta nyt jo ymmärretään koulun suuri sosiaalinen ja ammatillinen merkitys paikkakunnan nuorten ammattitason kohentajana ja kehittäjänä. Koulussa on saavutettu ammattimiehen pätevyys, joka takaa jatkuvan leivän ja toimeentulon.

Ensimmäiset oppilaat otettiin kouluun tammikuussa vuonna 1943, jolloin valtioneuvosto oli antanut koululle toimiluvan. Tähän mennessä on koulusta valmistunut ammattimiehiä seuraavasti: vuonna 1946 17 ammattipätevyyskirjan saanutta, v. 1947 16, v. 1948 14, v. 1949 16 ja v. 1950 15.

Tällä hetkellä on koulun kirjoissa 71 oppilasta. Kuluneen vuoden päätöstilaisuudessa jaettiin päästötodistukset seuraaville oppilaille:

4:lle valimon maakaavaajalle (Erkki Ala-Tuuhonen, Pentti Lopenen, Esko Ruotsalainen ja Tenho Tuominen), yhdelle valimon malliviilaajalle (Leo Andersson), yhdelle valimon mallipuusepälle (Eero Puonti), yhdelle valimoasentajalle (Jorma Palmumäki), 3:lle sorvaajalle (Veikko Alho, Veikko Heino ja Henry Maukonen), 2:lle jyrsijälle (Erkki Korpelainen ja Raimo Peltonen), yhdelle viilaajalle (Aulis Nikula), yhdelle niklaajalle (Yrjö Eronen) ja yhdelle autoasentajalle (Aimo Liljegrén).

Yllä olevasta luettelosta jo huomaammekin ne ammattialat, joilla opetusta koulussa annetaan. Lisäksi on vielä ammattikasvatusta raskas- ja kevytlevysepäen, emälialan ja sähköalan ammateissa. Uutuutena tulee ohjelmaan vielä valmennus liesimuuraajan ammatissa, sillä tälläkin alalla on kasvatettava muutamia ammattimiehiä, koska jatkuvaa täydennystä ei muuten tule olemaan. Tämä ammatti on paikallisesti hyvinkin tärkeä, sillä sen tuntemusta tarvitaan paljonkin tehtaan liesituotannon yhteydessä, siis liesimuurauksen lisäksi lämpöteknillistä asiantuntemusta. Kun tehtaan sähköosaston tuotantotoimintaa tullaan laajentamaan, tulee tähänastista enemmän koulutettavaksi sähköasentajia ja erikoissähkömiehiä.

Koulunsa päätettyään oppilaat miltei poikkeuksetta joutuvat suorittamaan asepalvelustaan. Tässäkin suhteessa on koulu valvonut kasvattiansa etua, sillä koulun anomuksesta on oppilaat sijoitettu puolustuslaitoksen teknillisille osastoille ja siellä vastaavien ammattialojen erikoiskursseille, joten asepalvelusaikanakin heillä on mahdollisuus jatkuvaan ammatilliseen kehittymiseen. Yleensä koulun oppilaat ovat mainituilla kursseilla menestyneet hyvin ja alkavat jo olla miltei etuoikeutettussa asemassa kursseille pääsyyn nähden, vaikka pyrkijöitä niille on luonnollisesti paljon. Asevelvollisuutensa päätettyään oppilaat ovat palanneet takaisin omalle tehtaalleen, ja

noin 90 % konepajakoulun oppilaista on jatkanut työskentelyään Högforsin Tehtaassa. Muutamia on jäänyt kurssit käytyään puolustuslaitoksen palvelukseen ja muutamia on siirtynyt uusien suurvalimoittemme palvelukseen.

Alussa jo mainittiin, että koulun tarkoitukseen nähden oli alkuvuosina olemassa väärää ennakkoluuloa ja se luonnollisesti vaikutti kouluun pyrkivien lukumääräänkin, joten oli pienoista vaikeuttakin olemassa täysien luokkien saamiseksi paikkakunnalta. Tilanne on nyt täysin muuttunut. Ammattiin hakeutuva nuoriso alkaa jo itsekin ymmärtää ammattikasvatuksen tärkeyden ja välttämättömyyden ja samoin oivaltavat heidän vanhempansa varsin hyvin tämän asian. Nykyisin voidaan kouluun ottaa kunkin lukuvuoden alkaessa vain parisenkymmentä uutta oppilasta, mutta pyrkijöiden lukumäärä alkaa olla sadoissa. Koulun maine on epäilemättä laajalle levinnyt, koska hakijoita on ympäri Suomea, aina Kemijärveä ja Joensuuta myöten. Etusija annetaan kuitenkin oman paikkakunnan pojille, mikäli nämä suinkin täyttävät sisäänpääsyvaatimukset. Nyt tammikuussa alkaneelle yhdeksännelle lukuvuodelle on otettu uusia oppilaita 20, joista karkkilalaisia on 13.

Högforsin Tehtaan Konepajakoulu on kauppa- ja teollisuusministeriön ammattikasvatusosaston valvonnan alainen ammattikoulu ja ministeriö pitää suotavana, että kouluun otettaisiin varsinkin valimolinjalle oppilaita myös muualta Suomesta, sillä koulu on tätä nykyä ainoa varsinainen valimokoulu maassamme.

Oppilaiden näytetöiden taso on jatkuvasti kohonnut. Paikallinen ammattioppilaslautakunta antoi nyt päässeille oppilaille ammattipätevyyskirjat korkeilla arvosanoilla, sillä viidestätoista oppilaasta neljatoista sai kaikkein korkeimmat arvostelupisteet eli 15 pistettä ja yhdelle tuli 14. Jokainen heistä sai vielä kunniakirjan näytetyönsä korkealaatuisuudesta. Konepajakoulussamme ei ole enää neljään vuoteen tehty näytetöiksi mitään "leikkikaluja" eikä koriste-esineitä, vaan mitoitus- ja tarkkuusvaatimukset täyttäviä todellisia ammattinäytteitä.

Millaisia nämä näytetyöt sitten ovat olleet?

Valimomiehillä on ollut vaikeita valutöitä, jotka eivät synny aivan tavallisin työtavoin, vaan on käytettävä ennakkoharkintaa työtavan suunnittelussa, on poistettava jo etukäteen todennäköiset valuvirheellisyysdet apukeinoja käyttäen. Valimoasentajaoppilaat ovat suorittaneet jonkin kaavauskoneen täydellisen korjauksen, malliviilaajat suunnitelleet ja tehneet jonkin vaikeahkon mallityön, samoin mallipuusepät ovat saaneet itse ratkaista piirustuksesta mutkikkaan mallityönsä tekotavan, keernalaatikat jne.

Konepajalinjan oppilailla on ollut oman ammattialansa vaikeita työsuorituksia. Karkealevyseppä on valmistanut alusta pitäen teräslevykattilan, joka on ollut tehtaan tilaustyö. Autoasentajaoppilas on suorittanut kokonaisen autokorjauksen moottorikorjauksineen ja lisäksi suorittanut kulutuskokeet, määrän-

Vuonna 1950 opintonsa päättäneet neljäsluokkalaiset. Jo ulkoinen asu uhoaa ammattimiehen tärkeyttä ja hyvä ryhti kertoo oikein vietetyistä nuoruusvuosista. Keskellä istumassa koulun rehtori, ins. T. Nissinen, vasemmalla oppilaskonepajan työopettaja A. Lundberg ja oikealla konepajan työnjohtaja L. Lundberg.

nyt taloudellisimman ajonopeuden kulutusmittauskäyrien avulla, itse suorittaen mittaukset. Sorvaajat ovat valmistaneet jonkin suuremman koneen sorvaustyöt, kierteiden sorvauksia, kierretulkkia, rullalaakereilla varustettuja pyöriviä keskiökärkiä, kierukkahammaspyöriä jne.

Sähköosaston oppilaat ovat sähköistäneet kokonaisen omakotirakennuksen tai muun asuinrakennuksen kellareineen, kuuluen työhön omakohtainen työnsuunnittelu ja tarveaineiden määrääminen sekä erinäisiä kaapelipäätetöitä ym.

Näytetyöt ovat siis suorastaan ammattimiehen töitä, joille oppilas antaa suuren arvon. Hänen itseluotamuksensa tulevana ammattimiehenä kasvaa, kun hän huomaa, että hänen ammatitaitoonsa ja kyvykkyteensä uskotaan ja luotetaan, ja hän oppii samalla rakastamaan työtään ja ammatiaan.

Högforsin Tehtaan johto on halunnut palkita parhaimpia ja ahkerimpia oppilaitaan stipendeillä, joita viime päästöstilaisuudessa jaettiin seuraavasti:

Neljännän luokan oppilas Erkki Korpelainen sai luokkansa ja samalla myös koko koulun parhaana

Samat oppilaat kuin edellisessä kuvassa, mutta vain kaksi vuotta aikaisemmin valokuvattuina konepajakoulun piirustusluokassa. Opiskelijan poikamaisuus on vielä silmiinpistävä. Äärimmäisenä vasemmalla oppilas Heikki Lehtiranta, joka kuoli vaikeaan leikkaukseen 10. 9. 50.

oppilaana mk 5.000:—. Hänen päästötodistuksensa keskiarvo olikin kovin korkea, kokonaista 9,56 ja oli se samalla parhain todistus, mikä konepajakoulusta koskaan on annettu. Käytännöllisen työn ammattikyvyydestään ensiluokkaisena jyräjänä sai Korpelainen myös kaikkein korkeimmat arvosanat eli puhtaat kympit. Neljännen luokan lähinnä parhaana oppilaana sai sorvaaja Henry M a u k o n e n stipendinä mk 3.000:— sekä sorvaaja Veikko A l h o mk 1.000:—. Samoin jaettiin muiden luokkien parhaille oppilaille stipendeinä kullekin mk 3.000:— ja tulivat niistä osallisiksi kolmannelta luokalta Olavi T u o m i s t o, toiselta luokalta Mikko R e p o ja ensimmäiseltä luokalta Pentti H a r j u l a. Yhteensä jaettiin stipendeinä kaikkiaan mk 18.000:—.

Tehtaan johto on myös tahtonut innostaa koulun oppilaita säästämiseen, avaamalla kullekin oppilaalle Pyhäjärven Säästöpankissa pankkitilin heti sen jälkeen, kun oppisopimus on kunkin kanssa tehty. Pohjarahaksi asetetaan kullekin mk 1.000:—. Koko nelivuotisen opiskeluajan ansiostaan (palkkatuloistaan) saa oppilas tililleen vielä 5 % normaalin ansion lisäksi. Tämä lisä asetetaan tilille aina vuoden lopussa ja alkaa se samalla kasvaa korkoa korolle. Tässäkään suhteessa ei ole kyseessä mitkään pikkusummat, sillä nyt viimeksi päässeille oppilaille annettiin tehtaan taholta lahjoituksena kaikkiaan mk 294.983:—, vaihdellen kunkin oppilaan osuus mk 16.500:— ja 23.500:— välillä eli keskimäärin noin 20.000:— oppilasta kohden. Tämäkin uhraus on tehty vain oppilaan omaa parasta silmälläpitäen. Onkin ilolla todettu, että tehtaan johdon toimenpide on osunut oikeaan, sillä miltei sataprosenttisesti ovat oppilaat itse koulusta päästyään jatkuvasti kartuttaneet säästötiliään ja heillä on "kaiken varalta" tilillään sievoiset summat. Useat ovat tarvinneet säästötiliään opiskelujensa jatkamiseen, sillä parast'aikaakin on konepajakoulusta valmistuneita oppilaita tietojaan kartuttamassa teknillisissä kouluissa Helsingissä, Tampereella ja Turussa.

Tärkeä merkitys nuorelle opiskelijalle on myös opintomatkoilla muihin tuotantolaitoksiin. Tässä mielessä järjestetään kolmannen ja neljännen luokan oppilaille kaksi pitempää opintomatkaa vuodessa, joten kunkin oppilaan osalle tulee neljä ammatillista retkeilyä hänen kouluaihanaan. Retket tehdään linja-autolla ja perillä yövytään. Matkoja on tehty mm. Helsinkiin, Turkuun, Tampereelle, Kuusankoskelle ja Voikkaalle ja tänä vuonna tullaan käymään mm. Kotkassa sikäläisiin teollisuuslaitoksiin tutustumassa.

Edellä olemmekin luoneet lyhyen katsauksen Högforsin Tehtaan Konepajakoulun toimintaan, koulun, jolla on ja aina tulee ammattikasvatuksen lisäksi olemaan voimakas sosiaalinen ja yhteiskunnallinen merkitys paikkakuntansa kehityksessä, sillä se tahtoo kasvattaa hyviä kansalaisia ja eteenpäin pyrkiviä ammattimiehiä.

T. Nissinen.

Palokunnan ensiapukurssi.

Kurssi alkoi marraskuun 22 p:nä, jatkuen kolmena harjoitusiltana tehtaan terveysisären, rouva Hellgrenin johdolla.

Ensiavun antaminen on palokuntatyössä ensiarvoisen tärkeä taito, sillä joutuuhan palokunta toimimaan sammutustyössään monenlaisissa vaikeissa tilanteissa, joissa on suuri loukkaantumisen vaara. Palomiehen suorittaessa tehtäväänsä hän on alttiina monenlaatuksille tapaturmille. Hän voi mm. saada savumyrkytyksen tai palohaavoja tahi lyödä kirveellä raajaansa pimeissä savun täyttämässä huoneissa. Tässä vain muutamia palokuntalaiselle sattuvista tapaturmista. Näihin vammoihin on palomiehen pystyttävä antamaan ensiapu. Avun anto toiselle on tärkeätä jo tuskien lievittämiseksi ja useasti myös vammaan myöhemmälle parantumiseksi, Useasti eloonjääminenkin riippuu ensiavun pikaisesta saamisesta.

Ensiavun oppikurssin otti jokainen palokuntalainen innolla vastaan, ja hyvin se siderulla pysyikin jokaisen sormissa, kun sitä pyörittelimme tehdessämme erilaisia sidoksia ja lastoituksia. Paunilastakin tuli sideharson paljoudesta valkea kuin lumiukko jokaisen näyttäessä taitoaan erilaisilla sidoksilla. Lopuksi oli hänessä silmäside, päälakiside (kahdella rullalla tehty), reisiside, lonkkalastoitus sekä monta muuta, niin että hänet oli pakko laittaa paareille valokuvaan vietäessä. Siinä paareilla maataessaan hän oli kuin potilas, joka oli pudonnut vähintään kahden välikatton lävitse. Mukavuutta harrasti myös Tannerin Kustaa, kun sidotutti jalkaansa lastan, ettei tarvinnut kävellä sidosta näyttämään, vaan sai istua kahden vankan miehen käsivarsilla.

Tekohengityksen antoa harjoitellessa Kunttonen totesi hengityksen kulkevan Granlundin painelemaan tahtiin. Palopäällikkö Vendelin oli tekniikan mies ja mieltä antamaan tekohengitystä koneen kanssa. Tarkkaa työtä oli kuulemma sekin, sillä piti varoa, ettei vain painatuta potilaan rintakehää sisään.

Näissä touhuissa ne illat kuluivatkin nopeasti. Kursin loputtua siirryimme juomaan päättäjäiskahvia ja muistelemaan kaikkea oppimaamme. Lopuksi palopäällikkö kiitti kurssin opettajaa rva Hellgreniä ja ojensi hänelle kukkia. E. E.

Paunila-parka joutui paareille.

Kustaa jalkavaivaisena "kultatuolissa".

Tekohengityslaitteen loppuvaihe.

Holgen Nielsenin tekohengitysmenetelmästä "riiputusasento". Potilas kohotetaan kyynärpäistä ylöspäin.

Nopeasti valmistuivat erilaiset sidokset.

Palopäällikkö Vendelinin opastuksella tutustuttiin tekohengityslaitteeseen. Alkuvaihe.

Isä Granlund "voimain" koetuksessa". Kurssilaisten mielestä paras tekohengitystapa. Rintakehä painetaan alustaa vastaan, kohotetaan jne.

ASIAANTUNTIJA.

— Neiti Kisko on purkanut kihlauksemme. Hän vain leikkii tunteillani.
— Ihmekös tuo. Hänhän on leikkikoulun opettaja.

KELMI.

Anni: Kalle oli sitten kelmi kaveri sieniretkellä.
Seija: Mitä hän sitten teki?
Anni: Poimi vain sieniä.

Hanhat kuvat kertovat . . .

Yllä oleva vanha kuvamme esittää Högforsin Tehtaan konttoria noin v. 1905—06. Konttorirakennus on nykyisin virkailijain asuintalona. Henkilöt kuvassa vasemmalta lukien: Arvid Rundberg, Helmi Staven, Blomqvist (etunimi ei ole tiedossa) ja Vilho Hedlund,

joka 24. 4. 50 kuoli Högforsin Tehtaan kamreerina. Erikoista huomiota herättää kuvassa kummallisen korkea konttoripulpetti sekä korkea ja epämukava tuoli.

MAATALOUSKERHOTYÖSTÄ.

*"Minä vihreäks' viljelen mustan maan
ja kasvatan kaunoisen kaalin."*

Maatalouskerhotyön tarkoituksena on ohjata nuoria omatoimisuuteen, opettaa heille työtaitoa ja että heistä jo nuorena tulee työnsä taitavia ihmisiä.

Kerhopalsta antaa tähän riittävästi tilaisuuksia. Sen työsuoritukset ovat hyvin monivaiheiset ja vaihtelevat. Aarin palstan hoito ei vaadi kerralla suuria töitä, joten voimiltaan heikompikaan ei väsy. Mutta työt ovat uusiutuvia. Ja tämä on juuri asian ydin, että se pitää kerholaista vireillä koko kesän, kylvö- töistä sadonkorjuuseen asti. Ei ole vahingoksi nuorelle tytölle ja pojalle, että hänen vastuullaan on tällainen pieni yritys, jonka onnistumisen ehtona on usein tarttua haraan, kuokkaan ja rikkaruohoihin.

Högforsin Tehtaan piirissä on maatalouskerho toiminut 12:nä vuotena. Viime kesänä oli palstan hoitajia 99. He viljelivät vihanneksia ja perunaa.

Muutamaa lukuunottamatta oli palstat hoidettu hyvin. Kasteluveden saanti tuotti vaikeutta, joten useat palstat kärsivät kuivuudesta. Tuholaisia torjuttiin, maita harattiin ja rikkaruohoja kitkettiin. Tehtiin harvennukset ja multaukset. Ja työn tuloksena korjattiin syksyllä sato, toisilta palstoilta parempi, toisilta heikompi. Yhteistä oli kuitenkin: olihan yritetty.

Palstalla työskentelyn lisäksi on harrastuksemme ulottunut muuallekin. Jo 9:nä vuotena ovat kerholaiset neuvojan opastuksella hoitaneet tehtaan maatalan juurikasvien harvennustyöt.

Viime kesänä oli 75 kerholaista mukana harvennustöissä. Ensin oli jokaisen harvennettava sovittu määrä kerhopalstan vuokraa vastaan ja siitä yli menevästä työstä maksettiin palkka.

Kun muistelemme viime kesän kerhopuuhia niin palstoilla kuin retkilläkin, voimme todeta, että on

Pohjoismaiseen kotiteollisuusnäyttelyyn tutustumassa.

Jo pitemmän aikaa on pohjoismaitten kotiteollisuusväellä ollut tapana joka kolmas vuosi kokoontua yhteisiin "kotiteollisuuskäräjiin" oppimaan toisiltaan alaan kuuluvia asioita ja ja tehtäviä. Vaikka kullakin maalla on niin erilaiset olosuhteet, on niillä paljon samanlaatuisia ongelmia ratkottavana. Kotiteollisuudessaakin muodostuu tällainen yhteinen neuvottelutilaisuus uusia herätteitä antavaksi sekä koko maalle että yksityiselle mukana olijallekin. Kotiteollisuuskäräjiin, jotka nyt pidettiin Norjassa Lillehammerin kaupungissa, kuuluu oleellisena osana myös näyttely.

Jokaisella näyttelyyn osaaottaneella maalla oli oma osastonsa, nimittäin Norjalla, Ruotsilla, Tanskalla, Islannilla ja Suomella. Parhaimmat edellytykset saada onnistunut ja monipuolinen näyttely on tietenkin aina "isäntämaalla", tällä kertaa siis Norjalla. Tuntuvasti monipuolisin ja suurin olikin Norjan osasto. Edustettuina olivat valtakunnan kaikki osat. Kotiteollisuuskoulut olivat tuoneet näyttelyyn mm. silmää hivelevän kauniita, kansanomaisia ja paikkakunnallisin aihein kudottuja damasteja, keveitä kirkasväreisiä villatöitä sekä raikasvärisen puhtaita pellavaisia ja villaisia huonekalukankaita. Ihastuttavan kauniita olivat vaaleat, ohuista langoista kudotut ikkunaverhot sekä iloiset pumpulikankaat. Villaiset neuletyöt sekä näyttelyssä että muuallakin todistivat norjalaisten omaavan erittäin hyvän väri- ja muotoaistin sommitella kirkkaitakin värejä yhteen sointuvasti.

Norjalaisia kansallispukuja oli runsaasti, niin näyttelyssä kuin näyttelyssäkävijöiden päälläkin.

Puusta valmistettujen töiden joukossa oli miltei kaikkea, mitä jokapäiväisessä elämässä tarvitaan. Kyky tulla omillaan toimeen mitä erilaisimmilla aloilla tuntui olevan tavoite, mihin norjalainen kotiteollisuus pyrkii. Vanhojen traditioiden vaaliminen sekä työn laadussa että väreissä kuin myös mallien sommittelussa tuntuu norjalaisille olevan luonteenomaista. Varsin runsas matkamuistoesineiden kokoelma ansaitsee niin ikään maininnan. Kotiteollisuudella näyttää Norjassa yleensä olevan paljon suurempi sivistyksellinen ja sosiaalinen merkitys kuin esim. meillä Suomessa.

Pohjoismaisessa näyttelyssä esittäytyivät nyt ensimmäisen kerran saamelasten (lappalaisten) käsityöt. Heidän osastossaan oli useita töitä, joissa kaikissa oli kirkkaat, näille töille ominaiset Lapin värit. Näiden töiden valmistus kotoisessa ympäristössä pri-

ollut hauskaa. Vastuksia on sattunut, mutta ne opitaan voittamaan. Kun aurinko taas keväällä alkaa kuumasti paistaa, saa se maan sulamaan. Tyytyväisenä se paistattelee itseään auringossa ja hienona vesihöyrynä multa hikoilee ollakseen valmiina, kun tapahtuu kerholaisten esiinmarssi muokkaus- ja kylvötöihin. Silloin taas yritämme kukin palstallamme.

Kerhoneuvoja.

mitiivisillä työvälineillä kävi selville näyttelyssä esitetystä elokuvasta. Töitä oli Norjan, Ruotsin ja Suomen saamelaisten tekemiä.

Tanskan kotiteollisuus on hyvin vähäisessä määrässä valmistanut myyntitavaraa, mutta sitä enemmän kotitarvetta varten. Se oli ainoa maa, joka oli tuonut näyttelyyn mm. haravia ja lapiotakin. Näyttelytyöt oli kerätty yksityisistä kodeista.

Ruotsin osasto oli todellinen "rikkaan maan" osasto, niin hyvin monipuolisuuteen kuin laatuunkin nähden. Huomattava merkitys lienee sikäläisissä oloissa kotoiseen käyttöön valmistetuilla käsitöillä niin kansantaloudellisessa kuin sosiaalisessakin mielessä, ne kun tarjoavat lisäansiota maatalousväestölle ja muillekin henkilöille.

Islannin osastolla näki, että Islannin nainen pitää käsityötaidossaankin suuressa arvossa ikivanhoja kansallisia perinteitään. Kunnia-asia on perheen vaatettaminen omin käsin. Näyttelyssä oli runsaasti erittäin siromallisia neulehuiveja ja verhoja.

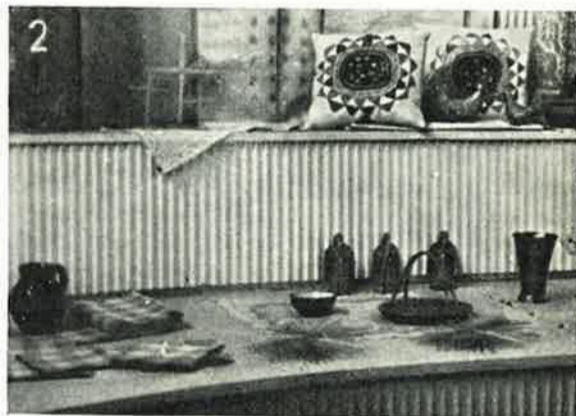
Lopuksi muutama sana oman maan osastosta. Kuljetusvaikeuksien vuoksi oli Suomen osasto järjestetty helpommin kuljetettavista pikku esineistä ja tekstiileistä. Hallitseva osuus oli kotiteollisuusopiston valmisteilla, jotka olivat etupäässä taitelija Laila Karttusen suunnittelemia. Hänen ryijynsä olivat erikoisen ihailun kohteena. Kotiteollisuusopiston oppilaiden malli- ja työkirjat näyttivät suuresti kiinnostavan katsojia. Tammisaaren Kotivillan ihanan pehmeät huovat ja siropintaiset keveät villapukukankaat kestivät kaikkien arvostelun. Kotiteollisuusliike Norman taidokkaat kaislatyöt herättivät ihastusta, samoin monet muut tässä mainitsematta jääneet näyttelyesineet. Suomen osasto sai ihailevat arvostelut korkeatasoisesta taideteollisuudesta.

Kun eri maiden kotiteollisuusväki, kenttätyöntekijät ja asianharrastajat pääsevät yhteiseen neuvonpitoon ja valiotöittensä katselmukseen, on se omiaan antamaan uusia herätteitä ja aukomaan uusia mahdollisuuksia tälläkin alalla.

Meille, jotka emme olleet aikaisemmin Norjassa käyneet, oli suuri elämys nähdä myös Norjan luontoa. Idyllinen „käräjäpaikka” oli Lillehammerin kaupungin Mjäsänjärven pohjukassa. Vuoristovedet virtaavat poikki kaupungin kymmenien metrien korkuisina putouksina. Kauniit puistot, pihojen kukkarunsaus ja kaikkialla vallitseva järjestys ja puhtaus antoivat viihtyisän kuvan. Toisaalta taas kaupungin liepeillä sijaitseva maailman merkittävin ulkomuseo toi menneisyyden niin herkehtävän lähelle nykyisyyttä. Automatkat useampien satojen kilometrien päähän maaseudulle sekä paluumatka länsi-Norjan kautta Trondheimiin ja Östersundiin jättivät pysyvän muiston jokaiselle mukana olleelle.

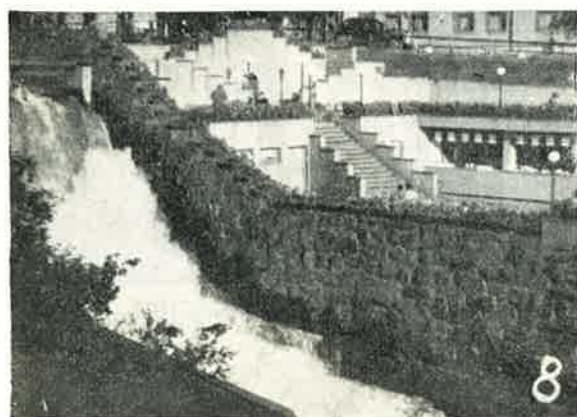
Mukana ollut.

(Kirjoitukseen liittyvät kuvat on sijoitettu seuraavalle aukeamalle.)

- N:o 1. Suomen osasto.
 N:o 2. Muutamia Ruotsin osaston näyttelyesineitä.
 N:o 3. Saamelaiset ovat tämännäköisiä.
 N:o 4. Islannin edustava osasto.
 N:o 5. Suomalainen retkikunta.
 N:o 6. Näin kiemurtelevat tiet Norjassa.
 N:o 7. Norjan luontoa.
 N:o 8. Lillehammerin koskia.
 N:o 9. Vanhaa norjalaista rakennustyyliä.

MERKKIPÄIVYÄ

70-VUOTIAS.

Keernantekijä Juho Edvard Frisk 12. 3. 51. Hän on syntynyt U.L. Pyhäjärvellä ja tullut tehtaamme palvelukseen 18. 8. 25. Tätä ennen hän oli yli 20 vuotta eri aloilla sekatöissä. Naimisiin tuli mentyä nelisenkymmentä vuotta sitten ja omassa talossa, Nyhkälässä, on kasvateltu kahden tytön ja yhden pojan käsittävä jälkeläisten joukko. Frisk oli tehtaalle tultuaan yli 20 vuotta valimossa valu- ja kaavaustöissä. Viimeiset viisi vuotta on nyt tullut lämmitettyä keernaosaston uuneja, joissa "pullat" paistuvat, toisin sanoen valusydämet. Oman talon remonteissa ja puutarhanhoidossa menevät vapaa-ajat joutuisasti ja rattoisasti.

50-VUOTIAITA.

Portinvartija Jaakko Hietala 15. 4. 51. Hän on pohjalaisia poikia Ylihärmästä. Asevelvollisuutensa suoritettuaan jäi Hietala Rajavartioston palvelukseen. Rajoja tuli vartioitua Lapissa aina Petsamoa myöten. Välillä hän oli Petsamon kruununvouden virkatalon talonmiehenä 3 vuotta, mutta siirtyi taas takaisin rajavartijaksi toimistotehtäviin. Talvisodan päätyttyä tuli Hietala tehtaamme palvelukseen toimien ulko-osaston työnjohtajana ja myöhemmin varastonhoitajana sekä nyt terveyden huonontumisen takia muuttaman kuukauden portinvartijana. Perhettä on vaimon lisäksi tytär ja yhdet kaksoiset (poika ja tytär). Hietala on harrastanut innokkaasti kuorotoimintaa, onpa nykyin jäsenenä Kirkkokuorossa.

Ulkotyömies Emil Bernhard Luoto 18. 4. 51. Hän on syntynyt Lohjalla, josta asepalveluksen suoritettuaan tuli 21-vuotiaana Högforsin Tehtaan valimoon konekaavaajaksi. Hän tuntee tehtaamme kaikki osastot, paitsi konttoria, sillä hän on ollut kaikilla muilla osastoilla työssä. Urheilu, etenkin paini, on aina ollut hänen sydämen asiansa. Hänellä on alle 79 kg sarjassa 12 piirin mestaruutta. Niinpä komea poikasar-

jakin (4 poikaa) on ollut innokkaita urheilijoita, muttei kukaan isän alaan, vaan yleisurheiluun ja palloiluihin kiinnostuneita. Kalastelu synnyinseudun järvistä on myös suuresti kiinnostanut Luotoa.

Liikennepäällikkö Vilho Heinonsalo 8. 3. 51. Hän on syntynyt Asikkalassa, jossa oli koulut käyttään vuoden verran Kymin Oy:llä metsäharjoittelijana. V. 1919 hän meni Evon metsäkouluun, josta pääsi v. 1921. Asepalveluksen jälkeen tuli Heinonsalo Kymin Oy:n Päijänteen hoitoalueeseen metsätyönjohtajaksi, erikoistehtävänä hoitosuunnitelma- ja metsänarvioimistyöt. V. 1925—26 hän suoritti sahateknikkokurssin ja tuli v. 1926 Päijänteen hoitoalueen piirityönjohtajaksi. Högforsin Tehtaan metsien siirryttyä v. 1933 Kymin Oy:lle toimi hän Karkkilassa ostopiirin hoitajana aina vuoteen 1945 saakka, jolloin hänet nimitettiin Hyvinkään—Karkkilan rautatien liikennepäälliköksi, jota tehtävää hoitelee edelleenkin. Leipätyönsä ohella on Heinonsalo osallistunut myös kunnalliseen elämään Karkkilassa kauppala- valtuuston ja -hallituksen jäsenenä useampia vuosia. Myös Hyvinkäällä on tullut oltua valtuuston jäsenenä 3 vuotta. Vapaaehtoisen maanpuolustustyöhön osallistui Heinonsalo innokkaasti ja on ollut mukana kolmessa sodassa. Vapaa-aikojen harrastuksista voidaan mainita hedelmäviljely, johon hän on erikoisesti ollut kiinnostunut harrastaen mm. jalostustekin. Punelaa järven siat taas tuntevat liikennepäällikön kalastusharrastukset.

HYVINKÄÄN—KARKKILAN RAUTATIE.

50-VUOTIAS.

Asemanhoitaja Karl Leonard Virtanen 7. 4. 51. Hän on syntynyt Nurmijärvellä ja tuli rautatien palvelukseen 15. 6. 1917. Aluksi hän toimi junamiehenä aina vuoteen 1927, jolloin 1. 8. siirtyi asemanhoitajaksi Kytäjän asemalle. Siellä hän oli vuoteen 1932, jolloin hänet siirrettiin Längelmäen aseman hoitajak-

Juho Frisk.

Jaakko Hietala.

Emil Bernhard Luoto.

Vilho Heinonsalo.

Vähän pellostakin.

Högforsin Tehdas valmistaa vuosittain suuret määrät kaikenlaisia valutuotteita, mm. myöskin patoja ja kattiloita. Me maamiehet olemme monesti mietiskelleet, että tulevatkohan ne, jotka näitä tuotteita valmistavat, ajatelleeksi sitä, mistä oikein saadaan näihin patoihin se "sisään pantava". Sota-aikana sen kyllä muistivat kaikki, mutta normaaliin aikaan palttuamme sen ovat unohtaneet monet. Ja kuitenkin tehtaan kupeessa toimii yhä edelleen sellainenkin kuin maatalousosasto. Viljelysmaiseen ja karjoineen se on yhäkin suurin viljan ja maidon tuottaja paikakunnallamme.

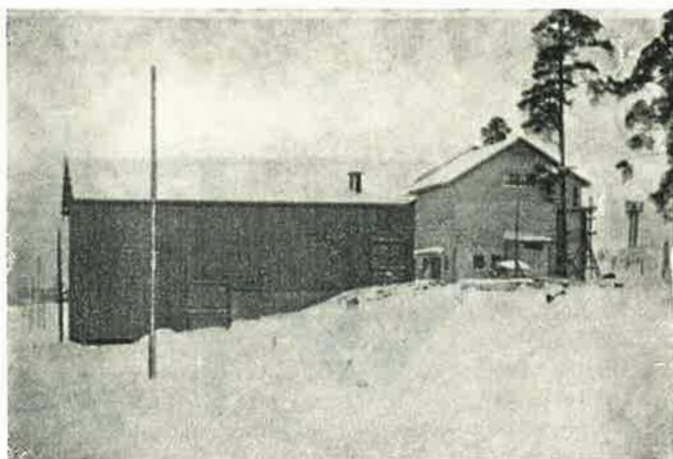
Maareformin käytyä läpi pieneni tehtaan viljelyspinta-ala lähes 90 %:lla, mutta vaikkakin nykyinen on enää vain muisto entisestään, niin lähes sadalta hehtaarilta sentään saadaan aina yhtä ja toista. Pienentynyt pinta-ala on kuitenkin saanut aikaan sen, että eräänlaisia järjestelyjä on täytynyt osastossa suorittaa ja tärkein juttu on kai ollut se, että entisen, enemmän laajaperäisen viljelysuunnan tilalle on ollut pakko ottaa voimaperäistämiskysymys. Kohottamalla tuotantoa sen kannattavuus tulee paremmaksi ja menetetty pinta-ala osaksi korvattua. Myöskin niiden 20 perheen toimeentulo, jotka saavat elantonsa varsinaisesta maatyöstä, on riippuvainen samasta kysymyksestä.

Voimaperäistämisen edellytykset eivät Karkin tilalla ole kuitenkaan vailla vastuksia. Jo yksistään laitumien ja maanparannusaineiden (lähinnä suomudan) puute yksistään on kielteisenä tekijänä. Edellisen nyt kylläkin jollain lailla voi voittaa, mutta jälkimmäiselle ei voi juuri mitään. Voimaperäistämisen a ja o on voimakas karja, mutta ennenkuin laidunkysymys on ratkaistu, suuremman karjan pito ei

Karl Virtanen.

si, jossa toimessa on edelleenkin. Virtanen on siis työskennellyt saman rautatien palveluksessa jo 33 vuotta. Vapaa-ajan harrastuksista tulkoon mainituksi työskentely omalla huvilapalstalla, jonka Virtanen on varannut vanhojen päivien varaksi. Myöskin hänen hallussaan olevan asemakahvilan hoito vie oman aikansa, vaikka itse tarjoilupuoli onkin emäntävään huolena.

Tämä on nyt se rakennus puimaloineen, viljasiiloinen ym. laitteineen, jota kannattaa toistenkin käydä katsomassa.

Näin hygieenisesti "käsitellään" lehmii Karkin navetassa.

Valtavat ovat ne "kultakuormat", jotka Lindelöf traktorillaan pelloille pyöräyttää. Kirjoittajakin on "ajelulla".

LADIN

muisteluksia

NOITA PIETRUS

Olimme äsken astelleet polkua tänne Saanan rin-
teelle, minä ja "Runoilija", tuo yhden yön ystävä.
Olimme tavanneet sattumalta, kuin ohimennen. Oli-
hän siellä monta muutakin miestä ja naistakin, mutta
me kaksi aivan kuin eri maailmaa. Siinä nyt istuim-
me rinakkain, minun tiedonhaluni ja hänen monet
eräretkensä, kaupunki ja erämaa. Hänen uskollinen
reppunsa ja musta kahvipannunsa olivat selkämme
takana. Siinä Pohjolan yön vienossa hämärässä, tun-
turipölköjen äännelessä läheisessä, jalkojemme ala-
puolella olevassa kallioseinämässä, tuijotimme äänet-
töminä Mallan huippua edessämme. Piippumme oli-
vat sammuneet, en tiedä, mitenkä ne nyt sillä lailla
joutivat. Peldsan tunturien lumiläikät kertoivat tal-
vesta, joka oli äsken ollut ja kohta jälleen tulisi.
Kuuntelimme erämaan salaperäisiä ääniä, allamme
tunturikoivun matala mätäs. Hiljaisuuden rikkoo
hän, "Runoilija". Kaivaa tupakkamassinsa puseronsa
taskusta, kopistelee piippuansa ja alkaa täyttää sitä
norjalaisella tupakalla hitaasti. Ajatellen se käy.
Tarjoaapa minullekin. Sytytellessä piippujamme hän

kertoi noita Pietruksesta. Olin odottanut jotain sel-
laista. Se oli ollut aivan ilmassa. Katselin varovasti
ympärilleni, ettei vain maahiset olisi lähellä. Hän
viittasi kohti Peldsan tuntureita: tuolla kaukana,
noiden lumirotkojen takana on kuru, jossa on asunut
kolmen valtakunnan kuulu noita, Pietrus, mies, jonka
vihoihin ei ollut hyvä joutua. Hän sai porot laukkaa-
maan tietymättömiin, joskin myös joikasi ne kotiin.
Salaperäisellä noitarummullaan hän hokutteli sudet
tunturin laelle kuutamoyönä kärejoimään. Kun hän
joikui pakkasöinä, revontulten sihistessä pään päällä,
kaikui salaperäiset kurut maahisten valittavasta uli-
nasta. Hänen suuri ajokkinsa, hirvas poro, kulki
laukaten kuutamoonä hopeisilla hangilla, salaperäi-
nen kuorma pulkassaan. Pysähtyi välillä ja sen suus-
ta kuului silloin koranus (kirosana). Vieläkin saame-
laiset talviöinä näkevät tämän hirvaan ruukaltavan
tunturien rinteillä. Väliin se pysähtyy ja taajoo pai-
kallaan ja valittava koranus kuuluu. Lappalaiset ker-
tovet, että silloin kun Pietrus eli, oli hänellä naapuri
yhden päivämatkan päässä. He olivat sopineet asian-

käy. Lemmon haka joutuikin luovuttamaan osia
uudistuksille ja raivauspuuhat siellä ovatkin käyn-
nissä.

Viljelyksen täyskoneellistaminen on myös voima-
peräistämisen perustekijöitä, samoin salaajitus. En-
nen jälkimmäistä ei edellinenkään ole täysin toteu-
tettavissa. Mutta kehitys koneellistumiseen on täällä
jo selvästi havaittavissa. Ja kun tähän päästään, niin
hevosten vähentäminen käy päinsä ja se tietää taa-
sen sitä, että rehut jäävät nautakarjan käyttöön. Pi-
temmällä tähtäimellä ajatellen Karkin tilalla esim.
traktorikuljetus tulee kyllä kannattamaan, sitäkin
suuremmalla syyllä, kun pellot ovat kaikki valta-
maanteiden varsilla. Keskitys esim. viljan käsittelys-
sä käykin päinsä täällä nyt, kun "kuoppamäkeen"
nousi viime kesänä komea ja ajan vaatimukset täyt-
tävä puimala kaikkine siihen kuuluvine laitteineen.

Tätä rakennusta kelpaa käydä katsomassa hiukan
kauempaakin tulevien.

Kun vielä mainitaan tuotteiden markkinointi, niin
voimaperäistämisen ympyrä onkin ehjä. Kauppalan
keskustassa sijaitsevana onkin Karkin tila siinä suh-
teessa ihanneasemassa. Ja tunnetusti laatutavaran
tuottajana tilan tuotteet ovatkin kysyttyä tavaraa.
Yhtä tunnettuja, vaikkakin pienemmässä mitassa,
kuin ovat tehtaan padatkin.

Sen lisäksi, mitä edellä lyhyesti läpileikaten on
tullut sanottua, voi lopuksi mainita, että luottamus
pellon uskollisuuteen ei ole herpaantunut vastuksista
huolimatta tälläkään tilalla, vaan kohtelemalla sitä
tunnollisesti tiedetään maan antavan kyntäjälleen
täyden korvauksen vaivoista. Ja uskollista työväkeä
tilalla onkin. Sen näkee jo siitä, kun useamman pal-
veluskausi ylittää 20 vuotta, eräitten lähennellen
40:kin.

K. V—m.

sa, vaikka olivat välillä riidelleet. Tämä Martin Juuso oli nähnyt monesti noidan lankeavan loveen ja kertovan merkillisiä asioita. Kerran Juuso oli tullut joulun jälkeen Pietruksen kodalle. Pietrus oli tällöin jo vanha. Hän oli temmannut noitarumpunsa ja tullut ulos kodasta. Oli täyden kuun aika. Hän hakkasi rumpuansa, joka kumisi synkästi. Välillä Pietrus joikaa. Rummuttaa yhä nopeammin ja nopeammin. Silmä saa luonnottoman ilmeen, suu vaahtoaa. Samassa Pietrus joikaisten kauhealla äänellä kaatuu lumeen rumpunsa päälle. Kuuluu pamahdus rummun kalvon haljetessa. Pietrus lankesi loveen, koskaan siitä nousematta. Ympäriällä hiljaisuus palautui ja sen mukana Juuson pelko. Noita oli kuollut. Nopeasti Juuso hakee ajoporon tokasta ja kaivaa lumen alta umpiahkion. Nostaa noidan ruumiin siihen ja lukitsee sen. Valjastaa poron ahkion eteen, saman, mikä noidalla aina on ollut käytössä. Irroittaa oman ajokkinsa ja oikaisee raidon kohti pyhää maata, Kaarresuvantoa, jonne on matkaa 150 km. Pakkasen jymistäessä Kilpisjärven jäätä hän tekee taivalta kuoleman matkassa. Revontulten sihisevät nuolet loimottavat tuntureitten takaa. Juuso vilkaisee välistä taakseen, tuntien noidan valkoisen poron hengityksen takanaan. Juuson ajatukset kulkeutuvat väkisin vanhojen saamelaiden kertomuksiin. Kammottavia on tapahtunut tällaisilla matkoilla. Maasto muuttuu vähitellen, mutta porot laukkaavat tasaisesti. Sitä Juuso ihmettelee, miksi ei tavalliset pysähdykset seuraakaan ajoa. Hänen ajokkinsa on levoton, sen hän huomaa pidellessään ohjausköydestä. Matka on jatkunut jo puurajalle saakka. Silloin Juuso sen huomasi vilkaistessaan taakseen. Pelko valtasi hänet, hän hoputti ajokkiaan, mutta valkoinen hirvas ajoi väsymättömänä kuin kuolema. Hän kuuli takaansa joikaamista ja pirullista naurua, mikä pani hänet tahtomattaan vilkuilemaan taakseen. Ja siellä se oli, noita kahareisin ahkion päällä kuin ratsastain, suu hirveässä väännöksessä vaahdoten, hampaitten töröttäessä vaahdosta kuin katkenneet männyt kannot. Nauru kaikui iljettävänä tunturien kuruissa. Tullaan Saanalle. Sen toisessa laidassa kasvaa mänty muita kookkaampana. Juuso tietää poronsa voimien pian loppuvan, ja kuin aavistaen isäntänsä ajatukset poro oikaisee kohti puuta. Syntyy hiukan rakoa valkoiseen hirvakseen, syntyy niin paljon, että Juuso kerkeää kiivetä puuhun kaatuneen ajokkinsa yli. Hän kiipeää niin ylös kuin voi, jääden huohottaen tuijottamaan alas. Valkoinen hirvas pysähtyy puun lähelle, noita nousee pulkan päältä ja ilman täyttää kaamea nauru. Noita taajoo jaloillaan lunta puun ympärillä kiljähdellen ja möyryten. Puun runko tärähtää, tärähtää toisen kerran ja jatkuvasti. Noidan hampaat ovat iskeytyneet jäätyneeseen mäntyyn. Juuso tuntee vahdukset ja hän pelkää. Kun vain päivän säde nousisi, silloin olisi noidan valta lopussa. Hän katselee alas ja kuulee supinaa ja hänestä tuntuu kuin sadat peskit tallaisivat lunta puun ympärillä. Kuoleman saattojoukko tanssii siellä kalmantanssiaan. Puun heilahdukset käyvät yhä tuntuvammiksi. Jos putoan, niin joudun ikuisiksi ajoiksi tuntureita kiertämään, pelkää Juuso. Hän tuijottaa kohti tunturin lakea ja

METSÄOSASTO.

TYÖNJOHTAJA AUGUST OLSSON.

Joulukuun 2 p:nä kuoli työnjohtaja August Olsson on ankaran taudin murtamana. Hän syntyi vuoden ensimmäisenä päivänä 1891 Padasjoella ja muutti Mikkelinpäivänä 1921 U. l. Pyhäjärven Koveloon, missä sitten ahkerasti työskenteli Högforsin Tehtaitten, sittemmin Kymn Oy:n metsissä, ensin työmiehenä ja myöhemmin vakinaisena työnjohtajana. Peninkulmissa saa laskea ne ojamäärät, mitkä Olsson henkilökohtaisesti on kaivellut, ja sadoissa hehtaareissa ne metsät, joissa hän leimakirvestänsä on taitavasti heiluttanut. Erikoisella innostuksella hän suoritti monen kilometrin säteellä Kovelosta kaikki yhtiömeistutukset, kylvöt ja taimistonperkaukset, ja uljaat kuusikot seisovat nyt muistomerkkeinä siitä, mitä August Olsson on Pohjois-Pyhäjärven saloilla saanut aikaan.

MERKKIPÄIVIÄ.

60-VUOTIAITA.

Metsätyönjohtaja Eemil Adrian Sippola Pihtiputaalla 26. 1. 51. Sippola on syntynyt Soinissa ja toiminut koko ikänsä metsäalalla. Aluksi hän oli metsätyömiehenä, kunnes v. 1909 tuli Kymn Osakeyhtiöön metsätyönjohtajaksi kotipitäjäänsä. Vuonna 1922 hän siirtyi Pihtiputaalle hoitamaan yhtiön Hiirenniemen sahaa ja oli sahanhoitajana vuoteen 1927, jolloin saha lopetti toimintansa. Tällöin Sippola siirtyi uudelleen varsinaiselle metsäalalle metsätyönjohtajaksi Pihtiputaan piiriin, missä toimessa on edelleenkin. Yli 40 vuotta yhtiötä palvelleena on Sippola "vanhan ajan työnjohtajana" kokonaan antautunut varsinaiseen ammattiinsa, joten sivuharrastuksille ei juuri ole aikaa liiennyt. Hän onkin tunnollisella ja ahkeralla työskentelyllään saavuttanut esimiestensä jakamattoman luottamuksen ja on hänelle v. 1947 suotu yhtiön 25-vuotisansiomerkki.

Työnjohtaja Kalle Pietari Paananen Kivijärvellä 27. 1. 51. Hän on syntyjään vanhoja kivijärveläisiä,

katso: päivän ensi säteet valaisevat juuri silloin tunturin huipun. Liike alhaalla pysähtyi kuin taika-iskusta. Kuului ahkion kannen kumahdus ja kaikki oli hiljaista. Juuso laskeutui puusta alas, hoputti ajokkinsa pystyyn ja lähti ajelemaan rauhoittunein mielin, tietäen, että noidan valta oli lopussa. Pian hän on pyhällä maalla, jonka aidan takaa noita ei palaa. —

Näin kertoi tämä Lapin mies, siinä Saanan jyrkänteen reunalla autereisessa Lapin yössä. Ja kummallisesti se kertomus mieltä kiehtoi.

Re — Te.

vaikkakin hänen lapsuuskotinsa kuuluukin nykyisin Kannonkosken pitäjään. Jo pienenä poikasena oli Kalle Paanasen aloitettava metsä- ja uittotöihin totutteleminen, sillä leipä oli lujilla mökkikyllissä. V. 1919 hän tuli Kymin Oy:n työnjohtajaksi, jossa toimesta on edelleenkin. "Liejun-Kassu" on niitä elämän pitkässä koulussa koulutettuja "ruukkilaisia", joka on kehittynyt pystyväksi työnjohtajaksi. Monet ovat ne puut, joihin hän on leiman lyönyt ja merkin takonut, suuri luku kertyisi niistä tukeista, jotka hän on jakanut, samoin kuin siitä pinomäärästä, jonka hän on metsästä varastoille tuottanut. Ei ole sitä Kivijärveen laskevaa jokea tai puroa, jota hän ei ole uittanut. Työnjohtaja Paananen on saanut Kymin Oy:ltä ansiomerkin 25 vuoden uskollisesta palveluksesta. Vaikkakin miehelle on karttunut ikää 60 vuotta, on hänen askeleensa vielä kevyt ja hiihto sekä pyöräily käy kuin leikiten.

Kymin OY:n ansiomerkkejä

Metsäosaston palveluksessa oleville.

Loppiaisena suoritettussa Kymin Oy:n ansiomerkkien jaossa saivat seuraavat Metsäosaston palveluksessa olevat henkilöt ansiomerkin 25-vuotisesta palveluksesta:

Metsänhoitaja Gunnar Duncker, Saimaan hoitoalue.

Piirityönjohtaja Väinö Heistola, Päijänteen hoitoalue.

Piirityönjohtaja Robert Anttila, Juantehtaan hoitoalue.

Metsäteknikko Väinö Pasanen, Keski-Suomen hoitoalue.

Metsätyönjohtaja Vihtori Pounula, Keski-Suomen hoitoalue.

Metsätyönjohtaja Väinö Pasanen, Juantehtaan hoitoalue.

Metsätyönjohtaja Kusti Kainulainen, Juantehtaan hoitoalue.

Aputyönjohtaja Armas Uusiheimala, Kymin hoitoalue.

Työmies Anton Saarenpää, Kymin hoitoalue.

Työmies Manu Pesu, Kymin hoitoalue.

Työmies Armas Penttinen, Kymin hoitoalue.

Työmies August Ruuskanen, Saimaan hoitoalue.

Työmies Eino Väisänen, Saimaan hoitoalue.

Yllä olevassa kuvassa nähdään vasemmalta lukien piirityönjohtaja Rob. Anttila, työnjohtaja Kusti Kainulainen ja työnjohtaja Väinö Pasanen, kaikki Juantehtaan hoitoalueesta, jotka saivat merkkinsä Juantehtaan palveluksessa oleville tehtaan Vieraskodissa järjestetyn merkkienjaon yhteydessä.

Kenellä on tallella lehtemme ensimmäinen numero?

Kymi-Yhtymä-lehden ensimmäinen numero, joka ilmestyi kesällä 1936, on niin tarkoin toimituksesta loppunut, ettei sitä ole kuin yksi ainoa arkistokappale jäljellä. Kun olisi kuitenkin aiheellista säästää useampiakin kappaleita mainittua numeroa tulevaisuutta varten, niin käännyimme täten lehtemme lukijakunnan puoleen kautta koko Suomen niemen ja tiedustelemme, sattuuiko kenelläkään vielä olemaan tallella Kymi-Yhtymä-lehden numero 1 vuodelta 1936. Jos sattuu löytymään ja jos asianomainen, kuten toivomme, on halukas luovuttamaan lehensä, niin pyydämme joko lähettämään tai tuomaan sen Kymin—Kuusankosken tehtaitten sosiaaliosastoon, osoite Kuusankoski. Korvaus suoritetaan.

Myös vuoden 1948 toinen numero on kovasti vähissä, joten olisimme kiitollisia, jos voisimme senkin saada.

Aloitetoiminta Hallan Tehtailla.

Kuten jo aikaisemmin on kerrottu, pääsi aloitetoiminta alkuun Hallassa tammikuun 20 päivänä 1947. Alussa se oli vilkasta ja aloitteita tuli aivan satamalla. Tällöin sattui niinkin, että samasta asiasta jätti useampi henkilö paperin "vetämään". Paras kuitenkin tuli hyväksytyksi, tai jos oli kaksi tai useampia saman arvoisia, niin aloitteen päivämäärä ratkaisi aikaisemmin tehdyn aloitteen hyväksi. Mielikuvitus oli myöskin vilkasta. Tuli aivan mullistavia aloitteita ja esitettiin uusia koneita ja laitteita, joilla sitten parannus saataisiin aikaan. Tämä oli kyllä tehtaan johdonkin tiedossa, mutta laitteet olisivat tulleet niin kalliiksi ja olivat sitä paitsi niin vaikeasti saatavissa, etteivät ne olisi olleet kannattavia parannuksia.

Vuosien kuluessa ovat tällaiset aloitteet jääneet pois ja aloite on nyt tehty harkiten, jolloin sillä on parempi edellytys tulla hyväksytyksi. Usein on tapahtunut myöskin niin, että joku keksitty "kikka" on kokeiltu käytännössä, ja kun se on todettu onnistuneeksi, niin on tehty aloite vasta sitten. Ei kuitenkaan ole soveliaasta jättää keksittyä "kikkaa" kokeiltavaksi vuosikaupalla. Tällöin asian vanhetessa voi käydä niin, että aloite tulee hylätyksi. Näin on käynyt muutamalle vanhentuneelle aloitteelle.

Palkkiot ovat nykyisin olleet rahapalkkioita, vaihdellen 1.000—6.000 mk. Aikaisemmin oli palkkioiden suuruus 750—2.500 mk välillä. Viime vuonna maksettiin palkkioina yhteensä 53.400 markkaa. Vuoden aikana palkittiin seuraavat aloitteet:

Aloitteen tekijän nimi. Mitä aloite koski.

Mäkinen, Raine. Ns. parran poistolaitetta sahalla.
Turkia, Aino. Niputuskoneen syöttöpöytää.
Parkko, Yrjö. Puruauton perälaudan kannatus-
tukea.

Vihtonen, Vilho. Vastusspiraalin teon helpoittamista.

Kärkkäinen, Yrjö. Kuljetusliinojen suojalaitetta.

Hietala, Vilho. Tukin paksuutta osoittavaa merkin-
tintää.

Hietala, Vilho. Parannuksia tukkien mittasak-
siin.

Lehtinen, Väinö. Laudan päiden lohkeamisen
ehkäisyä halkaistaessa.

Mäkinen, Raino. Pyöröterien venytyskonetta.

Karhunen, Veikko. Tasaushuoneen tasauspem-
kejä.

Lonka, Viljam. Veturien radan korjausvälineitä.

Lonka, Viljam. Rantatapulin ns. kääntölaakia.

Kemppi, Matti. Jyrsinkoneen santauskutteria.

Täni, Toivo. Jätteiden kuljetusta 3:nnelta ja
4:nneltä tasaushuoneelta.

Lehto, Kauko. Sähkö- ja puhelinpylväiden vuo-
silukua ja juoksunumeroa.

Räsänen, Tauno. Lukkolaitetta kuivaamon tra-
verssikelkkoihin.

Lonka, Viljam. Veturin apuvaunua.

Reiman, Urho. Kuivien kuormien välirimoja.

Vanninen, Emil. Sahan hakun terien pitempi-
aikaista käyttöä.

Kemppi, Matti. Pitkätavaravaunujen kuljetusta
kaapalle ja halkaisijalle.

Ahde, Pentti. Tasapäiden lastausta tapulista
proomuun.

Lehtinen, Joel. Vesiletkujen liittimiin yhdistä-
misessä käytettävää prässää.

Lisäksi on tehty seuraavat aloitteet, joiden
tekijöiden nimiä ei ole saatu julkaistavaksi:

Aloite, joka koski tasapäiden lastausrännin jat-
kamista.

Aloite, joka koski tasaushuoneen jalkamittanu-
meroita.

Aloite, joka koski lumen luontia trasamentilta.

Rautatiemme historiaa.

Valokuvauskierroksellamme sahan konttorissa poikkesimme ensin insinööri Carlsonin työhuoneeseen. Valokuvaajan etsiessä sopivaa "kulmaa" kävimme salaviihkaa vilkaisemassa insinöörin papereita. Taas meidän kuitenkin täytyy tunnustaa teknillinen tietämättömyytemme, sillä emme parhaalla tahdollammekaan olisi eksymättä kyennyt selviytymään tuosta monimutkaisten laskujen ja piirrosten aarniometsästä.

Saimme kuitenkin tietää, että kysymys oli rautatierakennuksesta ja silloin luonnollisesti mielenkiintomme heräsi. (Kukapa hallalainen ei olisi nykyisin jollain lailla kiinnostunut omasta rautatiestämme.)

— Minkälainen onkaan ratarakennuksemme tähänastinen menneisyys?

— Varsinaiset työt aloitettiin pienissä puitteissa 1. 2. 1950, ja ensimmäinen louhintapanos säpsähdytti lähitienoon asukkaita seuraavana päivänä. Näin jatkui kallion louhinta edelleen pienellä työvoimalla, kunnes huhtikuussa saatiin lisää kompressoreita ja porakoneita.

Alkuvaiheen louhintatyömaalta.

Caterpillar-traktori tasoitustyössä.

Rautatietyömaa keväällä —

— ja muutaman kuukauden kuluttua.

Aloitetilastoa 1. 1.—31. 12. 1950.

Osasto	Hyväksytyt	Hylätyt	Yht.	Hyväks. %
Saha	5	2	7	
Lautatarha	10	7	17	
Puusepänthdas ..	2	2	4	
Jalostustehdas ...	2	1	3	
Tukkiosasto	2	1	3	
Korjauspaja	1	—	1	
Sähköosasto	2	1	3	
Auto-osasto	1	2	3	
Rakennusosasto ..	—	1	1	
Yhteensä	25	17	42	59,5

E. S.

26. 4. aloitettiin suurisuuntainen "näkömätön" työ. Silloin saapui nimittäin paikalle Kotkan kaupungilta lainaamamme ruoppausalus, joka sittemmin yhdessä "Hullu-Jussin" kanssa poisti tulevan rautatiepenkan kohdalta Sunilan lahden pohjasta liejua ja mutaa n. 10.000 m³.

11. 5. saapui sitten se odotettu — tanskalainen hiekanpuhallusalus s/s "Suomi". 14. 5. tämä päältäpäin vaatimattoman näköinen ihmealus pääsi aloittamaan varsinaisen työnsä. Kuitenkin jo ennen ruoppauksen alkua oli ollut pakko

tehdä erinäisiä varsin suurisuuntaisia töitä. Mm. oli siirrettävä kaksi 6.000 voltin kaapelia toiseen paikkaan, koska ne kulkivat liian lähellä ajateltua rautatielinjaa. Samoin vesijohtoputkea oli siirrettävä.

25. 5. puhallettiin ensimmäinen kuorma putkiston kautta. Nämä alkukuormat eivät kuitenkaan tulleet varsinaiselle rautatielle, vaan maantienpenkkaan Karhunsaaari—Pikku-Popinniemi. Sen jälkeen oli vuorossa hiekanpuhallus

Rautatietyömaa keskikesäisessä vaiheessaan "lintu-perspektiivistä" katsottuna.

Hallaan. Maantienpenger tuli valmiiksi 15. 6., jolloin se oli saanut tarvitsemansa hiekkamäärän, 14.286 m³.

Tämän jälkeen ryhdyttiin hiekanpuhallukseen varsinaiseen ratapenkereeseen ja kuukauden kuluttua avattiin uusi hiekanpuhalluspaikka Sunilasta päin tapahtuvaan työvaiheeseen.

29. 8. oli ratatyö hiekan osalta kokonaisuudessaan valmis. Kokonaismäärä nousi niin suureksi kuin 237.221 m³, mukaan luettuna maantienpenkereeseen tarvittu hiekkamäärä sekä vastaisiin tarpeisiin varatut 25—26.000 m³ hiekkaa.

Palokunnan ja Visan pikkujoulujuhla.

Pikkujouluna muistellaan menneitä vuoden tapahtumia ja vapaudutaan arkisista touhuista. Näin tehtiin myös Hallassa palokunnan ja Visan yhteisessä pikkujoulujuhlissa 16. 12. 50. Palokuntalaiset ja visalaiset perheineen saapuivat joukolla kauniiseen joulusaunuun koristettuun Seurataloon. Hallan torvisoittokunta Viljam Kaipiaisen johdolla aloitti illan reippaalla musiikillaan. Kupletteja lauloivat Parkko ja Alasaari nuoremmat. Nummisuutarin Eskon häihin lähdön esitti Esko Virtanen, ja kun Hulkkonen oli vetänyt kaksirivisestään pari kappaletta, tarjoilivat Hallan martat kahvia pullan kera. Kun kahvi iloisesti keskustellen oli juotu, suorittivat sosiaalipäällikkö Eero Leppä ja palopäällikkö Emil Wecksten palkintojen jaon palokuntakilpailuista. Sosiaalipäällikkö Leppä toi palokuntalaisille majuri Weckmanin terveiset ja kiitokset kuluneesta vuodesta ja muutamien sanojen selvensi urheilun merkitystä palokunnassa. Hän lausui mm.: "Urheilu ja palokunta liittyvät yhteen, sillä hyvän fyysillisen kunnan omaava palosotilas on aina tilanteen herra, joskaan ripeys ja nuoruus ei aina tuo voittoa, niin kuin näissä kilpailuissa, vaan varmuus, joka on tärkeätä palokuntalaiselle." Vielä toi sos.-pääll. Leppä tehtaan johdon kiitoksen ja onnittelu palokunnalle ja erityisesti voittajajoukkueelle ja sen johtajalle Väinö Ylöselle, joka sai vuodeksi haltuunsa joukkueiden välisen kiertopokaalin. Kun palokuntalaiset olivat saaneet palkintonsa, luki E. Virtanen kirjoittamansa kronikan palokuntakilpailuista.

Visan sihteerillä Olavi Anttilalla oli mieluisa yllätys. Visa on noussut yleisurheilussa luokkaseuraksi, minkä johdosta hän jakoi muistokirjat ansioituneille yleisurheilijoille ja lausui kiitoksen sanoja valmentajalle ja innostajalle Erkki Weckstenille.

Kun puuro oli syöty ja joulupukki käynyt, päättyi ilta yhteiseen karkeloon.

E. V.

Suuri apu penkantasoitustyössä oli Caterpillar-traktorista, jota ilman koko työ todennäköisesti olisi huomattavasti hidastunut.

Kun "Suomi" 1. 9. oli jättänyt Hallan, aloitettiin heti sillanpilarien teko ratapenkan Pyöti-sen puoleiseen päähän. Tämän sillan jänneväli tulee olemaan 32 m.

Alkujaan oli tarkoitus, että rata saataisiin liikennöitävään kuntoon kuluvan vuoden alkupäivinä, mutta syksyiset lakot viivästyttivät niin paljon työtä, että ensimmäinen juna pääsee uutta rataa myöten Hallaan todennäköisesti vasta tulevan maaliskuun alussa, mainitsi insin. Carlson lopuksi.

Jäämme jännityksellä odottamaan tuota ensimmäistä saarellemme saapuvaa teräshevosta.

Sahankonttorin aamupäivää.

Päätimme tässä päivänä muutamana pistäytyä valokuvaajan kanssa Sahankonttorissa yllätyskäynnillä. Tätä käyntiä emme suinkaan tehneet epäillen, tehdäänkö siellä mitään, vaan tyydyttääksemme omaa ja lukijoitten tiedonhalua: Kuka tekee ja mitä tekee?

Tällaista elämää oli Sahankonttorin sisällä eräänä tammikuisena aamupäivänä kello 10.00:

Ins. Carlson on hetkeksi pannut laskutikkunsa syrjään ja selvittelee meille uteliaille rautatietyömaan vaihteita.

"Polttopuutilanne on heikko", valittaa herra Markkanen puhelimeen. Toivottavasti ei kuitenkaan tämä mies, joka saa lääkärinlapun rouva Pakkaselta, ole kylmän tähden sairastunut.

Leikkiikö sahanhoitaja Hartikainen työaikana asettelupelin kanssa? Melkein. Menossa on postaus eli sahanasetteitten laatiminen.

Taas on kyseessä asuntokorjaus. - "Kumpa sosiaaliosasto kykenisi järjestämään edes jonkun ns. remonttihuoneen, jotta asuntokorjaukset olisivat mahdollisia talvikausinakin", huokaa rak.-mest. Pulkkinen.

Teknikko Mahlberg (edessä) painiskelee kuivaamon tasauspöytäkonstruktion kanssa. Teknikko Heikkilä (takana) piirtää erästä sen yksityiskohtaa ja herra Wecksten järjestelee sähkökonekortistoa.

Neiti Piiparisella oli parhaillaan sahan päiväraportti valmisteilla, kun taas rouva Heikkilä (edessä) laskeskeli omista työkaluista työntekijöille maksettavia korvauksia.

Insinööri Jansson selittää, miten tämä pulma pitäisi ratkaista, mutta hakunhoitaja Vanninen näyttää kovasti epäriivältä. Kuinkahan asia ratkennee?

"Millainen siellä on vaunutilanne? Saadaanko varmasti tarpeeksi vaunuja Neuvostoliittoon meneville puutaloille?" Vastaus kai oli myönteinen, koska työnjohtaja Länsimiehen huulilta puristui helpotuksen huokaus.

Teknikko Kolehmainen käsistä täytyy lapun lähteä, ennenkuin laivat saavat tarvikkeita. Oikealla turvallisuustarkastaja Suokas on hieman synkän näköinen, sillä viime vuoden tapaturmakäyrä kuulemma tulee näyttämään edellistä jonkin verran huonommalta.

Tässä niiden puutalojen työvaiheita suunnitellaan. Sahateknikko Torstenssonilla on apunaan neiti Länsimies, joka juuri tekee merkintöjä kortistoon.

AURINKOKELLO.

Omista itsellesi aurinkokellon mielilause: "Minä osoitan vain aurinkoiset tunnit." Jos tahdot suorittaa hyvää työtä, niin pidä mielesi hilpeänä ja ajattele vain kauniita, miellyttäviä ja jalostavia ajatuksia ja karkoita luotasi kaikki synkät ja alakuloiset mietteet, kaikki se, mikä häiritsee rauhaasi ja raatelee mieltäsi. Tapa ne, ennenkuin ne tappavat sinut.

Ei voi kylliksi panna arvoa aurinkoiseen luonteeseen, joka vetää kaikki ihmiset puoleensa eikä loukkaa ketään. Jokainen tahtoo tehdä heidän tuttavuuttaan. Helposti he avaavat ovia, jotka vain suurella vaivalla tai ehkeivät ollenkaan avautua ärtyisälle ihmiselle.

Swett Marden.

Työnjohtajat koulunpenkillä.

Maist. Y. Sundman (seis. vas.) suorittamassa TWI-koulutuksen ja treenarin, sos.-pääll. E. Lepän esitelyä ensimmäiselle TS (Työn Ihmissuhde)-ryhmälle.

Sitomisharjoitukset käynnissä.

Ensiapukurssit Hallassa.

Yhteistyössä Teollisuus-Tapaturman kanssa järjestettiin Hallassa ensiapukurssit. Näillä koulutettiin ensiavun antajiksi kaikkiaan 45 henkilöä, joista naisia 9. On ehkä liian suurellista sanoa "koulutettiin ensiavun antajiksi", sillä yhdeksän tunnin aikana oli pakko keskittyä vain eräisiin pääperiaatteisiin ja muutamiin sidontaharjoituksiin.

Kurssin jälkeen tapasimme neiti H a l m e e n Teollisuus-Tapaturmasta ja keskustelimme hänen kanssaan hieman juuri päättyneistä kursseista sekä hänen työnantajansa järjestämistä kursseista yleensä.

Kysäisimme ensin, millainen oli hänen mielipiteensä opettajana Hallan kursseista.

— Nyt päättyneet kurssit olivat sängen mieluisat pitää. Eivät ainoastaan siksi, että kotini on Kotkassa, vaan ennen kaikkea sen vuoksi, että kurssilaiset ottivat asian vakavasti ja seurasivat kiinteästi opetusta. Täällä ei tullut kertaakaan mieleen toivomus, että kunpa tunti taas loppuisi ja saisi pitää välilajan. Kiinnitin koko ajan huomiota siihen, minkälaista haavaa täytyy hoitaa lääkärin ohjeitten mukaan ja minkälaisen voi uskoa vain "väliskärin" sidottavaksi. Tässä tehdään vielä nykyisinkin paljon syntiä ja annetaan pienen "kärpäsen" ärtyä "härkäseksi".

— Mitä mieltä olette meillä ensiapukaappeihin sijoitettujen hoitopäiväkirjojen käytöstä?

— Ne ovat työntekijöille erittäin hyödyllisiä. Jos jokainen hoitotapaus todella merkitään kirjaan, on siinä väijäämätön todiste siitä, että tapaturma todella on työssä sattunut ja uhrilla niin ollen oikeus saada vakuutusyhtiöltä korvaus. Jollei mitään merkin­tää ole tapauksesta, käynee usein pienen vamman pahentuessa vaikeaksi todistaa tapausta työolosuhteista aiheutuneeksi. Valtion Tapaturmatoimisto on tämän asian suhteen ottanut niin jyrkän kannan, että se evää aina korvauksen, ellei hoitoa ole todistetta-

vasti heti haettu. Täällä Hallassa olivat muuten kaikki ensiapukaapit erikoisen siistejä ja hyvin täyden­nettyjä. Hoitopäiväkirjoista puheen ollen havaitsi kyllä eräissä tapauksissa selviä laiminlyöntejä niiden käytössä, kun taas muutamissa ne olivat hyvin asiallisesti täytettyjä.

— Joudutteko Te paljonkin kiertämään maamme teollisuuslaitoksissa kursseja pitämässä?

— Joudun vuosittain olemaan matkoilla keskimäärin noin 180 päivää. Tähän lukumäärään sisältyvät kuitenkin myös ns. kämppäkurssit, joita käymme pitämässä metsätyömailla.

— Onko vakuutusyhtiöllänne useampiakin kurssin­pitäjiä palveluksessaan?

— Kaksihan meitä vain on. Siksi joudummekin mo­lemmat miltei jatkuvasti olemaan matkoilla. Matkoilla oleminen onkin jo mennyt niin veriin, että tunnen itseni miltei sairaaksi, jos vähänkin pidem­pään joudun oleskelemaan pääkaupungissa.

— Kun Te jatkuvasti joudutte työskentelemään ta­paturma-asioiden piirissä, voitte varmasti noin heti suoralta kädeltä sanoa, onko mitään sellaista teolli­suutta tai työalaa, joissa tapaturmariski on huomattavasti toisia suurempi.

— Kokonaislukuista en voi ulkomuistista sanoa mitään. Jouduin kuitenkin tässä jokin aika sitten laa­timaan tilastoa silmätapaturmista ja niiden aiheutta­mista ivaliditeeteistä. Luulisin melko lailla yleiseksi käsitystä, että metalliteollisuudessa ja korjauspajoilla ovat silmät eniten vaarassa. (Ainakin haastattelijalla oli sellainen käsitys.) Tosi asia on, että metallialalla sattuu silmätapaturmia lukumääräisesti eniten, mutta ne ovat suhteellisen lieviä. Eniten silmäinvalideja tulee metsätyöissä. Syynä tähän lienee se, että metalli­teollisuus ja korjauspajat sijaitsevat etupäässä sellai­silla paikkakunnilla, joissa on mahdollisuus päästä

Palokuntakilpailut Hallassa.

Juttua palokunnasta Hallan,
jöökki Eemeli, Toivo, Väinö ja
Allan.

Pomo Eemeli on yksi,
näe toiset tehty on palomestariksi.
Tää palokunnan päällystö,
mutt' viel' on aliupseerit ja
miehistö.

Pojat tallille ne ravaa,
siell' liittävät ja avaa.
Tikapuista pitkään letkuun,
marssista moottoriruiskuun.
Näihin vähän menee aikaa,
vain se kuin komento kaikaa.
Sill' nopeus palokunnass' on tärkeä,
siell' vehkeit' ei saa särkeä.
Tää tiivistä on harjoitusta
ja vanhan kertausta.

Pojat jaettu on kolmeen osaan
ja kolmeen johtajaan.
Joukkue Ylönen ja veteraanit,
Länsimies ja titaanit,
näe etukäteen varmat voittajat
ja parhaat suun soittajat.
Joukkue Allan Brunilan,
miehen sävyisän ja sopuisan.
Hänell' miehiä on riskisti,
niit' toisillekin lainasi.

Kilpailupäivä tuli,
vettä satoi, lumi sulii.
Kilpailupaikka muuttui vesiin,
me vedimme letkut esiin.
Riviin Eemeli meidät asetti
ja johtajalle ilmoitti.
Onnea kilpailulle johtaja toivotti
ja arvan vedon suoritti.

Arpa suosinut ei Länsimiestä,
kävi Ylösellä onni myötä.

Joukkue Länsimies riviin,
ensimmäiseksi marssiin.
Hyvältä näytti alkukulku,
mutt' sitt' tul' Weckstenin Erkille
lyhytsulku.

Kääntyi toiset vasempaan —
Erkki oikeaan.

Huomio kääntyi Nuppolaan,
hän pysynyt ei paikallaan.
Tämä ei ollut tarkoitus,
muuten hyvä suoritus.

Vuoro tuli Brunilalle,
kokeneelle marssijalle.

Komeasti komensi,
Aappo vähän haksatti.

Jalo Koponen,
mies keskikokonen,
kävi miehelle tenä,
kun pyyhkimättä jäi nenä.
Muut kääntyi — Jali marssi
tupakalle,
pyyhki nenän — nauroi mokomalle.

Tuurin pojat veteraanit,
Otot, Väinöt, Topit, Sepit,
muille taitonsa näytti,
kun Väinö kuivalla käytti.
Ylönen marssin voitti,
Länsimies loppuviulun soitti.

Tikapuilla Skrikon Lassi
selvisi voittajaksi.
Toinen Länsimiehen Martti,
kolmas Kolehmainen Vääntti.

Seuraa tarkkana Carlsonni,
kuinka liitti Jäntin Onni.
Hyvin Onnin liitos piti,
mutt' tuli imurissa hiki.
Meni aikaa hukkaan,
kun Korjus ja Virtanen imuria
rukkaa.

Temppu kävi Nuppolalle
ja Topin treenatulle porukalle.
Voitto taaskin meni myttyyn,
meinas ruiskukin mennä lyttyyn.
Timo, Seppi, Aulis, Välimäki,
tuli, voitti ja näki.
Ylösen Väinön naama loisti,
häviön tikapuilla kosti.

Selvitettiin pitkä letku,
katsottiin kelle kuuluu metku.
Teki Väinön pojat hyvän ajan,
sen löi joukkue Brunilan.
Nenä selvinnyt oli Jalille,
hyvin juoksi, liitti, antoi Villille.
Mutt' meni kilpailu tuomaripeliksi,
muutti kymppin kasiksi.
Tästä tuli meille tuttua
selvitettävää jälkijuttua.
Ett' kumpi on ykkönen,
Brunila vai Ylönen.
Pitkän letkun Allan voitti,
siitä Väinö suuta soitti.
Topilla oli vastatuulta,
se kun lujilla on se kulta.

Mutt' ensi vuonna uudestaan
taas porukalla kilpaillaan.
Sitten selvitetään letku
ja katsotaan kelle kuuluu metku.
Esko Virtanen.

pian lääkäriin hoitoon. Näin ollen pieni vamma ei
pääse pahenemaan. Metsätyömailla ovat olosuhteet
kokonaan toiset. Lääkäriin on pitkät, tietämättä taipa-
leet. Kotoiset "patenttilääkkeet" usein vain pahenta-
vat vammaa jne. Näistä syistä kursseilla juuri met-
sätyömailla onkin erikoisen tärkeä merkitys. Kun
kerran tässä vielä tuli kursseista puhe, haluaisin te-
roittaa jokaiselle kurssin käyneelle: Älkää antako
oppimanne taidon jäädä kesantoon. Samalla kuiten-
kin toivon, että saisitte mahdollisimman vähän "käy-
tännöllistä harjoittelua".

*Ken tahtoo tulla isänmaansa käyttökelpoiseksi kun-
non palvelijaksi, varjeltoon nuoruudessaan itseänsä
veltitudelta ja kaikista paheista.*

J. R. Fischer.

Kun kirjailija Juhani Aho määrättiin Raamatun-
käännöskomitean jäseneksi, sanoi hänen isänsä Iisal-
men rovasti Brofeldt:

— Kyllä Isällä Jumalalla on omat keinonsa. Minä
en saanut Jussia millään keinolla lukemaan Raamat-
tua, mutta nyt on Isä Jumala pannut hänet siihen
hommaan oikein valtion päiväpalkalla.

Seurakunnan kirkkoherra tapaa erään sunnuntai-
metsästäjän, joka aikoo solmia sielunpaimenensa sa-
noissa kysymällä:

— Onko kirkkoherra sitä mieltä, että sunnuntaina
metsästäminen on syntiä?

— Ehei. Kova sunnuntaimetsästys ei ole läheskään
niin synnillistä kuin kova valehteleminen maanan-
taina.

Juho Juntunen.

Tahvana Eskola.

Yrjö Kärkkäinen.

Aili Lindholm.

Eino Härmä.

MERKKIPÄIVIÄ.

70-VUOTIAITA.

Eläkeläinen Juho Juntunen 1. 3. 51. Hän on syntynyt Kontiolahdella ja tullut yhtiön palvelukseen 19. 3. 1928 korjauspajalle. Siirtyi eläkkeelle 1. 10. 50.

Eläkeläinen Tahvana Eskola 2. 3. 51. Hän on syntynyt Seiskarissa ja tullut yhtiön palvelukseen 11. 10. 1930. sahalle. Siirtyi eläkkeelle 6. 12. 40.

50-VUOTIAITA.

Sekatyöläinen Elsa Mykrä 6. 3. 51. Hän on syn-

tynyt Lapualla ja tullut yhtiön palvelukseen 29. 12. 1941 sahalle, mistä siirtyi jalostustehtaalte 1. 9. 50. Työskentelee siellä edelleenkin.

Kuormausmies Yrjö Kärkkäinen 7. 4. 51. Hän on syntynyt Joensuussa ja tullut yhtiön palvelukseen vuonna 1920 sahalle, missä edelleenkin työskentelee.

Listoittaja Aili Lindholm 19. 4. 51. Hän on syntynyt Haminassa ja tullut yhtiön palvelukseen vuonna 1921 lautatarhalle, mistä lokakuussa vuonna 1947 siirtyi puusepäntehtaalte.

Tasaaja Eino Härmä 25. 4. 51. Hän on syntynyt Sippolassa ja tullut yhtiön palvelukseen 1. 11. 1923 lautatarhalle, missä edelleenkin työskentelee.

Tähdenvälejä Juantehtaalte.

Joulunpyhät ja uudenvuodenpäivä ovat takana. Edessä hämmöittää maaliskuun hanget ja kesä. Joulujuhlat on vietetty ja nuoret tanssineet tapanin. Mielinpainuvien näistä joulujuhlista oli eläkeläisten juhla, joka Juantehtaalte järjestettiin Vieraskodissa joulukuun 21 p:nä. Kutsua noudattivat kaikki, jotka kynnelte kykenivät. Näin kertyi 30 eläkeläistä yhteisen kahvipöydän ääreen, jota vain kuudessa ja siellä täällä pöydällä olevat kynttilät lepattavin liekein valaisivat. — Lauletaanhan tutussa joululaulussa: "Ja vanhakin nyt nuortuu..." ja luulen, että moni todella tunsu itsensä useita vuosia nuoremaksi laulaessaan vanhoja, mutta silti aina yhtä kauniita lauluja. Kirkkoherra Aarnion jouluevankeliumin jälkeen näin monen palaavan muistoihinsa, usean ehkä 70:kin vuoden taakse. Yhdessä verestettiin vanhoja joulumuistoja ja -tapoja. Se lämmin ystävällisyys ja hartaus, joka loisti poislähtiessä silmistä, oli parhaana

toistuksena siitä kiitollisuudesta, jota eläkeläiset tunsivat heitä näin muistettaessa.

*

Joutsenista puhuttiin viime syksynä ja talvellakin paljon. Yrjö Kokon mainio teos "Laulujoutsen" on osaltaan antanut tähän virikkeen. Meitä juantehtaalaisia kävi vuoden viimeisinä päivinä tervehtimässä muuttomatallaan 5 joutsenta. Ne saapuivat illan hämärissä Karjalankosken Aumaharjuun, laskeutuivat virtaan lepäämään pariaksi tunniksi ja jatkoivat sitten jälleen matkaansa.

Olen kohdannut kerran joutsenia erikoisissa olosuhteissa, sodan loppuvaiheessa Saksassa Schwinemünden satamassa. Silloin näin kolmen vitivalkoisen joutsenen lepuuttelevan itseänsä kierrellen uponneitten laivahylkyjen töröttävien mastojen ympärillä. Niiden rauhallisuus ja höyhenpuvun puhtaus oli räi-

Merkin saaneet vasemmalta lukien: Aapeli Martikainen, Artturi Hakkarainen, Gabriel Korhonen, Hannes Holopainen, Hannes Hartikainen ja Eino Vainio.

Kymin Oy:n ansiomerkki

jaettu 6:lle Juantehtaan palveluksessa 25 vuotta olleelle.

Loppiaisenä, Kymin Osakeyhtiön perinteellisenä työn juhlapäivänä, oli Juantehtaan Vieraskodissa juhlatilaisuus, jossa jaettiin ansiomerkit tehdasta 25 vuotta palvelleille työntekijöille.

Konttoripäällikkö Kortelainen puhui ansiomerkkin saajille ja lopuksi kiitti heitä yhtymän hyväksi suoritetusta pitkäaikaisesta työstä. Tämän jälkeen hän yhdessä kassanhoitaja neiti Dahlbergin kanssa jakoi merkit seuraaville työntekijöille:

Hakkarainen, Artturi.
Hartikainen, Hannes.
Holopainen, Hannes.
Korhonen, Gabriel.
Martikainen, Aapeli.
Vainio, Eino.

Seuranneen kahvitarjoilun aikana sosiaalipäällikkö Mattsson haastatteli Kaapro Korhosta. Kahvipöydässä virisi sen jälkeen vilkas keskustelu, jossa monet vanhat hauskat muistot kerrottiin naapureille ja elettiin ne yhdessä uudelleen. Tilaisuus päättyi Hannes Hartikaisen kiitossanoihin, jotka hän kohdisti tehtaan ja koko yhtymän johdolle. Samalla hän toivoi menestystä ja hyvinvointia Juankoskelle, jopa siinä määrin, kuten hän leikillisesti sanoi, että siitä voisi kasvaa vaikka koko Suomen pääkaupunki.

keänä vastakohtana hävitetyn ympäristön rumuudelle. Eivätkä ne kauan viihtyneetkään. Lienevät vain muuttomatkallansa laskeutuneet lepäämään, ja ihmisten hulluutta ihmettelemään. Luulen kuitenkin niiden ilmestymisen olleen monelle näkijälle enteellisen ja uskoa antavan. Tiedän ainakin erään.

*

Nykyisin meillä on mitä parhaimmat hiihtoilmat. Pehmeä utuinen lumi peittää alkutalven hangen. Kaunis luminen metsä kimaltelevine jääöksineen kutsuu hiihtäjiä ladulle. Aijemmekin tänä talvena hiihtää paljon ja lujaa. Lukuisten paikallisten kilpailujen avulla hiomme edustusjoukkueemme Voikkaalle. — Kuule, Hallan Eero! Aikomuksenamme on Voikkaalta tuoda takaisin se kiertopalkinto, jonka naisjoukkueesi meiltä viime talvena vei. Toivottavasti ilmat meille ovat suosiolliset. Kova pakkanen on liittolaisemme, lopusta kyllä pidämme itse huolen. Tapaamme sitten maaliskuun neljäntenä Voikkaalla.

Ei se, mitä annamme, vaan miten annamme, määrää lahjan arvon. Hyväntekeväisyyden aateloitosi lähimmäisenrakkaus.

Fr. v. Weeck.

Kenen puolesta rakkaus taistelee, se on väkevä.

J. L. Uhländ.

Elämä ei ole koskaan niin hyvä eikä niin paha kuin luullaan.

Guy de Maupassant.

50 vuotta yhtiön palveluksessa.

TYÖNJOHTAJA PAAVO KORHONEN

Juantehtaan Rakennusosastolta tuli helmikuun 1 p:nä olleeksi 50 vuotta yhtiön palveluksessa.

Korhonen on syntynyt 25. 1. 1880 Nilsiässä. Koska esittelimme Korhosen hänen täyttäessään 70 vuotta, viittaamme siihen kirjoitukseen. Kaikkihan me juantehtalaiset sitä paitsi tunnemme Paavon. Muillekin tämän lehden lukijoille hänen vitsikkäät "mietelmänsä" ovat tuttuja. Toteamme vain, että sellaiset hahmot kuin Paavo Korhonen ovat luoneet Juantehtaalalle leppoisan ja huumorintäyteisen ilmapiirin.

Onneksi olkoon Paavo!

SORVAAJA KALLE SUHONEN.

Tammikuun 8 p:nä kuoli kotonaan Juantehtaalla sorvaaja Kalle Suhonen. Hän oli syntynyt 8. 9. 1881 ja olisi siis kohta täyttänyt 70 vuotta. Työhön Juantehtaalalle hän tuli 1. 6. 1897 ja toimi 49 vuotta Korjauspajan sorvarina.

Suhonen tunnettiin hyvänä työntekijänä ja miellyttävänä ihmisenä.

JUHO PEKKA TOIVANEN

Tammikuun 8 p:nä kohtasi tuoni myös toista Juantehtaan työntekijää. Eläkeläinen Juho Pekka Toivanen siirtyi tällöin kotonaan Iisvedellä ajasta ikuisuuteen.

Toivanen oli syntynyt 25. 10. 1866. Hän tuli Juantehtaan töihin 2.5.1911, toimien Massatehtaalla ja Puuhiomossa erilaisissa tehtävissä melkein 30 vuoden ajan. Eläkkeelle hän siirtyi 1939.

Toivanen oli ihmisenä hiljainen, mutta työnsä hän suoritti tunnollisesti, kiitosta ansaitsevalla tavalla.

MERKKIPÄIVIÄ.

60-VUOTIAITA.

Otto Kirkkopelto.

Karjanhoitaja Otto Kirkkopelto, Juantehtaan Maatalousosastolta, 4. 4. 51. Hän on syntynyt Vironlahdella. Käytyään Harjun karjanhoitokoulun ja toimittuaan ensin muutaman vuoden muualla, Kirkkopelto tuli 23. 4. 1922 Juantehtaan Maatalousosaston palvelukseen.

Kirkkopelto on monitaitoinen ja -harrastuksinen mies. Laulukuoro, valokuvaus ja puutarha ovat hänestä eniten kiinnostaneet. Hän on saanut yhtiön ansiomerkin 25-vuotisesta palveluksesta.

Ei kutsumus eikä asema anna miehelle arvokkuutta eikä aateluutta, vaan mies aateloi asemansa.

H. Matthews.

Olli Leskinen.

Eläkeläinen Olli Leskinen Juantehtaalla 5. 4. 51. Hän on syntynyt Kaavilla. Töihin Juantehtaan Rakennusosastolle Leskinen tuli 5. 6. 1927 toimien siten 23 vuoden ajan erilaisissa tehtävissä sekä Karttonkitehtaalla että Puuhiomossa. Eläkkeelle hän siirtyi 16. 2. 50.

Leskinen on vapaa-aikoinansa valmistanut lukuisia puuesineitä. Varsin hyviksi ovat tunnustetut hänen puusaavinsa ja tiinunsa.

Pohjois-Savon ensimmäinen maalaisvoimisteluseura Juankoskella.

Voimistelu, niin ihmeelliseltä kuin se nykyajan urheiluhenkisen miehen ja naisen korvissa ehkä kuulostaakin, on ollut maakuntamme kaikkein vanhin järjestäytynyt urheilumuoto. Kuopio maakunnan pääpaikkana on tietysti ollut tässäkin suhteessa edelläkävijänä. Vuonna 1882 on Kuopiossa ollut jo 2 naisvoimisteluseuraa sekä miesten seuroja sellaisilla ammattikunnilla kuin kirjanpainajilla, kauppa-apulaisilla ja tietysti lyseolaisilla. Mainitaanpa, että Kuopiossa on tällöin ollut myöskin kaupungin herroilla oma seuransa. Nykyaikaista ihmistä varmasti huvitaisi heidän "voimistelunsa" sekä se into, jolla sitä varmasti harrastettiin.

Näin oli asia Kuopion kohdalla. Täysi tunnustus on kuitenkin annettava Juantehtaan silloisille työntekijöille, sillä heidän toimestaan perustettiin tänne maakunnan ensimmäinen maalaisvoimisteluseura. Tämä tapahtui kesäkuussa 1891, joten siitä tulee kohta kuluneeksi 60 vuotta.

Tämä seura ei ollut mikään "tähdenjento" eikä kuolleena syntynyt, siitä on todistuksena seuraava sanomalehtiutinen vuodelta 1891, jossa kerrotaan Juantehtaan työmiesten voimisteluseuran näytöksensä.

"Kun noista nokinaamoista muodostettu joukko viime pyhänä muitten tehtaalaisten iloksi antoi näytteitä voimistelutaidossa, niin tuskinpa vaan olisi uskonut heitä entisiksi murjaaneiksi. Hauskan näköiset, jokaisella yhtäläiset voimistelupuvut yllään ja innosta hehkuvina olivat he kokonaan jokapäiväisen olemuk-

Ajatelmia.

Viisaus on jalokivi, joka välkehtii kirkkaimpana nöyryyden kehyksissä.

F. G. Klopstock.

Harjoitelkaa ruumistanne voimistelun ja urheilun avulla, sillä harjoitus tekee sen kauniiksi.

F. A. Schmidt.

Lahjakkuus ei ole suinkaan mikään oikeus, se on päinvastoin velvoitus.

Henrik Ibsen.

Korkein ja puhtain kauneus on saavuttamattomissa ilman terveen ruumiinliikunnan antamaa loistetta.

John Ruskin.

Älä piiloita itseäsi, mutta älä myöskään asettaudu etualalle.

Luisius.

Kohteliaisuus on sama kuin lämpö vahalle.

Arthur Schopenhauer.

Tietämättömyys on hengen yö, yö ilman kuuta ja tähtiä.

Cicero.

Kaikilla poluilla kasvaa kukkia, mutta kaikki eivät osaa niistä seppeleitä sitoa.

Anastasius Grün.

On paha vasta sitten huomata olevansa ilman ystäviä, kun todella heitä tarvitsisi.

Plutarkos.

En ole milloinkaan pahoitellut aikaa, minkä olen lähimmäisilleni antanut.

Diderot.

sensa vastakohtana. Kun ottaa lukuun, etteivät he ole harjoitelleet enemmän kuin tämän kesän ajalla, täytyy ihmetellä heidän esitystään, mitä notkeuteen ja voimaan tulee. Reippaasti sujuivat yleensä kaikki liikkeet, josta muutamit tavallaan akrobaattikonsteja. Kunniaa olisivat tuottaneet vaikka mille sirkuseurueelle nekin jättäjäisheitot tangon ympäri, joita muudan jäntevän näköinen verstaviilari huiskutti useampia yhtäperää. Ajan lyhyiden ja telien puutteen tähden olivat he kenneet harjoittamaan ainoastaan muutamia liikkeitä."

Näin silloinen lehti. Tunnustus onkin juantehtaalaisille annettava ripeydestään. Perustettiinhan maakuntamme toiseen kaupunkiin Iisalmeen voimisteluseura vasta 4 vuotta myöhemmin.

Nykyisin on voimisteluharrastus Juantehtaalla kuitenkin vähäistä. Tämä johtuu siitä, että uudet liikuntamuodot, sellaiset kuin urheilu ja erilaiset ulko- ja sisäpallopelit, vetävät laajemmat harrastajajoukot mukaansa. Nehän ovat nykyisen ajan liikuntainnostuksen näkyvimmat ilmenemismuodot.

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

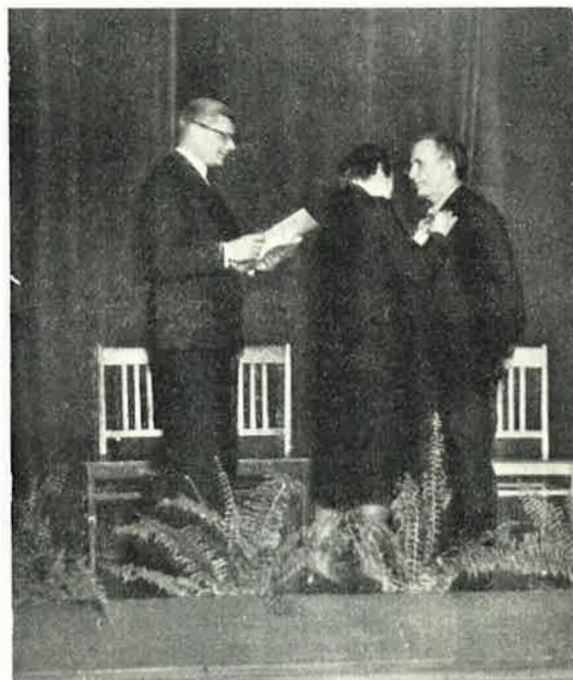
Kymin Osakeyhtiön ansiomerkin

sai loppiaisena Kuusankoskella paperimestari J. E. Halme 50-vuotisesta ja 78 henkilöä 25-vuotisesta palveluksesta.

Vuonna 1947 perusti Kymin Osakeyhtiön johtokunta ansiomerkin jaettavaksi muistona ja tunnustuksena pitkäaikaisesta uskollisesta ja velvollisuudentuntoisesta työstä yhtiön palveluksessa. Merkkiä on kahta lajia, nimittäin hopeinen vähintään 25 ja kultainen vähintään 50 vuoden palveluksesta. Edellinen merkki jaetaan vuosittain, loppiaisena, niille, jotka edellisen vuoden loppuun mennessä ovat tulleet olleeksi yhtiön työssä vähintään 25 vuotta, ja jälkimmäinen sinä päivänä, jolloin 50 vuotta kestänyt palveluskausi on tullut täyteen.

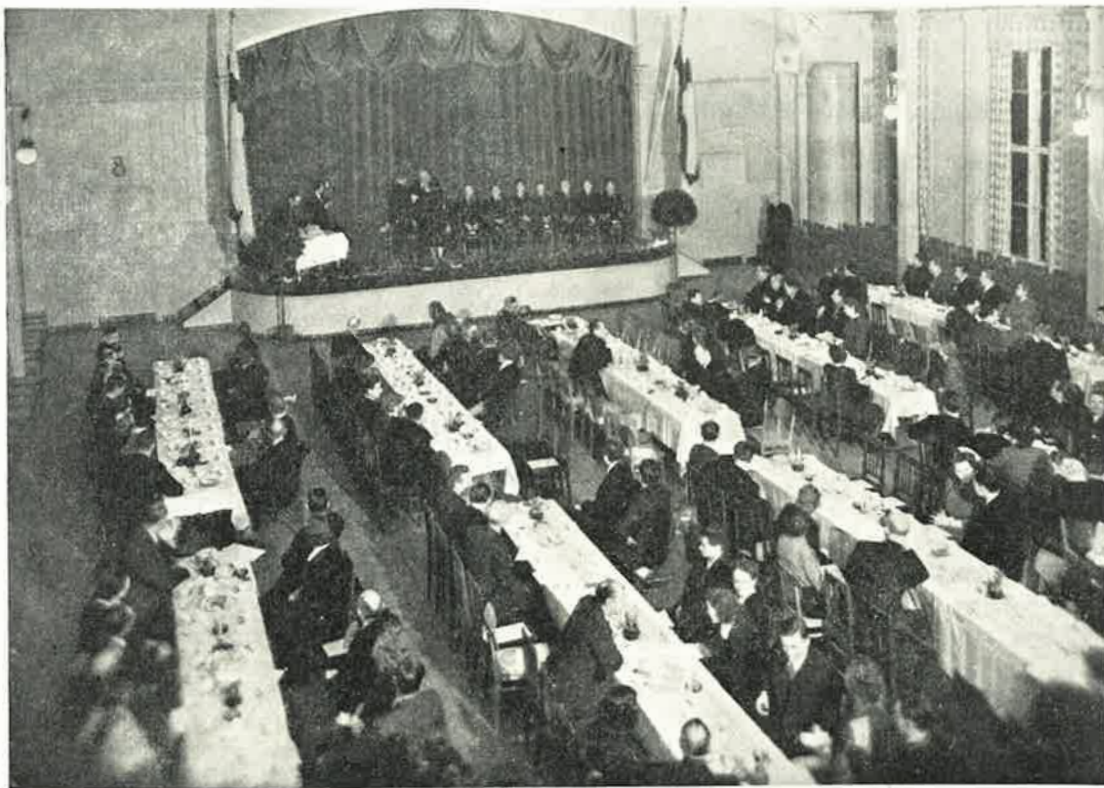
Ensimmäisen kerran jaettiin ansiomerkkejä Kymin Oy:n 75-vuotisjuhlan yhteydessä syyskuun 28 p:nä 1927, ja viides jako Kymin—Kuusankosken ja Voikan tehtailla palveluksessa olleille tapahtui loppiaispäivänä, 6. 1. 1951, Kuusankosken Seuratalon valtakunnan lipuin sekä laakeripuvin ja kukkasin tunnelmalliseen juhla-asuun saatetussa juhlasalissa, jonne merkkien saajat puolisoineen oli kutsuttu. Lisäksi oli tilaisuudessa saapuvilla yhtiön toimitusjohtaja, vuorineuvos K. E. Ekholm puolisoineen sekä osastopäälliköitä ym. esimiesasemassa olevia yhtiön virkamiehiä.

Kun oli sijoitettu valmiiksi katettujen kahvipöytien ääreen, soitti Kuusankosken Orkesterin yhtye kauppias E. L. Melenin johdolla kaksi kappaletta, minkä jälkeen vuorineuvos Ekholm piti puheen merkin saajille esittäen heille yhtiön johtokunnan ja omat henkilökohtaiset kiitoksensa pitkästä ja tulosrikkaasta työstä yhtiön ja samalla koko kansakunnan hyväksi. Tämän jälkeen suoritti vuorineuvos Ekholm vuorineuvoksetar Clara Ekholmin, sosiaalipäällikkö

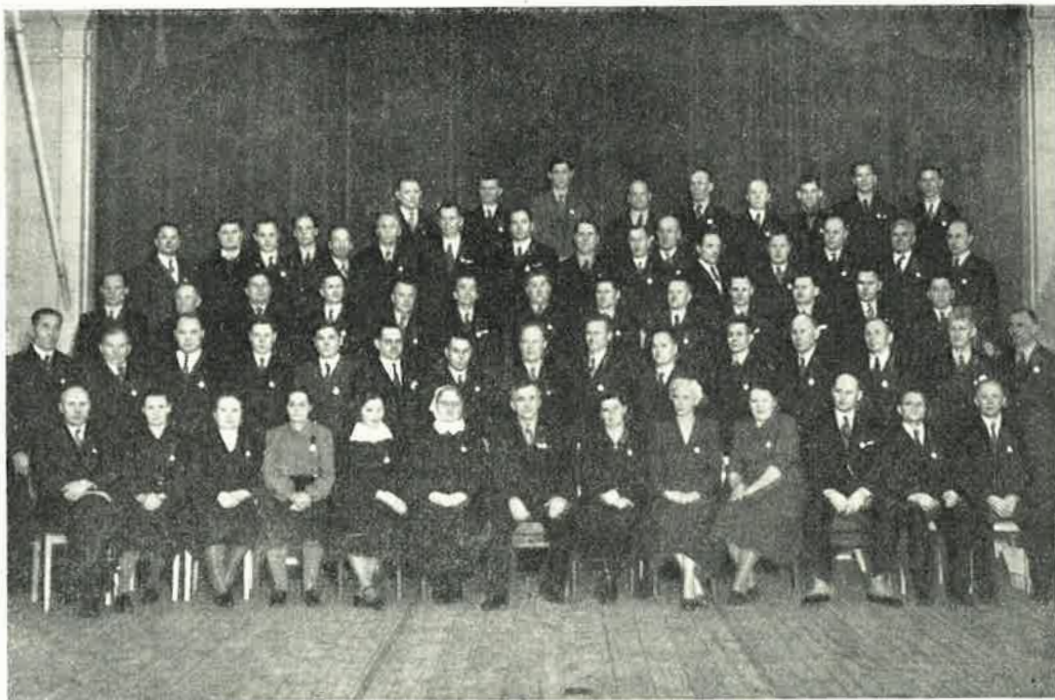

Vuorineuvoksetar Clara Ekholm kiinnittää 50-vuotis-ansiomerkin paperimestari Johan Edward Halmeen rintaan.

Åke Launikarin ja sosiaalitarkastaja Toini Iivanaisten avustamana merkkien jaon. Ensimmäisenä sai kultaisen ansiomerkkinsä Voikan Paperitehtaalla työskentelevä paperimestari Johan Edvard Halme, joka juuri merkkienjakopäivänä saavutti kunniakkaan 50 vuoden rajapyykin yhtiön palveluksessa. Ojentaessaan merkin paperimestari Halmeelle vuorineuvos Ekholm lausui mm., että tällainen harvinaisen pitkä palveluskausi on esimerkillinen suomalaisen

Yleiskuva ansiomerkkien jakotilaisuudesta.

Ansiomerkin saaneet yhdessä valokuvattuina.

sisun ja sankaruuden näyte. 25-vuotismerkin saivat seuraavat 78 henkilöä:

Kymin—Kuusankosken tehtailta:

Vilho Kansikas, Eemil Laine, Tahvo Joel Lemmetty, Kalle August Lepistö, Juho Eemil Liukkonen, Otto Vilho Nissilä, Tuure Jalmar Nykänen, Taavetti Pihlgren, Aili Salo, Hilda Dagmar Suominen, Impi Aili Tetri, Elli Tuominen, Väinö Gunnar Vilenius ja Aarne Vilhard Väkevä Kymin Paperitehtaalta; Bror Eric Sundroos Laboratoriosta; Vilho Jalmar Romo Kuusankosken Paperitehtaalta; Väinö Jalmar Vesalainen Kymin Puuhiomosta; Juho Alvar Häkkinen, Taneli Rahikainen, Aino Esteri Salama, Eino Eevertti Vesalainen ja Kaarle Virtanen Kymin Selluloosatehtaalta; Artturi Ilmari Lampinen, Lauri Evert Nurminen ja Reino Erik Nygren Kymin Korjauspajalta; Oiva Johannes Mäkinen ja Jalmari Seppälä Kuusankosken Sahlalta; Iida Kollanus Kuu—Vo Rautatieltä; Niilo August Jokinen ja Anna Mauno Kymin Ulkotoyosastolta; Jalmari Korppi, Oskari Brynolf Laine, Bernhard Nevala, Otto Turkkila, Johan Hemming Aartelo, Kaarle G. Hämäläinen, Sulo Kovanen, Viktor Laitinen, Anton Marttila, Lauri Elias Paananen ja Siiri Selinda Siren Kymin Rakennusosastolta; Rudolf Läckström Maatalousosastolta; Taavi Jalmari Virtanen Klooritehtaalta; Sylvester Pessa, Aati Suuronen ja Armas Myöhänen Talousosastolta; Frans Artur Aranko ja Viljo Simola Kymin Puutarhasta sekä Unto Kantola Kymin Konttorista.

Voikan tehtailta:

Antti Abner Ahlroth, Otto Ingvar Junnila, Matti Holopainen, Valfrid Jalmar Ruusunen, Oma Antero Strand, Jalmari Turpeinen ja Martti Artturi Vilenius Paperitehtaalta; Evert Rinne, Villiam Sysmäläinen ja Armas Edv. Tallgren Korjauspajalta; Taavetti Halme Höyryosastolta; Veikko Halme, Ossian Klementinus Andersson, Einari Paulanko ja Frans Viktor Vuorinen Sähköosastolta; Matilda Saarinen Selluloosatehtaalta; Toivo Armas Isomäki, Martti Lepistö, Eenok Matilainen ja Toivo Johan Nikkinen Puuhiomosta; Usko Armas Saarinen Karbiditehtaalta; Pekka Kähäri ja Abel Puranen Rakennusosastolta; Paavo Mäkinen ja Niilo Sergei Vass Ulkotoyosastolta, Yrjö Ellis Lehmuskivi Puutarhasta ja Hulda Eveliina Blomqvist Talousosastolta.

Kouvolan Kirja- ja Kivipainosta:

Mailis Irene Pétas ja Paavo Ilmari Heikkinen. Merkkien jaon jälkeen seurasi kahvitarjoilu, jonka aikana orkesteri soitteli muutamia kappaleita ja yhdessä kajautettiin moniaita lauluja. Juhltilaisuus päätettiin laulamalla yhteisesti orkesterin säestyksellä Maamme.

50 vuotta palveluksessa.

PAPERIMESTARI JOHAN EDWARD HALME

Voikan Paperitehtaalta on syntynyt 12. 6. 1885 Kymintehtaalalla, silloisessa Valkealan pitäjässä Ruotsulan kylässä. Isä oli toimessa Kymin Oy:n varastolla, minkä ohella hän hoiti postin kannon Kymintehtaan asemalta yhtiön konttoriin ja virkailijoille. 12-vuotiaana alkoi poika-Halme vuorostaan hoitaa tätä tehtävää, josta palkka oli 12 mk kuukaudessa. Kesän 1900 hän oli Lammilla uittotöissä, talvella taas metsiä lukemassa. Seuraavana kesänä nuorukainen oli siltamiehenä Kymintehtaan entisellä rantasahalla ja pinoamassa 2 metrin pituisia ”kipipuita”. Nuoruudesta huolimatta hän pystyi hyvin kilpailemaan aikuisten kanssa työsuorituksissa. V. 1902 Halme siirtyi Sähköosastolle linjatöihin. Taas vuoden kuluttua, siis 1903, pyysi teknillisen johtajan apulainen Hammarqvist Halmetta Paperitehtaalalle 3. koneen prässipojaksi, jolloin hän ajoittain joutui hoitamaan myös silinterimiehen tehtäviä. Tällöin oli palkka 1 mk 40 p. päivässä, mutta kun huomattiin mieheissä olevan hyvää ainesta, nousi palkka 2 mk 50 penniin päivässä. V. 1904 Halme tuli 4. koneen apulaishoitajaksi ja toimi sittemmin muillakin koneilla, kunnes koneenhoitajaksi päästyään sai omasta pyynnöstään siirtyä takaisin 3:nnele koneelle. V. 1913 hän tuli Voikan Paperitehtaalalle 1. koneen hoitajaksi ja joutui alkajaisiksi tekemään töitä kolmessa vuorossa yhtämittaa. Voikan Paperitehtaalalla on Halme sitten työskennellyt kaikilla muilla koneilla paitsi 5:nnellä ja 6:nnellä. Nuoremaksi mestariksi hänet nimitettiin v. 1919 ja vanhemmaksi mestariksi v. 1937.

Nuorena oli Halme innokas urheilija saaden palintojakin mäenlaskussa. Pikajuoksua, seiväshyppyä ja painia hän harrasti erikoisesti. Jo 18-vuotiaana sattunut tapaturma, jossa toinen jalka loukkaantui, keskeytti urheiluharrastukset. Siinä iässä meni Halme naimisiinkin vaimon ollessa vasta 17-vuotias. Perhettä ei kuitenkaan ole enempää kuin yksi lapsi. Halme on aina ollut innostunut puutöihin ja niinpä hän onkin itse valmistanut kaikki oman kotinsa huonekalut, ehtien tehdä vielä sivullisillekin. V. 1936 hän osti auton, jolla retkeillessä vapaillat kuluvatkin hauskasti.

Vielä puolivuosisataisen päivätyönsä jälkeen on mestari Halmeen sekä henkinen että fyysillinen kunto hyvä, joten hänen omaan toivomukseensa, että työvuosia vielä pitkälti jatkuisi, yhtyy koko Voikan Paperitehdas.

PAPERINLAJITTELIJA MARIA VALVE

Kymin Paperitehtaalta tuli tammikuun 21 p:nä oleeksi yhtiömme palveluksessa 50 vuotta ja sai seuraavana päivänä kultaisen ansiomerkkinsä, joka hänelle ojennettiin Kymintehtaan Virkamiesklubissa järjestetyssä juhlatilaisuudessa.

Maria Valve on syntynyt 17. 10. 1882 Elimäen Rauhikallassa ja tuli jo nuorena tyttönä yhtiömme palvelukseen, jossa hänen isänsäkin silloin oli esimiehenä lastaus- ja purkauspuolella. Tytär aloitti työskentelynsä lajittelijana Kymin Paperitehtaalla, toimi välillä laskijana ja siirtyi sitten jälleen lajittelijaksi, missä toimessa hän yhä vieläkin on. Puoli vuosisataa yhtäjaksoisesti saman työnantajan palveluksessa ja koko ajan samalla osastolla on saavutus, joka vain harvojen osaksi on tullut ja ansaitsee se kaiken kiitoksen ja kunnioituksen.

Sairaanhoitovälineitä

voidaan lainata Sosiaaliosastolta.

Sosiaaliosasto on hankkinut pienen varaston sairaanhoitovälineitä, joita tarvittaessa lainataan koteihin kohtuullista lainausmaksua vastaan. Varastossa on makuurenkaita, jää- ja lämpöpusseja ym. Niitä on saatavissa Sosiaaliosastolta terveystisareilta.

Pikkujoulujuhlia eläkeläisille

järjestettiin jälleen Kuusankoskella ja Voikkaalla.

Perinteeksi muodostunutta tapaa noudattaen järjestettiin viime joulunkin edellä pikkujoulujuhlia eläkeläisille sekä Kuusankoskella että Voikkaalla. Paitsi yhtiöltä eläkettä nauttavia henkilöitä oli näihin tilaisuuksiin kutsuttu myös manan majoille siirtyneiden eläkeläisten puoliset.

Kuusankoskella

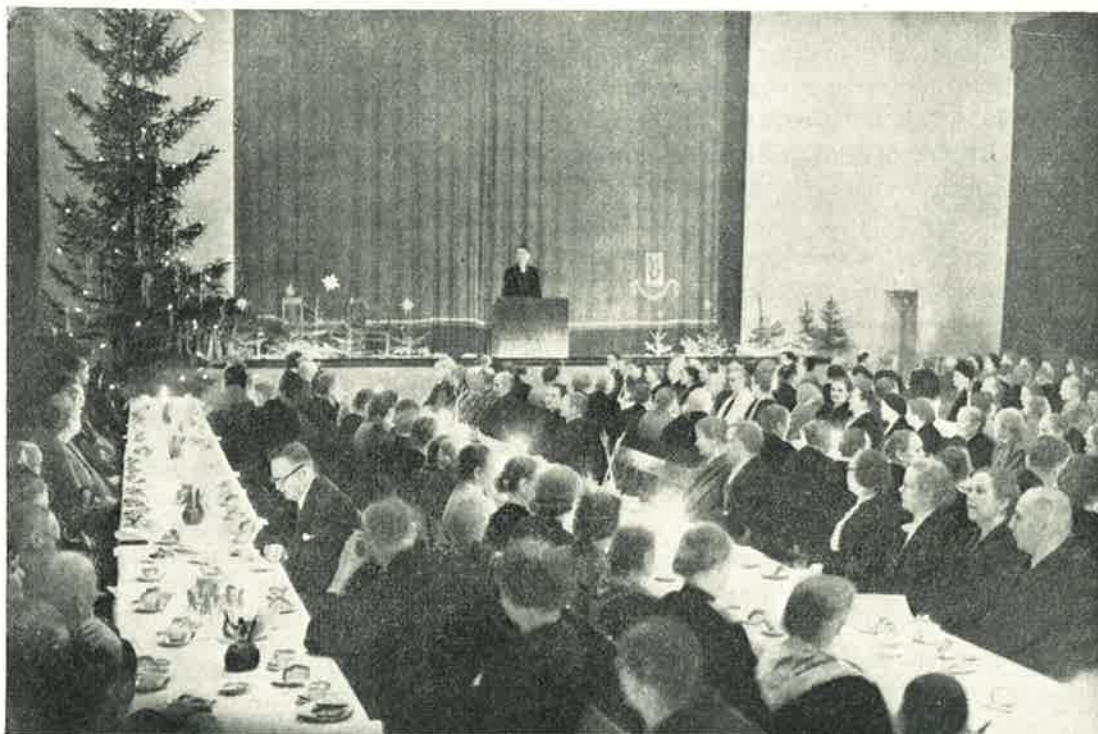
pidettiin pikkujoulujuhla Seuratalossa, jonka juhlasali joulukuusineen ja jouluaiheisine koristeluineen muodosti viihtyisät puitteet tälle aidon joulutunnelman leimaa kantavalle yhdessäololle.

Kun noin 400-päinen kutsuvierasjoukko oli asettunut pitkien, valmiiksi katettujen kahvipöytien ääreen, soitti Kuusankosken Orkesteri maisteri Veikko Talven johdolla jouluaiheisen sävelketjun, joka alkoi Voglerin mahtavalla "Hosiannalla" ja päättyi tuttuun jouluvirteen. Juhlavieraat toivotti yhtiön puolesta tervetulleiksi sosiaalipäällikkö Ake Launikari lausuen mm., että tämän juhlan tarkoituksena on vaatimattomalla tavalla muistaa kaikkia niitä yhtiön palveluksessa olleita, jotka menestyksellisen päivätyön jälkeen ovat siirtyneet hyvin ansaittuun vanhuuden lepoon, kuin myös niitä eläkeläisten puolisoja, joiden aviokumppanien mainen matka on päätynyt. Ammattikoulun tyttöoppilaista muodostetun kuoron laulettua opettaja Helmi Rauhalan pianolla säestäessä kolme laulua piti pastori A. V. Oinaala puheen, jonka aiheena oli jouluevankeliumin kertomus itämaan tietäjien saapumisesta äsken syntyneen Vapahtajan luo. Puheen päätyttyä veisattiin yhteisesti kolme säkeistöä virrestä "Enkeli taivaan". Ammattikoulun oppilaan Eeva Tiljanderin lausuttua Topeliuksen runon "Joulukuusi", nähtiin yhteiskoulun tyttöoppilaitten esittämä veikeä tonttutanssi, jonka oli sommitellut ja ohjannut voimistelunopettaja Thua Heikkinen. Sitten seurasi odotettu ja varsin miellyttävä "ohjelmanumero", kahvitarjoilu, jonka lomasalaulettiin yhteisesti useita joululauluja ja juhlaavieraille jaettiin Suomen Punaisen Ristin joululehti. Kahvinjuonnin päätyttyä lauloi Kuusankosken Mieslaulajat tarkastaja T. J. Stenvallin johdolla kolme laulua, minkä jälkeen ammattikoulun oppilaat esittivät reippaasti ja taidokkaasti Ilmari Pimiän kirjoittaman kauniin ja vaikuttavan kuvaelman "Jouluyö". Ohjauksesta olivat huolehtineet koulun opettajat Alvar Korpi ja Harri Varhomaa. Erittäin onnistunut lavastus oli Kuusankosken Teatterin lavastajan Pentti Oswaldtin käsialaa. Kun oli lopuksi veisattu yhteisesti virsi "Nyt seisahdun mä seimelles", kiitti sosiaalipäällikkö Launikari juhlaan saapuneita ja sen järjestämiseen osallistuneita, ja toivoen juhlasta olleen viihdytystä ja virkistystä toivotti lähäoleville yhtiön puolesta hyvää ja rauhallista joulua.

Kutsuvieraat poistuivat tyytyväisin mielin tästä

Jouluaiheisen kuvaelman esitystä seurataan Kuusankosken Seuratalossa.

Pastori Oinaala joulusaarnaa pitämässä Voikkaalla.

kodikkaasta ja tunnelmallisesta tilaisuudesta, jonka järjestämisestä monet heistä liikuttunein mielin ilmoittivat kiitollisuutensa.

Voikkaalla

pidettiin samanlainen juhla Voikan Seuratalossa. Tilaisuudesta muodostui miellyttävä yhdessäolon hetki, joka kauan tulee säilymään läsnäolleitten muistissa. Joulukuusi ja salin jouluaiheinen koristelu sekä valmiiksi katetut pitkät kahvipöydät kukkineen ja kynttilöineen virittivät mielet täälläkin aitoon joulutunnelmaan.

Juhla aloitettiin laulamalla yhteisesti "Maa on niin kaunis", minkä jälkeen sos.-pääll. Viljo Rame piti tervehdyspuheen. Ohjelmassa seurasi sitten yksinlaulua, jota esitti rva Alli Lampila. Nti Enni Ahlrothin lausuttua runon soitti Työväenopiston orkesteri maist. V. Talven johdolla ketjun joululauluja. Joulusaarnan piti pastori A. V. Oinaala, joka kauniisti ja mieliinpainuvasti puhui joulun merkityksestä sekä siitä, miten joulu ja vanhukset kuuluvat yhteen. Puheen päätyttyä Voikan Sekakuoro lauloi opettaja P. Laurikaisen johdolla kolme jouluaiheista laulua. Tämän jälkeen seurasi väliaika ja kahvitarjoilu, jonka aikana juhluvierailla jaettiin Suomen Punaisen Ristin joululehti.

Juhlaa jatkettiin laulamalla yhteisesti "No, onkos tullut kesä". Voikan kansakoulun oppilaan Sirpa Hietasen lausuttua runon lauloi kuoro jälleen kolme laulua. Voikan kansakoulun VII luokan oppilaat esittivät kauniin jouluaiheisen kuvaelman "Kolme pudonnutta joulutähteä". Kuvaelman oli ohjannut opettaja, rva Tyyne Laurikainen. Juhlatilaisuuden päätteeksi laulettiin yhteisesti jouluvirsi "Enkeli taivaan lausui näin".

Poislähtiessään ilmaisivat vanhukset liikuttuneina kiitollisuutensa siitä, että yhtiö näiden juhlien järjestämisen kautta on halunnut muistaa nyt jo vanhuuden lepoa nauttavia entisiä työntekijöitään.

Lehtemme seuraava numero

ilmestyy kahden kuukauden kuluttua eli huhtikuun 20. päivän tienoilla. Siihen numeroon tarkoitetut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään maaliskuun 15. päivään mennessä.

Toimitus.

Täytä velvollisuus, joka on sinua lähinnä ja jonka tiedät velvollisuudeksesi. Seuraava velvollisuus on silloin paljon helpompi täyttää.

Thomas Carlyle.

Maailma rakastaa auringonpaisteista sielua, ihmistä, jolla on pyhäpäivän säde silmissään.

O. Swett-Marden.

TUOTANTOKOMITEAT.

Tuotantokomitealain mukaan vaihtuivat komiteain puheenjohtajat, varapuheenjohtajat, sihteerit ja varasihteerit vuodenvaihteessa. Kokouksissaan ovat tuotantokomiteat eri tehtailamme valinneet virkailijoikseen seuraavat henkilöt:

Kymin—Kuusankosken tehtaat: puheenjohtaja työkaluviilaaja Vilho Tarvainen, varapuheenjohtaja tislaja Lauri Koskipuro, sihteerit kunnallisneuvos Eino Wallenius ja varasihteerit parooni C. Cedercreutz.

Voikan tehtaat: puheenjohtaja dipl.ins. T. Z. Wiklund, varapuheenjohtaja dipl.ins. Erik Palmgren, sihteerit metallityömies Einari Virtanen ja varasihteerit koneenhoitaja Johannes Kuusela.

Kemialliset tehtaat: puheenjohtaja dipl.ins. Erik Palmgren, varapuheenjohtaja dipl.ins. Runar Örnholm, sihteerit uunimies Volmar Seppälä ja varasihteerit kennomies Kalle Helander.

Haukkasuon tehtaat: puheenjohtaja dipl.ins. Bengt Zimmermann, varapuheenjohtaja varatuomari Robert Brotherus, sihteerit työmies Ilmari Niemi ja varasihteerit työmies Veikko Vesala.

Högforsin Tehdas: puheenjohtaja yli-insinööri Ernst Alander, varapuheenjohtaja maisteri Erik Karling, sihteerit kaavaaja Rainer Virtanen ja varasihteerit pääluottamusmies Aleks Aalto.

Juankosken tehdas: puheenjohtaja dipl.ins. Torsti Timgren, varapuheenjohtaja muurari Erik Hakkarainen, sihteerit konttoristi Isak Halonen ja varasihteerit rasvaaja Hannes Hartikainen.

Werlan tehdas: puheenjohtaja luottamusmies Väinö Lautamatti, varapuheenjohtaja rasvaaja Toivo Niemi, sihteerit kasööri Torsten Oljemark ja varasihteerit konttoripäällikkö Ture Ilmonen.

Hallan Tehtailla ei vaalia lehtemme tämän numeron painoon mennessä ollut vielä suoritettu.

Apua kodinhoidossa

välittävät yhtiön palveluksessa olevien perheisiin sosiaalitoimistot Kuusankoskella (puh. Kymin tehdas 398, 2 soittoa) ja Voikkaalla (puh. Voikan tehdas 3, 2 soittoa).

KOHTELIAISUUS.

Kohteliaisuus on hyvän käytöksen ulkonainen merkki. Jokapäiväisen kanssakäymisen kannalta se on tärkeä avu, jonka koti- ja itsekäsvatuksen avulla voi oppia sekin, joka ei ole luonnostaan tahdikas. Kohteliaisuutta ei ole osoitettava vain samassa tai ylemmässä yhteiskunnallisessa asemassa oleville, vaan erotuksetta kaikille, joiden kanssa joutuu tekemisiin.

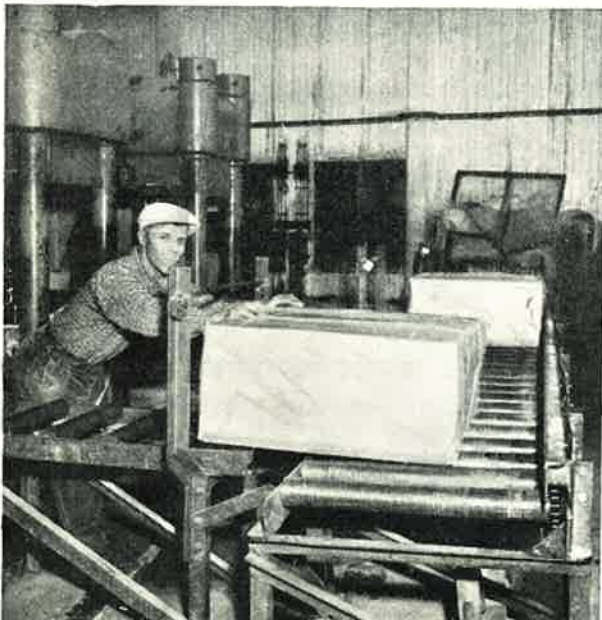
Selluloosan matkan varrelta.

Pitkä ja mutkainen on se tie, jonka suomalainen puu saa kulkea, ennenkuin se on esim. Rio de Janeiron kadulla tumman sanomalehtipojan kainalossa jo painettuna paperina. Ja kuinka monen monta ihmistä tarvitaankaan sitä käsittelemään tuon matkan varrella ja sen erilaisissa jalostusvaiheissa. Yksinpä niinkin lyhyellä taipaleella kuin selluloosan kokoojakoneelta rautatievaunuun selluloosa kulkee monen käden ja monen kekseliään koneen kautta. Nyt seuraamme selluloosan vaellusta koneesta rautatievaunuun Kymin Selluloosatehtaalla.

◀ Koneesta putoaa selluloosa valkoisina arkkeina suoraan odottaviin kuljetusvaunuihin. Niiden ääreltä tapaamme Anni Nikkisen, jo kolme vuotta tässä tehtävässään työskennelleen perheenemännän ja kahden lapsen äidin, joka noilla pienillä siirtovaunuilla lähettää selluloosan pitkälle matkalleen maailman markkinoille.

Ja pian kulkeekin paali ehkä kauneimman taipaleensa koko pitkällä matkallaan. Ilmaradan vaunussa keinahdellen se katsslee valkeita poutapilviä sinisellä taivaalla ja ihmettelee höyryvoima-aseman savupii-pun valtavaa kokoa. Mutta tämä ilo on kovin lyhyt, sillä pian paali sukeltaa varastorakennuksen sisälle ja putoaa alas korkeuksista... ▼

◀ Pakkauskoneissa puristetaan selluloosa-arkit paaliksi ja varustetaan pahvipäällyksellä sekä rautalan-kasiteillä. Näin kulkee selluloosaa mm. kuvassamme hymyilevän pakkaajan Johannes Räcköläisen käsien kautta ja on kulkenut jo 13 vuotta, joten Räcköläinen on vanha tekijä ammatissaan. Tuon tutuksi käyneen työn lomassa vilautanee ajatus usein kotona vaimon ja neljän lapsen luona tahi puutarhan ja kalavesien liepeillä. Nämä viimeksimainitut näet ovat Räcköläisen lempiharrastukset vapaa-aikoina. Suurin kala 12 kiloa. Kuvassamme Räcköläinen työntää valmiin selluloosapaalin rullaradalle, joka automaattisesti hoitelee paalin edelleen.

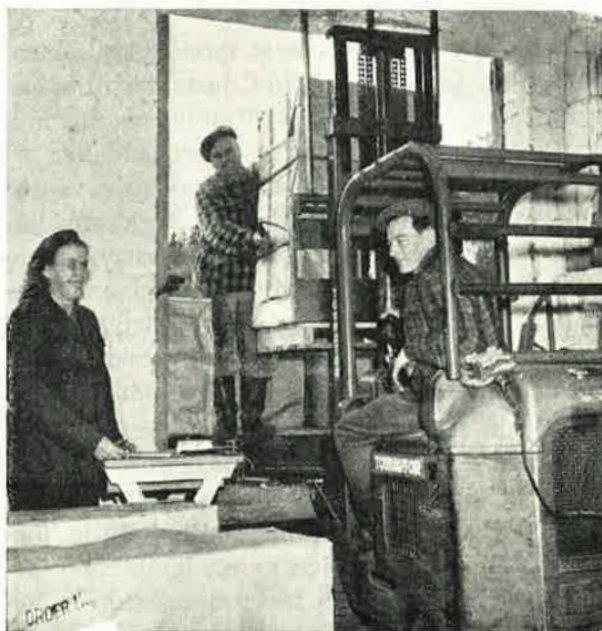
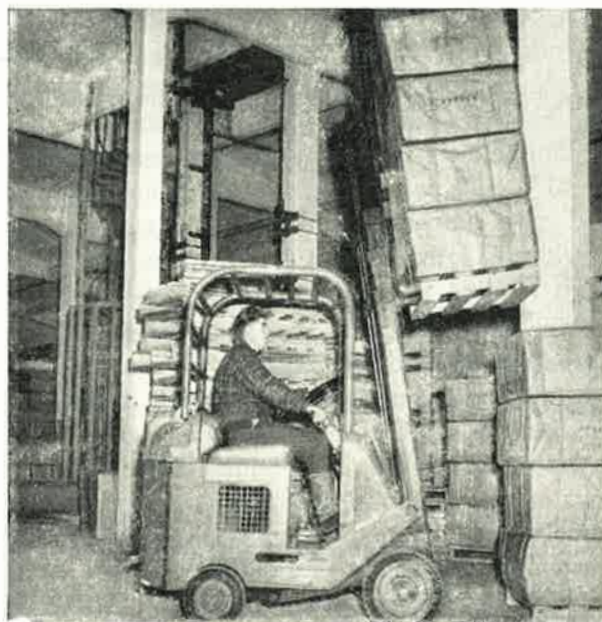

▲ ... paalien vastaanottajan Erkki Vainion kärryille ja pääsee nopeasti paikalleen valtavan varaston tuhansien paalien joukkoon. Erkki Vainio on 4 vuotta ollut työpaikallaan, jossa pitää toimia täsmällisesti ja taukoamatta, sillä koneiden ollessa normaalissa käynnissä tulee paaleja joka minuutti eli ilmaradan jokaisessa kontissa. Nyt oli hiljainen kausi, jolloin jouti hiukan rupattelemaan — ja hymyilemään valokuvajalle.

Eräs vanhan ajan teollisuusmies sanoi, että "akka ja kottikärryt on halvin transportti", mutta se aika on jo kauan sitten mennyt ohitsemme. Selluloosavarastossakin ajetaan nyt moottoroiduilla kuljetusvaunuilla, jotka kevyesti pihtiensä välissä tai nosturiensa vahvojen käsivarsien päällä kevyesti kuljettelevat useita paaleja kerrallaan ja väsymättömästi nostavat kuormansa korkeiden paalipinojen päälle. ▼

Näin kauniisti paalit nousevat korkeallekin. Nämä ns. trukit eli siirtovaunut ovat aiheuttaneet melkoisen vallankumouksen selluloosavaraston työskentelyssä, vähentäneet kustannuksia ja jouduttaneet työskentelyä. Paalit säilyvät ehjinä, kun niitä ei tarvitse pudotella. Esimerkkinä mainittakoon, että juuri suoritetussa 725 tonnin kuormauksessa vain 8 paalia rikkoutui ja oli pakko lähettää paperitehtaan käyttöön. Entisillä kuormaustavoilla rikkoutuneitten paalien määrä saattoi olla kymmenkertainen. ▼

▲ Ja tässä paalit jättävät varaston. Haarukkasiirtovaunu vie kolmen paalin taakkaa rautatievaunuun. Työ käy kuin leikki, sitä todistavat merkkiajan Irene Inkeroisen, siirtovaunun ajajan Heikki Niemisen ja vaunussa paaleja vastaanottavan Jaakko Sihvolan hymyilevät kasvot.

Miten voimme vastustaa taudin tartuntaa?

Nykyinen varsin tautinen ajankohta antaa aihetta ajatella keinoja, joilla voisimme estää taudin tartuntaa.

Voidaksemme ryhtyä taisteluun tartuntaa vastaan meidän on tiedettävä, mikä tämän tartunnan aiheuttaa. Jokainen tuntee nimen bakteeri. Ne ovat pieniä silminnäkyttömiä oliota, jotka viihtyvät parhaiten 37 asteen lämmössä, pimeydessä ja kosteudessa. Ymmärrämme, että bakteerit viihtyvät hyvin kehossamme, kun tiedämme, että ihmisen normaali ruumiinlämpö on 37°. Sitä paitsi niillä on kyky lisääntyä tavattoman nopeasti ja muodostaa ns. bakteerimyrkkyjä, jotka vereen jouduttuaan saavat aikaan taudin.

Aina emme sairastu, vaikka olemme saaneet itseemme bakteereja, koska veressämme saat-
taa olla suoja-aineita kysymyksessä olevia taudinaiheuttajia vastaan. Paitsi näitä suoja-aineita elimistöllämme on yleinen vastustuskyky, joka on riippuvainen yleisvoinnistamme. Tähän, samoin kuin vastustuskyvyn alenemiseen, vaikuttavat eräät seikat, kuten esim. huono ravinto, väsymys, raittiin ilman puute ym. Siis: bakteeritartunta ja alentunut vastustuskyky yhdessä saavat aikaan taudin puhkeamisen.

Taudin tartuntatavat ovat moninaiset. Sairas henkilö on tartunnan lähde, josta tartunta voi levitä monella eri tavalla. Taudin laadun mukaan erittyy tartunta sairaasta eri taudeissa eri teitä ja eri tavoin. Useissa taudeissa, kuten tuhka-, tuli- ja vesirokossa sekä kurkkumädässä ja influenssassa tartunta-aine erittyy ylimmistä hengitysteistä ja suun limakalvosta etupäässä yskiessä ja aivastaessa limapisaroiden mukana ilmaan ja sieltä toisiin henkilöihin. Tällaista tartuntaa kutsutaan pisaratartunnaksi.

Myöskin kosketuksen kautta voimme saada tartunnan. Tervehtiessämme sairasta henkilöä tarttuu käsiimme bakteereita ja sieltä niillä on lyhyt matka suuhun. Unohtamalla usein ja huolella suoritettavan käsien pesun levitämme tartuntaa laajalle. Taudin tartunnan, esim. lavantaudin, kurkkumädän ja tulirokon voimme myös saada sairaan koskettamien esineiden välityksellä. Samoin ruoka ja juoma saattavat levittää tartuntaa. Huonosti pestyt hedelmät ja marjat voivat olla syynä lavantaudin, joskus kurkkumädänkin saamiseen. Maito ja vesi ovat ta-

vallisimmat lavantaudin levittäjät. Myöskin eläimet saattavat levittää tartuntaa. Kärpäset viihtyvät hyvin huonosti hoidetuissa käymälöissä ja tunkioissa, joista ne kuljettavat bakteereita asuntoihin, ruokiin ym. paikkoihin, mistä ne tavalla tai toisella joutuvat ihmiseen. Tiedämme myös, että täit levittävät pilkkukuumetta.

Kun tiedämme taudin tartuntatavat, voimme ryhtyä ehkäisemään tartuntaa.

Tartunnan ehkäisemisessä on pyrittävä estämään sen leviämistä. Sairas henkilö on eristettävä terveistä. Hänen bakteeripitoiset eritteensä on hävitettävä. Potilasta hoitavan henkilön tulee olla varovainen, ettei saa itse tartuntaa eikä levitä sitä muualle. Kun useat taudit tarttuvat ns. pisaratartunnan välityksellä, on sairaan opittava yskimään oikealla tavalla, samoin myös jokaisen terveekin. On käännettävä kasvot pois päin muista henkilöistä ja pantava suun eteen nenäliina tai vasemman käden selkäpuoli, ei missään tapauksessa oikean käden kämmenpuoli. On myös muistettava, että sellaiset tartunnan saaneet, joiden tauti vaatii sairaalahoitoa, on sinne myös toimitettava.

Mitä tulee henkilökohtaiseen puhtauteen tartunnan ehkäisemiseksi, on ennen kaikkea kädet pestävä tarpeeksi usein ja huolella. Myös ruoka-aineet ja -astiat on pidettävä puhtaina. Puhtaassa, kuivassa ja valoisassa asunnossa eivät bakteerit mielellään viihdy.

Eräs seikka, johon meidän olisi kiinnitettävä huomiomme välttyäksemme tartunnalta, on vastustuskyvyn kohottaminen. Se merkitsee sitä, että yleisvointi on pidettävä hyvänä. Myöskin pitäisi välttää vilustumista ja kastumista. Vilustumiselle ovat alttiita henkilöt, jotka hemmottelevat itseään liian lämpimillä pukimilla. On syötävä säännöllisesti ja riittävästi. Vitamiinit, joita saamme etenkin marjoista ja hedelmistä, kohottavat vastustuskykyämme. Nukkuttava on myös riittävästi, sillä vähäinen nukkuminen ja liikarasitus huonontavat suuresti vastustuskykyämme. Raittiin ilman merkitys vastustuskyvyn kohottajana on hyvin tärkeä. Paitsi reipasta ulkoilua, alkäämme unohtako asuinhuoneitten tuuletusta. Karaisu on myöskin keino, joka lisää vastustuskykyämme. Kylmät pyyhkeet, varsinkin aamuisin, sekä kylmä suih-

KATSAUS ALOITETOIMINTAAN VUONNA 1950.

Entistä tapaa noudattaen julkaisemme alempana taulukon, josta tärkeimmät aloitetoimintaa koskevat numerotiedot selviävät.

Tilastoa tarkasteltaessa kiintyy huomio ensin tehtyjen aloitteiden lukumäärään, minkä toteamme valitettavan alhaiseksi. Saman toteamuksen teimme juuri äskettäin "Kymi-Yhtymän" syysnumerossa, missä myös oli eritelty niitä syitä, joista aloitteiden vähälukuisuus johtuu, joten tällä kertaa emme asian tähän puoleen uudelleen kajoa.

Vaikka tilasto aloitteiden määrään nähden onkin näin vaatimaton, on siinä sentään jotain ilahduttavaakin havaittavissa.

Ensinnäkin voidaan todeta, että laadullisesti on aloitteiden taso noussut. Sitä osoittaa parhaiten taulukkoon merkitty hyväksymisprosentti. Aikaisemmissa katsauksissa se on vaihdellut 30—35 % välillä ollen nyt runsaasti 50 %.

Myös palkkiosummien keskiarvo todistaa samaa, sillä vuoden 1950 keskiarvo on noin mk

1.500:— korkeampi vuoden 1949 vastaavaa lukua. Tässä on tosin huomattava, että osaksi on palkkiota myös yleisen inflatiokehityksenkin takia koroitettu.

Voimme siis todeta, että aloitteiden teossa on käytetty entistä suurempaa harkintaa.

Toisena myönteisenä seikkana voidaan todeta, että hyväksytyjen aloitteiden toteuttaminen on sujunut entistä nopeammin. Kun vielä otamme huomioon, että toteuttamatta olevista aloitteista on kaksi hyväksytty niin myöhään vuoden lopulla, että niitä sen takia ei vielä vuodenvaihteeseen ole ennätetty toteuttaa, voimme pitää toteuttamisvauhtia täysin tyydyttävänä.

Esitämme tässä yhteydessä kiitoksemme ja onnittelumme onnistuneiden parannusehdotusten tekijöille ja toivomme samalla, että nyt kulumassa olevan vuoden aikana saisimme vastaanottaa tällaisia aloitteita entistä lukuisammin.

Aloitetilastoa 1. 1.—31. 12. 50.

	Saapunut aloitt.	Hyväksytty	Käsitt. kesken	Toteutettu	Palkkiot	Hyväks. %	Keskim. palkk.
Kymintehdas—Kuusankoski							
Paperitehtaat ja Puuhiomo	8	5	1	4	16.000:—		
Selluloosatehdas	10	4	—	3	13.000:—		
Klooritehdas	—	—	—	—	—		
Muut osastot	8	3	1	3	8.000:—		
Yhteensä	26	12	2	10	37.000:—	n. 46	3.080:—
Voikka							
Paperitehdas ja Puuhiomo	—	—	—	—	—		
Selluloosatehdas	8	5	1	4	31.000:—		
Karbiditehdas	—	—	—	—	—		
Muut osastot	3	2	1	1	4.000:—		
Yhteensä	11	7	2	5	35.000:—	n. 63	5.000:—
Ky.—Kuu. ja Vo. yhteensä	37	19	4	15	72.000:—	n. 51	3.800:—

ku, aurinko- ja ilmakylvyt ynnä nukkuminen ikkuna auki ovat parhaita karaisukeinoja.

Varsinaisen epidemian ollessa kysymyksessä on syytä välttää turhaa matkustamista ja tilaisuuksia, joissa joutuu tekemisiin suuremman ihmisjoukon kanssa.

Tautien vastustamisen yhteydessä alkäämme

unohtako rokotuksia, joiden avulla meillä on mahdollisuus saada itsemme keinotekoisesti vastustuskykyisiksi joitakin tauteja vastaan.

Taudin tartunnan vastustamisessa kiinnitämme siis huomiota lähinnä tartunnan saamisen ehkäisyyn ja vastustuskyvyn kohottamiseen.

Kalle Aarnio.

Edvard Jaatinen.

Juho Nestor Saarelainen.

Pitkäaikaisesti palvelleita.

VARASTOEKSPEDITÖÖRI KALLE MAGNUS AARNIO

Kymin Päävarastolta tuli jo jonkin aikaa sitten olleeksi 45 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 26. 12. 1885 Valkealassa ja aloitti työskentelynsä täällä 11. 5. 1901 Kymin Paperitehtaalla. Oltuaan sitten eri osastoilla ja välillä jonkin aikaa muidenkin yhtiöiden palveluksessa hän palasi takaisin Kymin Oy:n työhön toimien mm. Sähköosastolla moottoreiden hoitajana noin 3 vuoden ajan. Nykyiseen toimeensa hän siirtyi 2. 11. 1925.

Aarnion harrastukset ovat suuntautuneet monelle eri alalle. Nuorempana hän oli tunnettu kilpahiihtäjä, mistä monet palkinnot ovat vieläkin todistuksena. Hänen musikaalisista harrastuksistaan pääsi mm. paikallinen torvisoittokunta osalliseksi. Palokuntatyössä hän oli innolla mukana toimien Kymintehtaan—Kuusankosken VPK:n komppanianpäällikkönä. Kalastus, puutarhaviljely ja taulujen maalaaminen ovat niinkään kuuluneet hänen vapaa-aikojensa harrastusten piiriin.

VOIKAN PAPERISALIN EMÄNTÄ, ROUVA ANNI ELO,

tulee 26. 3. 51 olleeksi yhtiömme palveluksessa 45 vuotta. Hän on syntynyt 10. 1. 1889 Iitissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli Voikan Paperitehtaalle 3. 7. 1905 ja on uskollisesti työskennellyt samalla paikalla nämä 45 vuotta hoitaen tunnollisesti ja huolella paperisalin emännän tehtäviä.

KIVITYÖMIES EDVARD JAATINEN,

Voikan Rakennusosastolta, tulee 8. 3. 51 olleeksi yhtiön palveluksessa 40 vuotta. Hän on syntynyt 3. 9. 1888 Iitissä. Jo kansakoulussa ollessaan hän kesälomien aikoina paimenpoikana aloitti pitkän päivätyönsä. Kymin Oy:n palvelukseen hän tuli 28. 6. 1905 Kuusankosken Rakennusosastolle. Sieltä hän siirtyi Kuusankosken Ulkotyöosastolle, josta taas myöhemmin Voikan Rakennusosastolle. Nuorempana hän tahtoi nähdä maailmaa vähän muualtakin päin katsottuna. Tästä seurasikin pieniä katkoja yhtiön palveluksessa. Niinpä hän vuosina 1917, 1918 ja 1922 työskenteli mm. Venäjällä metsätoissa, Viipurissa konepajalla sekä Varkaudessa ja Pitkärannassa. Vuonna 1922 Jaatinen matkusti Kanadaan. Siellä hän oli etupäässä metsätoissa ja rautatierakennuksilla ja siellä hän kaatoi elämänsä suurimman puunkin, jonka tyviläpimitta oli noin 120 sm. Kymin Oy:n palvelukseen hän palasi jälleen v. 1925 Voikan Rakennusosastolle. Tällä hän onkin uskollisesti palvellut tähän saakka. Pitkänä palvelusaikanaan Jaatinen nurkumattomana työntekijänä on joutunut usein tekemään pitkiäkin työpäiviä. Pisimmän yhtämittaisen työpäivän hän on tehnyt eräänä jouluna. Sen pituus oli jouluaamusta Tapaninpäiväiltaan eli 42 tuntia.

Jaatinen on, jo kunnioitettavasta iästään huolimatta, hyvä, ahkera ja tunnollinen työntekijä. Koneporaus ja piikkaus kuuluvat hänen leipälajeihinsä. Hänen innostustaan työhönsä kuvaa sekin, että hän saattaa joskus unohtua aherrukseensa vielä klo 16.00 jälkeenkin. Jaatinen on hyvien luonteenominaisuuksien

Veli Hymander.

siensa vuoksi pidetty mies sekä esimiestensä että työtovereittensa keskuudessa.

PORTINVARTIJA JUHO NESTOR SAARELAINEN

Kymin Talousosastolta tulee maaliskuun 16 p:nä oleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 13. 11. 1876 Iitin pitäjän Lyötilän kylässä metsänvartijan poikana. Oltuaan ensin metsä- ja maataloustöissä hän tuli 6. 11. 1910 yhtiömme palvelukseen Ulkotyöosastolle. Sieltä hän pari vuotta myöhemmin siirtyi lastaus- ja purkauspuealle makasiinimieheksi. Vuonna 1918 hän oli jälleen vähän aikaa Ulkotyöosastolla erilaisissa tehtävissä, kunnes saman vuoden elokuussa kutsuttiin poliisilaitoksen palvelukseen ja määrättiin ns. liikkuvan poliisin miehistöön. Syksyllä 1920 hänet siirrettiin portinvartijaksi, joilla niihin aikoihin oli samat palkka- ym. edut kuin poliiseilla, ja tässä toimessa on Saarelainen ollut sitten yhtäjaksoisesti hieman yli 30 vuotta. Ensin hänen vakinaisena työpaikkanaan oli sahan portti ja sen jälkeen hän toimi n. 18 vuotta kiertävänä portinvartijana. Nykyisin hänellä on jälleen "oma" portti, nimittäin ns. aseman portti.

Nuoremmalla iällään harrasti Saarelainen vapaa-aikoinaan innokkaasti metsästystä ja kalastusta.

TYÖNJOHTAJA VELI HYMANDER,

Voikan Rakennusosastolta, tulee 2. 4. 51 palvelleeksi yhtiötä 40 vuotta. Uurastuksensa yhtiön palveluksessa hän aloitti 14. 6. 10 satulasepän töissä Kymintehaan Ulkotyöosastolla. Pari vuotta myöhemmin, kun satulasepänverstas perustettiin, hän siirtyi työskentelemään siellä. Tunnustukseksi ansioistaan ja saavutuksistaan hyvänä ammattimiehenä nimitettiin tämä uskollinen työntekijä vuonna 1921 satulasepän-

Emil Becklin.

verstaan esimieheksi. Hän siirtyi Voikan Rakennusosastolle v. 1930. Välillä hän on palvellut muillakin osastoilla, mutta on nykyisin taas työnjohtajana Rakennusosastolla.

Vapaa-aikojen harrastuksiin on metsästys ja varsinkin kalastus painanut aina voimakkaan leimansa. Hän on myös vanhoja mieskuorolaulajia ja on kuullut mm. Kuusankosken Kirkkokuoroon.

NÄYTTEENOTTAJA IDA MARIA TUOMI

Kymin Paperitehtaalta tulee huhtikuun 2 p:nä oleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 27. 11. 1892 Valkealassa ja tuli työhön 2. 4. 1909 Kymin Puuhiomoon, mistä v. 1918 siirtyi nykyiseen toimeensa Kymin Paperitehtaalte. Valokuvaa emme yrityksistämme huolimatta onnistuneet häneltä saamaan.

PUTKISEPPÄ EEMIL BECKLIN

Kymin Korjauspajalta tulee huhtikuun 15 p:nä oleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 11. 6. 1892 Nastolassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1909. Oltuaan ensin Kymin Rakennusosastolla ja Kymin Paperitehtaalte hän siirtyi v. 1916 Kymin Korjauspajalle, missä siitä lähtien on työskennellyt putkiseppänä.

Becklinin vapaa-aikojen harrastuksista mainittakoon puutarhanhoito ja kalastus. Palokuntaan hän on kuulunut yli 20 vuotta. Nuorempana hän harrasti myös urheilua.

**Yhtiön johto pyytää kauttamme kiittää kaikkia edellä mainittuja työn veteraaneja uskollisesta uuras-
tuksesta yhtiön ja samalla koko yhteiskunnan hyväksi ja toivottaa heille parhaita onnea ja menestystä tulevien vuosien varalle.**

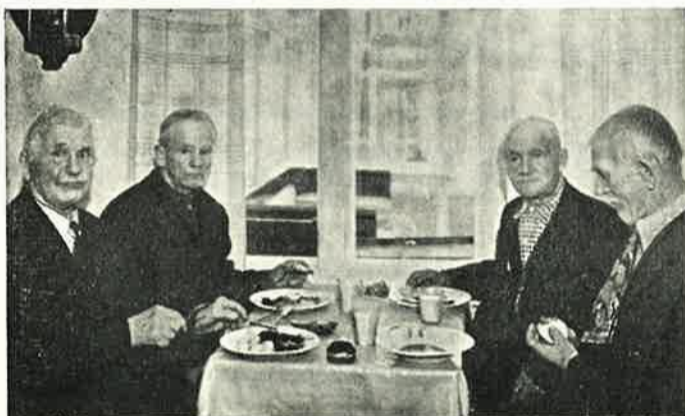
„OLINHAN SIELLÄ MINÄKIN . . . “

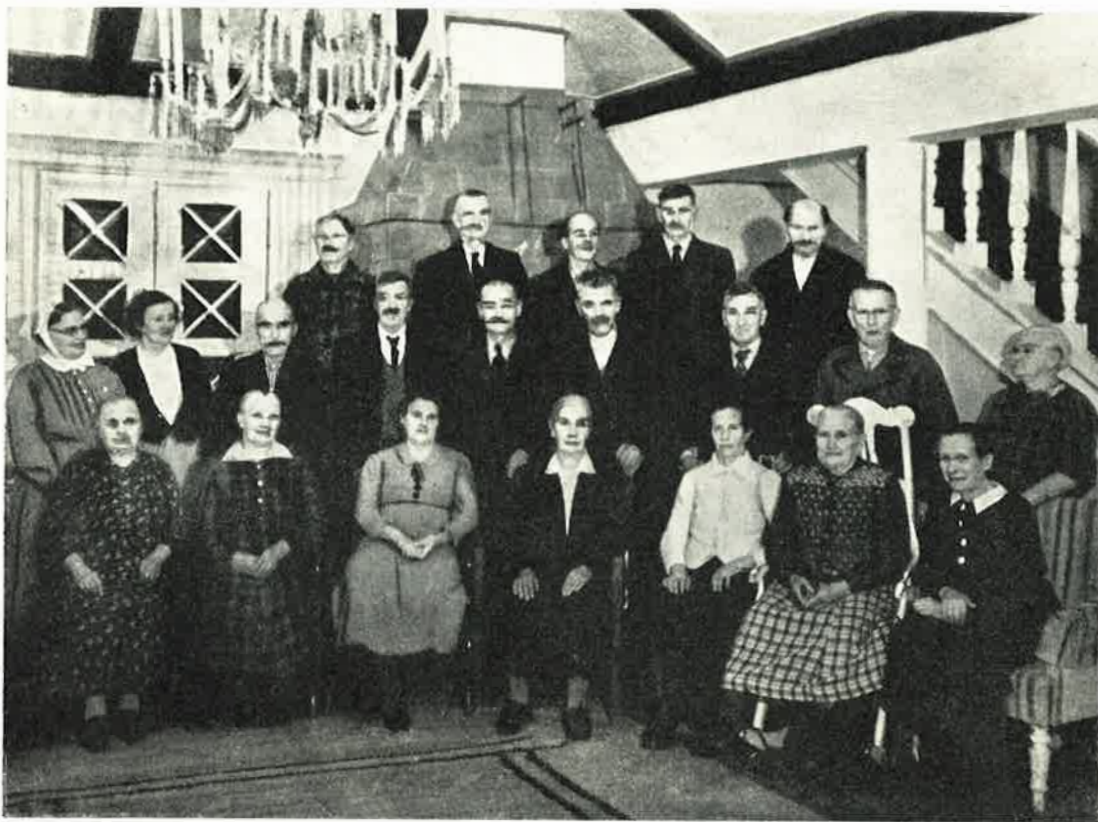
sanoi ent. portinvartija Konstantin Lahtinen Sosiaali-osastolla käydessään, tarkoittaen eläkeläisten vierailua yhtiön lomakodissa Vuolenkoskella. Julkaisimme siitä kuvakertomuksen lehtemme viime numerossa, tosin vain yhden ryhmän osalta. Kun Lahtinen ei kuulunut tähän ryhmään, ei hänen kuvaansa myöskään näkynyt lehdessämme. Siitä tämä yli 80-vuotias Konstantin oli hieman pettynyt, mutta kun ilmoitimme, että kyllä muutkin ryhmät saavat kuvansa aikanaan julkisuuteen, niin jopa taas väreili tutunomainen hymyn häive Lahtisen elävillä kasvoilla. Ja

tässä ne kuvat sitten ovat kaiken kansan nähtävinä.

Eläkeläisten vierailu Vuolenkoskella tapahtui kolmessa ryhmässä. Nämä kuvat on otettu ensimmäisestä ja toisesta ryhmästä. Vasemmanpuoleisella sivulla nähdään ylhäällä ensimmäinen ryhmä kokonaisuudessaan, alhaalla vasemmalla Konstantin Lahtinen, Kustaa Kosonen, Teodor Landen ja Anton Saksa nauttimassa ruokapöydän antimia, ja oikealla F. Nenonen kokeilee, ovatko Vuolenkosken kalat yhtä kylläisiä kuin hän itsekkin.

Oikeanpuoleisella sivulla ylhäällä on yhteiskuva

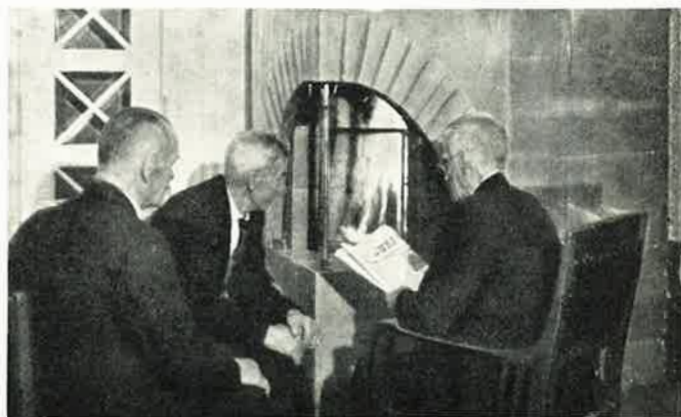

toisesta ryhmästä. Molemmissa ryhmäkuvissa nähdään lisäksi sisar Hulda Blomqvist, joka koko ajan oli eläkeläisten mukana Vuolenkoskella, ja lomakodin ehtoisia emäntä, rva Maikki Weckström, sekä toisessa myös muutamia lomakodin henkilökuntaan kuuluvia, mm. keittäjätär Tyyne Merve. Alhaalla vasemmalla kaksi pöytäkuntaa aterialla. Henkilöt vasemmalla lukien: Juho Lindholm, Toivo Wallenius, Amanda Hasu, Anton Hasu, Amanda Janhunen, Her-

man Janhunen, Maija Gammelín ja Taneli Pöysä. Alhaalla oikealla Taneli Pöysä, Juho Gammelín ja Juho Puholainen viettämässä kodikasta iltahetkeä takkavalkean ääressä.

Ne kolme päivää, mitkä nämäkin ryhmät lomakodissa yhtiön vieraina viipyivät, kuuluivat mukana olleitten kertoman mukaan kuin siivillä lentäen. Jäljelle jäivät miellyttävät muistot, jotka eivät hevin unohdu.

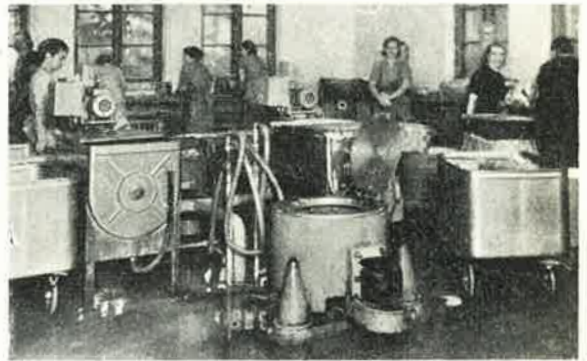

NAUKION UUSI SAUNA JA PESULA.

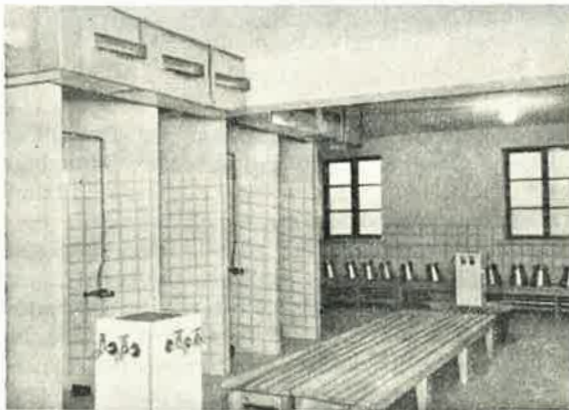
Lehtemme viime numerossa esittelimme sanoin ja kuvin Myllykallion uuden saunan ja pesulan. Sen jälkeen on valmistunut samanlainen laitos myös Naukioon ja julkaisemme siitä tällä sivulla muutamia kuvia, jotka sen pitemmittä selityksittä puhukoot itse puolestaan.

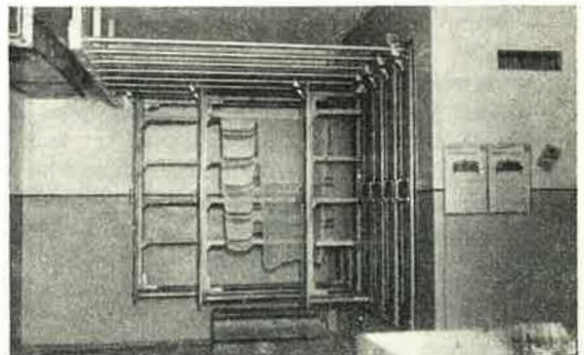
Pukuhuoneen toinen puoli.

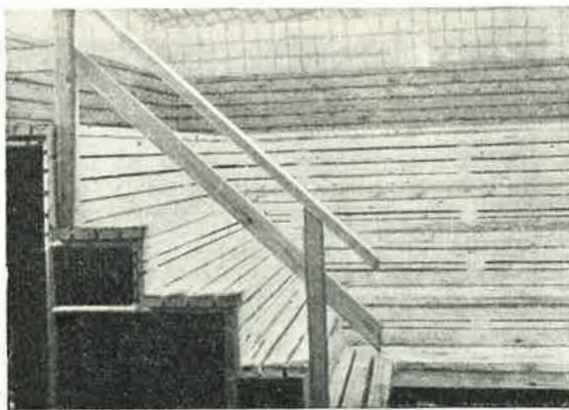
Uudenaikaisin konein ja laittein varustettu pesula.

Pesuhuone suihkuineen.

Kuivauskulissit.

Jykevät lauteet.

Sähkömankelit.

Voikan Selluloosatehtaan rumpukuorimon ruokasali jouluasussaan.

Ruokailuhuoneitten joulukoristelukilpailun

voitti Voikkaalla Selluloosatehdas ja Kuusankoskella Saha.

Joulu tulee tehtaan osastoille jo muutamia päiviä ennen varsinaista kotien joulujuhlaa. Ruokailuhuoneet pukeutuvat juhla-asuun ilmoittaen täten suuren juhlan lähestymisestä.

Viime jouluna osastot oikein kilpailivat paremmuudesta ruokailuhuoneitten koristelussa. Ahkeroiden valmistettiin aikaisemmin pidetyillä kursseilla opittuja koristeita: enkeleitä, tonttuja, lintuja ja tähtiä, joilla sitten ruokailuhuoneet somistettiin.

Voikkaalla I palkinnon voittanut Selluloosatehdas oli muuttanut ruokailuhuoneensa melkein satulinaksi. Juhlallinen havuköynnös kiersi salia, utuiset enkelit, hauskat tontturyhmät sekä taidokkaat olkityöt koristivat pöytiä, ja upea joulutähti hohti kaiken yllä. Siellä oli todella joulun tuntua. Yhtä kauniisti oli somistettu myöskin massakuopan naisten pieni ruokailuhuone tehtaan pohjakerroksessa.

II palkinnon saaneen Karbiditehtaan ruokasalissa taas tanssivat tontut joukoittain, lumihutaleet somistivat lasipintoja ja osaston oman taiteilijan kokonaan omin käsin tekemä jouluaiheinen taulu koristi seinää. Hauska joulutunnelma!

III palkinnon sai Korjauspaja. Sieltä mainittakoon huolella valmistetut pikkulolkit.

Joulupyhien jälkeen pidetyssä palkintojenjakotilaisuudessa jaettiin näille kolmelle parhaalle osastolle

palkinnot, pienet muistoesineet, jotka sitten arvottiin asianomaisten koristelijain kesken. Selluloosatehtaan "joukkueessa" jakaantuivat palkinnot seuraavasti: mestari J. Luostarinen ja Saimi Tähtinen saivat työn johtajina kumpikin palkinnon ja kolmas joutui arvonnassa Mirjam Pöyhöselle. Karbiditehtaan II palkinnon sai Liisa Puholainen ja Korjauspajan III palkinnon Mirjam Arponen. Selluloosatehtaan varsinainen I palkinto, Eino Hokkasen maalaama Virtakivi-aiheinen taulu, tulee ruokasalin seinällä olemaan muistona näistä ensimmäisistä joulukoristelukilpailuista.

Samanlainen kilpailu järjestettiin myös Kymin—Kuusankosken tehtailla. Osastojen välisessä kilpailussa arvosteltiin parhaaksi Kuusankosken Saha, joka sai palkinnoksi Eino Hokkasen maalaaman taulun. Toiseksi sijoittui Kymin Höyryosasto, kolmanneksi Klooritehdas, neljänneksi Kymin Ulkotyöosasto (yläpiha) ja viidenneksi Kymin Talousosasto (Talli). Henkilökohtaiset muistopalkinnot annettiin niille kolmen parhaan osaston edustajille, jotka olivat osallistuneet ruokailuhuoneitten koristeluun. Näitä palkintoja saivat Kuusankosken Sahalta Annikki Aranko, Sirkka Iivonen ja Lydia Salmi, Kymin Höyryosastolta Anna-Liisa Lampinen ja Klooritehtaalta Oili Harlin.

Kesäurheilijat kuntoa kohentamaan!

Urheilu on jatkuvasti kehittyvä muoto, joka vaatii harjoittajaltaan paljon ponnistelua tuloksiin pääsemiseksi. On opittava oikein urheilemaan, so. oikean harjoituksen avulla hankitun kunnon rinnastamista muiden urheilijoiden saavutuksiin erilaatuissa koetuksissa.

Tässä mielessä on perehdyttävä liikunnan sisäiseen olemukseen ja ennen kaikkea opittava tuntemaan maailman monimutkaisin koneisto — ihminen! Tämän koneiston eri osien toiminta ratkaisee urheilu-suorituksissakin onnistumisen. Näin ollen on meidän saatava selville niiden elinten toiminta, jotka määrättyissä urheilu-suorituksissa tulevat kyseeseen ja hankkia näille elimille mahdollisimman suuri toimintavalmius.

Päästäksemme tuloksiin on muistettava, että painopiste urheilussa on valmennuksen kohdalla, jota ilman tehokkaimkin tekniikka ja taito on vajavainen. Kuten edellä kävi selville, perustuu valmennus, jotta se onnistuisi, yleisten elintoimintasääntöjen tuntemukseen ja tietoiseen itsensä tarkkailuun. On opittava tajuamaan, mitä me valmennamme itsessämme, millä tavalla sen teemme sekä miten kaikki vaikutavat kokonaisuutta silmälläpitäen.

Edellämainitun voimme esittää kaavamaisesti:

Urheilu: 80 % perustuu valmennukseen,
20 % perustuu tekniikkaan.

Kun näin on asianlaita, ymmärrämme jokainen, mikä valtava merkitys valmentautumisella on suhteessa tulosten tekoon.

Meillä on viime aikoina ilahduttavan suuressa määrässä opittu tajuamaan oikean valmentautumisen kulku. Samalla ovat myöskin määrättyt urheiluharjoitukset tulleet järkipäisemmiksi ja siten tarkoitustaan vastaaviksi.

Kaiken valmennustoiminnan pohjana on ns. tasapainoinen elämä, mikä tarkoittaa säännöllisyyttä tavallisen arkielämän eri vivahteissa. Ensimmäisenä on näistä perusedellytyksistä mainittava tarpeellinen lepo, joka valmennuskysymykseen liittyvänä rasituksen vastapainotekijänä muodostaa suorastaan ratkaisevan osan koko toiminnassa. Rasituksen ja levon oikean suhteen määrääminen on vaikea tehtävä varsinkin aloittelijalle, mutta muovautuu oikeisiin uomiinsa etupäässä kokemusten avulla. Se "entinen mies", joka joka päivä, joskus kahdesti päivässä, tuulispäänä porhalsi hartiavoimin ja samalla vauhdilla parikymmentä kilometriä kerrallaan, hipaisi hiet otalta ja sanoi: "Taas tuli mentyä kaksikymppiä, kyllä kunto nousee, niin että kohina käy"!, ei tajunnut alkuunkaan levon merkitystä oikean kunnon kasvattamisessa. Jokapäiväinen uni on meille tärkeä, sillä käyttämehän elämästämme suunnilleen $\frac{1}{3}$ n nukkumiseen! Tasapainoiseen elämään kuuluvat vielä muut säännölliset elämäntavat, kuten vahingollisten nautintoaineiden välttäminen, tarpeellinen ja monipuolinen ravinto, puhdas elämäntapa jne. Nämä muodostavat yhteisesti ne edellytykset, jotka ovat välttämättömiä, kun ryhdymme oikealla tavalla valmentautumaan. On turha kaataa vettä astiaan, jossa ei ole pohjaa! Samoin on aivan turha koettaa kasvattaa kuntoa sekä henkisesti että ruumiillisesti epämuodostuneessa ja vajavaisessa kehossa.

Jos ajattelemme yleisesti valmennuksen kulkua ja esim. erikoisesti juoksemisen avulla saavutettavaa kuntoa, voimme karkeasti hahmoitella muutamia yleisperiaatteita.

Menestyäkseen kilpailussa on lähdettävä siltä pohjalta, että harjoituksen tulee olla kovempaa ja rasittavampaa kuin kilpailu, mutta toisaalta ei harjoituk-

Kuntoutumiskaudella ei tule hankkia kuntoa yksinomaan maastossa juoksemalla, vaan on jo tässä vaiheessa filmien, rainerien, valokuvien ja piirrosten välityksellä tutustuttava tyyliemien suorituksiin ja muovattava siten oikea käsitys omista mahdollisuuksista tekniikan täydelliseksi hallitsemiseksi. Kuvasarjassa amerikkalainen valmentaja Richard G. Angsley näyttää vaihteittain seiväshyppyn hienouksia. Kuvista on itse kullakin paljon oppimista.

EMÄNNÄN AVUKSI.

Uutta kotia perustettaessa kuuluvat keittoastiat ensimmäisten välttämättömien hankintojen joukkoon. Koska niiden laatu vaikuttaa paljon keittoajan pituuteen ja samalla myös polttoaineen ja ajan säästöön, ja koska niiden iäksi voi hyvin laskea vähintään 5—10 vuotta, kannattaa todella uhrata aikaa ja vaivaa kunnollisten keittoastiain hankkimiseen. Jos keittiösämme on sähköliesi tai keittolevyllä varustettu puuliesi, on keittoastian oltava tasapohjainen. Mutta ei riitä, että se ostaessamme näyttää sellaiselta, sillä melkein kaikkien pohjat ovat uutena sileät. Esim. ohutpohjaisen aluminikattilan pohja menee helposti kuhmuiseksi ja vain osa siitä koskettaa lieден pintaa ja kuumeneminen tapahtuu hitaasti. Mutta kun kattilassa on paksu, hienouurteiseksi sorvattu pohja, kiehuu 2 l. kattila täynnä vettä n. 3 min:ssa. Pohjan ja reunan välisen kulman täytyy olla pyöreä. Se helpottaa kattilan sekoittamista ja pesua. Ruostumattomasta teräksestä valmistettu kattila on pitkäikäisin ja helpoin hoitaa, mutta koska se kuumenee suhteellisen hitaasti, polttaa se helposti ruoan pohjaan. Mutta esim. veden, kasvien yms. keittämiseen ruostumattomasta teräksestä valmistettu kattila on ensiluokkainen, vaikkakin kallein keittoastia.

Emaljoidusta rautapellistä valmistettu keittoastia on helppo puhdistaa ja kestää kaikkia puhdistusaineissa ja ruoissa esiintyviä aineita, mutta kolhiutuu helposti. Emaljoidut paistinpannut ja rautapadat sopivat erikoisen hyvin ruoan hauduttamiseen, mutta ruskistamiseen tarvitaan tavallinen rautapata ja -pannu. Kaikkien emaljoitujen keittoastioiden pohjien täytyy olla emaljoimattomia, hienouurteiseksi sorvattuja.

Tärkein keittoastioiden materiaali on kuitenkin alumiini. Se on kestävä ja kevyttä, kuumenee nopeasti ja pohjaanpalamisen vaara on vähäinen. Alumiinin varjopuolena on se, että se tummenee nopeas-

ti. Kovin usein tapahtuvaa kirkastusta on kuitenkin vältettävä, sillä se kuluttaa alumiinia. Sooda ja lipeä syövyttävät alumiinia, samoin väkevä keittosuola-liuos.

Monet perheenemännät ovat sitä mieltä, että painavat kannet edistävät kiehumista. Asia ei ole kuitenkaan niin, vaan tärkeintä on, että kansi on kattilaan sopiva ja reuna niin vahvistettu, ettei se mene kuhmuille. Uusi kansityyppi on tasainen ja kädensijakin on upotettu syvennykseen. Kattilan päällä voi silloin säilyttää tarjoilu- tai muita keittoastioita lämpiminä, jos liedestä puuttuu lämpökaappi.

Kun keitämme tavallisessa avonaisessa tai kannellisessa kattilassa, ei lämpö keittoastiassa koskaan nouse yli 100° C. Vaikka lisäisimme lämpöä ja kiehuminen tulee voimakkaammaksi, ei lämpötila nouse, vaan liika lämpö haihtuu vesihöyryä ilmaan. Nyt kaupoista saatavissa painekattiloissa on kansi niin tiivis, että vesihöyry jää kattilaan ja paine kohoaa nostaen lämpötilaa. Kattilassa oleva venttiili estää painetta kohoamasta enemmän kuin kaksinkertaiseksi ja lämpötila nousee silloin n. 120°:seen. Tällaisissa kattiloissa on kypsymisaika huomattavasti nopeampi; tavallinen hernekeitto kypsyy n. 20 min:ssa, liha-keitto 15—20 min:ssa, n. 1 kg:n paisti 15 min:ssa jne. Jokainen ymmärtää, kuinka suureksi muodostuu

Epätasaisessa keittoastiassa menee lämmöstä enemmän kuin puolet hukkaan. (Keski-Suomen Kotitalousopettajaopiston tutkimus.)

sen jälkeen saa olla täysin poikki. Jotta voisi harjoituksissa juosta lujempaa kuin kilpailuissa, silloin on 7/8:n vauhdilla juostavia matkoja luonnollisesti lyhennettävä. Onhan selvä, että kun matka lyhenee, sekä vauhti että askelnopeus lisääntyvät. Tällä on tavaton merkitys ennen kaikkea lihaston ärsyketoinnin nopeutumiseen ja siinä yhteydessä myöskin hermorojen raivaamiseen. Se vanha ajatus, että juostaan pitkiä lenkkejä hitaasti, on todettu huonoksi, varsinkin kun nykyään puhutaan kestävästä nopeudesta, jota juuri monet pyrähdykset ja toistuvat lujat vedot ovat omiaan kehittämään. Tässä plileekin koko juoksuharjoitustoiminnan ydin, mikä periaate voidaan ymmärrettävästi soveltaa aikaisemmin mainittuun levon ja rasituksen rytmiin.

Täydellinen rentoutumistaito on välttämätön juoksuharjoituksissakin, juuri mainittujen pyrähdysten ja irtiottojen välillä. Kävely, lönnköttely ja hiljainen palautumisjuoksu ovat tässä suhteessa parasta.

En malta olla vielä mainitsematta siitä liiallisesta kilpailuinnosta, joka Suomessa vallitsee. Tämä estää tehokkaan harjoituksen, ja toisaalta siirtymisvaihe maastosta kentälle vaatii oman oppimisaikansa. Raa-ka ja ehkä hyvinkin voimakas ja järkipäisellä tavalla kasvatettu pohjakunto on ikäänkuin pantava aisoihin tekniikan asettuessa johtoon ohjaamaan toimintaa sen tarkoituksien mukaan. Tämä solutus-työ vaatii oman aikansa ja on se saatava suorittaa rauhassa.

Olipa valmentautuminen kesän koetuksiin kuinka hyvä tahansa, on meidän kuitenkin aina muistettava, että kokonaissuorituksen tehokkuus riippuu siitä, millä tavoin työssä mukana oleva heikoin elin pystyy toimimaan. Täten oikea harjoitus ja tuloksekas valmentautuminen vaatii ennen kaikkea itsetutkiskelua ja omien kykyjen täydellistä tuntemista.

Raine Valleala.

Keittiön yleiskone.

polttoaineen ja ajan säästö. Paine kattilassa voidaan keittää yhtä hyvin sähkö-, kaasu- kuin puuliedelläkin. Nykyiset painekattilat ovat helppoja hoitaa eikä räjähtämisen vaaraa ole.

Amerikasta tulleet filmit ja lehdet esittelevät keittiöitä, joissa on kaikki mahdolliset kotitaloustyötä helpottavat työvälineet. Tärkein niistä on ns. asistentti, keittiön yleiskone, joka on tullut yleiseksi Ruotsissakin, mutta jota vasta viime aikoina on alettu saada Suomeen. Tähän sähkökäyttöiseen yleiskoneeseen kuuluu erilaisia lisäosia, niin että se vatkaa ja vaivaa taikinat, jauhaa lihaa ja kahvia, raastaa ja rouhii kasviksia, kuorii perunat ja leikkaa ne viipaleiksi, pursottaa pikkuleipätaikinaa ja nuijii perunaseoseen. Tällainen kone säästää runsaasti emännän aikaa. Se tekee työn n. kolmanneksessa siitä ajasta, mikä kuluu tekemällä nämä työt käsin. Esim. pienen vehnäleipätaikinan vaivaa kone 2—5 min:ssa. Edellä luetellut taloustyöt vaativat melko lailla käsivoimia. Niille, jotka vanhemmalla iällä joutuvat hoitamaan perheen kotitalouden, on keittiön yleiskone tarpeellinen voimien säästäjä. Valitettavasti se on vielä kallis.

Alivuokralaisille ja muille liian ahtaista liesitiloista kärsiville emännille on apua ns. uppokuumentajasta. Tämä on metallikierukka, joka upotetaan vesiastiaan, esim. pesuvatiin, ja se kuumentaa veden nopeasti, esim. 1 l. vettä n. 15 min:ssa kiehuvaaksi.

Toinen viime vuosina kauppoihin tullut uutuus on sähkövuoka. Se paistaa kakun 30 min:ssa. Sen teho on sama kuin uppokuumentajankin, nim. 500 W. Kun

Onko Sinulla harrastuksia?

Julistamme mielenkiintoisen kilpailun.

"Elämä on tylsää ja yksitoikkoista", kuulee usein valitettavan. Tuollainen tunne ei varmasti ole meille kenellekään vieras, mutta onneksi useimmat ovat pystyneet sen torjumaan luotaan. Ase sitä vastaan ovat hyvät vapaa-aikojen harrastukset.

Synnynnäinen toimintavietti pakoittaa lapsen leikkimään ja puuhailemaan, millä kaikella on hänen ruumiilliselle ja henkiselle kehitykselleen aivan ratkaiseva merkitys. Leikkiminen on lapsen työtä, mutta sillä erotuksella aikuisen työhön verrattuna, että hän valikoi "työstä" vain sen, mikä koituu hänelle myös henkiseksi virkistykseksi. Olisi onnellista, jos me jokainen joutuisimme taipumuksiamme ja kykijämme vastaavalle työpaikalle, mutta valitettavasti on suuri osa työtä sellaista, joka on yksitoikkoista, ns. koneellista työtä, eikä näin ollen pysty mielenkiintoa vangitsemaan. Ja kuitenkin tyydytystä ja työniloa voi tuntea vain se, joka näkee työnsä tuloksen valmiina ja voi sanoa: Minä olen sen tehnyt. Harvoille meistä näin ollen riittää "leipätyö" toimintavietin tyydyttämiseksi. Useimmat purkavat sen vapaa-aikojen harrastuksiin, kuten urheiluun, musiikkiin, opiskeluun, askarteluun, taiteen harrastamiseen, yhteiskunnallisten tehtävien hoitamiseen jne. Näiden ihmisten elämä on täynnä sisältöä. He ovat iloisia ja ystävällisiä, kun taas henkilö, joka on antanut luontaisen toimintaviettinsä jäädä sen kaipaamaa ravintoa vaille, muuttuu synkäksi, ikävystyneeksi ja tylsistyneeksi. Hänestä on kaikki typerää ja ikävää, hän ei innostu mistään ja levittää painostavaa harmautta ympäristöönsäkin.

Valitettavasti eivät kaikki ole tajunneet sitä, että tuo kalvava tyhjyyden ja yksitoikkoisuuden tunne elämässä voidaan täyttää. Valitettavasti ei vielä ole yleisesti tajuttu vapaan harrastustoiminnan suurta merkitystä ihmisen sisäiselle kehitykselle ja hänen niin hyvin henkiselle kuin ruumiillisellekin hyvinvoinnilleen. Harrastustoiminnan piirissä löytyy rajattomasti mahdollisuuksia kaikille. Harrastuksen ei tarvitse olla mitään niin merkillistä eikä erikoista. Pääasia on, että meillä on puuhaa, jota kohtaan tunnemme kiinnostusta ja joka on tarvittaessa käden ulottuvilla. Sen parissa irtaudumme hetkiseksi

kakun paistaminen 6 markan kW-hinnan mukaan tulee maksamaan 1:50, kannattaa sellaisenkin, jolla on tavallinen, puilla lämmitettävä leivinuuni, paistaa kakkunsa paremmin sähkövuossa kuin ryhtyä suuriin uunin lämmittämiseen. Lisäksi tulee puilla lämmitys maksamaan huomattavasti enemmän, kun otamme huomioon puiden pilkkomisen ja kuljetuksen.

Lähempiä tietoja edellä mainituista koneista ja kojeista on saatavissa Sosiaaliosastolta.

Erikoislaatuista urheiluharrastusta.

Talvisin on tapana järjestää yhdistettyjä kilpailuja hiihdossa ja mäenlaskussa, ovatpa monet Kuusankoskenkin pojat jopa olleet osanottajinakin niissä. Mutta mitä sanotaan sellaisesta yhdistetystä kilpailusta, jossa toisena lajina on mäenlasku ja toisena — uinti? Kuka arvoisista lukijoistamme on moiseen kilpailuun osallistunut? Varmastikaan ei kukaan muu kuin Voikan Tehdasrakennusosastolla työssä oleva muurari Ville Kirjavainen. Ja kun hän ei ole saanut kanssakilpailijoita, niin on kilpaillut yksinään, ja yksin hän on myös kilpailut järjestänyt. Palkintokin on joka kerran tullut, kuten on laita varsinkin silloin, kun kilpailussa on vain yksi ainoa osanottaja. Mitä Kirjavainen on sitten palkinnoksi saanut? Paljon sellaista, jota ei voida rahalla eikä hinnalla hankkia — rautaisen terveyden ja teräksiset hermot. Niin ainakin hän itse vakuuttaa.

Kirjavainen, joka kuuluu siirtoväkeen, on syntyisin Karjalan Kannakselta, Kuuterselästä. Jo synnyinseudullaan hän totutteli yhdessä veljensä kanssa uimaan jäiden seassa, ja Voikkaalla oloaikaneen hän on nel-

Kirjavainen uiskentelemassa talvisessa Kymessä, johon hän on suksilla lasketellut seuraavassa kuvassa näkyvästä hyppyristä.

arkisesta minästäimme, unohdamme huolemme ja saamme lääkitystä enemmän tai vähemmän rasittu-neelle hermostollemme.

Joku ehkä väittää, että ei ole aikaa mokomaan aherteluun, kun rehellistä työtäkin on liian kanssa. Näin varmasti tuntuu esim. ansiotyössä käyvästä äidistä, jota päivätyöstä palattua on toinen "päivätyö" kotona odottamassa, mutta hänellekin oikean harrastuksen löytäminen on tie liikarasituksen välttämiseksi. Nykyisenä kuumeisen kiireisenä aikana me jokainen tarvitsemme venttiiliä, josta voi päästää liika-höyryn ja -paineen ulos pysyäksemme tasapainossa, ja sen me löydämme vapaa-aikojen harrastuksista.

Sosiaaliosasto on ottanut kevätkauden ohjelmaan harrastustöiden näyttelyn järjestämisen toukokuun puolivälissä toivoen, että se olisi omiaan levittämään mielenkiintoa harrastustoimintaa kohtaan ja auttamaan niitä, jotka eivät vielä ole löytäneet itselleen sopivaa puuhailua, saamaan vihjeitä ja ideoita. Toivoen näyttelyyn runsasta osanottoa julistamme harrastustöiden kilpailun kaikille yhtiömme Kymen—Kuusankosken ja Voikan tehtaitten palveluksessa oleville ja heidän perheittensä jäsenille seuraavissa sarjoissa:

1. Öljy- ja vesivärimaalaukset.
2. Graafillisen alan työt.
3. Kuvanveistokset.
4. Porsliinimaalaukset.
5. Kudonnaiset.
6. Korutyöt.
7. Veisto.
8. Sekalaiset työt.

Lähempiä tietoja saa Voikan ja Kuusankosken sosiaaliosastoilta.

jänä talvena laskenut suksilla mäestä suoraan talvi-seen virtaan. Tämän vuoden tammik. 21 p:nä hän järjesti Voikkaalla Kymijoen rannalla julkisen, vaikkakin pääsymaksuttoman näytöstilaisuuden, jota seuraamaan oli pakkasesta ja purevasta viimasta huolimatta saapunut runsaasti yleisöä. Kehoituksista huolimatta ei kuitenkaan muita esiintyjiä ilmaantunut, nimittäin ulkopuolelta Kirjavaisen perheen. Jotteri isän tarvitsisi yksinään ohjelmaa suorittaa, tuli hänen 10-vuotias Liisa-tyttärensä avuksi. Liisa oli influenssan jälkeen vielä yskäinen, mutta mieli paloi isän seuraksi, ja kun tyttö oli pari kertaa uiskennellyt vedessä, jäi yskä sen tien virtaan. Ei Liisakaan muuten ensikertalainen ollut, sillä neljänä talvena on hänkin totutellut talviuintiin ja on varmaankin nuorin talviuimari koko maassa.

Rannalla seisovia viluttaa talvitamineissaan, mutta rohkea Liisa-tyttönen seisoo uimapukusillaan jääkylmässä vedessä tuntematta vilun väristystäkään.

Lääkäri: — Ettekö tiedä, että vastaanottoni päättyy kello neljältä?

Potilas: — Kyllä, mutta sitä ei tiennyt naapurin koira, joka puri minua kello viideltä.

M E R K K I P Ä I V I Ä

KYMIN—KUUSANKOSKEN TEHTAILLA.

70-VUOTIAS.

Apumies August Hietala, Kymin Rakennusosastolta, 26. 3. 51. Hän on syntynyt Sysmässä. Toimeentulonsa hän on itse hankkinut jo 14-vuotiaasta alkaen, ensin renkinä Heinolassa, sitten metsätoissa Orimattilassa ja myöhemmin kivityömiehenä Pyhtäällä ja Kotkassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli aluksi Verlan tehtaalte, mistä v. 1928 siirtyi Voikkaalle ja sieltä vuoden kuluttua Kymintehtaalte. Kymin Rakennusosastolla hän on työskennellyt vuodesta 1940 lähtien. Korkeasta iästään ja pitkästä työkaudestaan huolimatta Hietala on vielä hyvä työntekijä.

60-VUOTIAITA.

Voima-aseman hoitaja Juho Ferdinand Holm, Kymin Sähköosastolta, 26. 2. 51. Hän on syntynyt Hollolassa. Työskentelynsä yhtiössämme hän aloitti 22. 12. 1924 Ky.—Kuu. Höyryosastolla. Paperikone 6:n voimanlähteenä oli silloin höyrykone, jonka hoitajana Holm vuoropäivystäjänä toimi. 15. 1. 26 hän siirtyi Kymin Paperitehtaan kirjoihin, vaikka työpaikka olikin sama. 1. 5. 29 tuli siirto Kymin Paperitehtaan höyryturpiinille ja samalla takaisin Höyryosastolle. Myös Kymin Selluloosatehtaan höyryturpiinilla hän on ollut lomittajana. Keltin vesivoima-aseman rakennustyövaiheessa hän 4. 7. 39 siirtyi Sähköosastolle mainitun voima-aseman viimeistelytyöhön. Kun ensimmäinen generaattori saatiin pyörimään, ryhtyi Holm työskentelemään voima-aseman hoitajana, missä toimessa on edelleenkin. Holmin vapaa-aikojen harrastuksen pääkohteena on viime aikoina ollut ns. markan tontille kohonnut oma talo, johon hän pääsi muuttamaan syksyllä 1950. Hänet tunnetaan hyvänä ammattimiehenä, joka omaa myös huumorin kultaisen lahjan.

Rotatiokoneenkäyttäjä Manu Kontula, Kymin Paperitehtaalte, 13. 3. 51. Hän on syntynyt Luumäellä ja tullut yhtiön palvelukseen 3. 7. 1913 Kymin Ulkotaluutekseen. Palveltuaan eri osastoilla ja eri tehtävissä, mm. Kymin Paperiosastolla kalanteri- ja rotatiokoneella sekä hollanlerin apumiehenä, hän tuli v. 1923 rotatiokoneen käyttäjäksi, jota tointa edelleenkin hoitaa. Vapaa-aikojen harrastuksista on puutarhan hoito mainittavin.

Oksaosaston hoitaja Joonas Niemi, Kymin Selluloosatehtaalte, 28. 3. 51. Hän on syntynyt Savitaipaleella. Jo 13-vuotiaana hän tuli yhtiön palvelukseen työskennellen kesäisin uittohommissa. Vakinaisessa työssä hän on ollut vuodesta 1917 lähtien, aluksi Metsäosastolla, mistä v. 1922 siirtyi Kymin Selluloosatehtaan kuorimoon. Nykyisessä toimessaan hän on

ollut vuodesta 1943. Vapaa-aikoinaan harrastaa Niemi musiikkia ja puutarhan hoitoa.

Portinvartija Väinö Nikkinen, Kymin Talousosastolta, 14. 4. 51. Hän on syntynyt Jaalassa. Ennen yhtiömme palvelukseen tuloaan hän oli yksityisillä rakennus- ja metsätoissa, kunnes v. 1932 tuli yhtiön työhön Rakennusosastolle. Marraskuussa v. 1938 hän siirtyi Maatalousosaston kirjoihin Savontaloon, missä sitten työskenteli elokuuhun 1946 saakka, jolloin siirtyi Kymin Selluloosatehtaalte ja sieltä v. 1948 Talousosastolle tallimieheksi. Portinvartijana hän on ollut huhtikuusta 1950 lähtien. Nikkinen on innokas kalamies ja aikaisemmin kuuluivat myös eräretkillä käynnit hänen vapaa-aikojensa harrastuksiin.

Kirvesmies Arndt Rytteri, Kymin Rakennusosastolta, 16. 4. 51. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1926 Voikkaalle koskenperkaustyömaalle. Sen jälkeen hän työskenteli eri osastoilla Voikkaalla, mistä v. 1936 siirtyi nykyiseen toimeensa Kymin Rakennusosastolle. Nuoruudenaikaisiin harrastuksiin kuuluivat musiikki ja hiihto.

Myyntipäällikön apulainen, prokuristi Allan Valdemar Björk, Pääkonttorista, 22. 4. 51. Käytyään 9-luokkaisen Brobergin Yhteiskoulun Helsingissä hän opiskeli 1½ vuotta Dresdenin Kauppa- ja talouskoulussa. Työskenneltään vuoden Pohjoismaiden Yhdyspankin Helsingin konttorissa hän tuli 19. 1. 1914 Kymin Oy:n palvelukseen ensimmäisen kassanhoitajan apulaiseksi yhtiön pääkonttoriin. Parin kuukauden kuluttua hän siirtyi saksan kielen kirjeenvaihtajaksi Myyntiosastolle, sieltä toukokuussa 1917 Ostososastolle ja 1. 8. 1918 Voikan tehtaan konttoriin. Oltuaan välillä Voikan Talousosastolla hän toimi 1. 1. 1921—1. 2. 1922 Kymin Talousosaston päällikkönä siirtyen sitten konttoristiksi Myyntiosastolle. Prokuristiksi hänet nimitettiin v. 1933. Vuoden 1946 lopusta alkaen hän on toiminut myyntipäällikön apulaisena. Hra Björk on ollut mukana vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä ja viime sotien aikana hän toimi is.-komppanian päällikkönä paikkakunnalla. Hän on innokas metsämies ja on lisäksi harrastanut mm. musiikkia.

50-VUOTIAITA.

Työnjohtaja Martti Ahola, Kymin Höyryosastolta (Hillon hiilivarasto), 3. 3. 51. Hän on syntynyt Anjalassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli toukokuussa 1918 Kymin Selluloosatehtaan kattilahuoneelle lastupojaksi. Työskenneltään sitten eri osastoilla hän muutti v. 1934 Kotkaan, mistä elokuussa v. 1939 palasi takaisin ja tuli Kymin Höyryosastolle, missä oli kivihiilien karräjäjänä ym. töissä. Saman vuoden lokuussa hän siirtyi Hillon hiilivaraston hoitajaksi, jota tointa on uskollisesti ja tarmokkaasti hoitanut, saa-

August Hietala.

Manu Kontula.

Joonas Niemi.

Väinö Nikkinen.

vuttaen niin työvereittensa kuin esimiestensäkin luottamuksen. Ahola on harrastanut urheilua, varsinkin hiihtoa ja juoksua. Hiihdossa hän on saanut useita palkintoja, mm. 1929 II palkinnon yhtiömme propagandahiihdossa, joka kuului olleen luja kilpailu. Vielä v. 1948 hän tuli TUL:n piirimestaruuskilpailuissa toiseksi 10.000 m. juoksussa. Kova on sisu Aholalla, koska hän vieläkin aikoo ottaa yhteen nuorempien kanssa. Hän on kuulunut jäsenenä Kyminteh-taan Kisaan. Muihin vapaa-aikojen harrastuksiin kuuluvat kasvitarhan- ja kananhoito.

Myllyn apunainen Martta Elina Nieminen, o.s. Salminen, Kymin Paperitehtaalta, 6. 3. 51. Hän on syntynyt Elimäellä ja tullut yhtiön palvelukseen 8. 3. 1932 Kuusankosken Puuhiomoon kokoojakoneelle. Samalla osastolla hän työskenteli sitten vuoteen 1940, minkä jälkeen on ollut eri osastoilla, mm. Kuusankosken Paperitehtaalla ja Kymin Puuhiomossa sekä viimeksi Kymin Paperitehtaalla nykyisessä toimesaan. Vapaa-aikansa rva Nieminen käyttää kodin hoitoon.

Linja-asentaja Vilho Oskari Kuusela, Kymin Sähköosastolta, 6. 4. 51. Hän on syntynyt Kauvat-salla. Työskentelynsä yhtiössämme hän aloitti 7. 1. 1929 Kymin Sähköosastolla linja-asentajana. Tämä työsuhte on lyhyitä armeijassaoloaikoja lukuunotta-matta jatkunut keskeytyksittä. Kuuselan pääharras-tuksia on viime aikoina ollut oman talon rakentami-nen ns. markan tontille. Talo valmistui asuttavaan kuntoon viime syksynä.

Apumies Reinhold Hyleh, Kymin Rakennusosas-tolta, 13. 4. 51. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön pal-velukseen hän tuli ensimmäisen kerran 21. 8. 1916.

Oltuaan sitten välillä muualla ja jälleen useampaan otteeseen yhtiömme eri osastoilla hän tuli v. 1935 ny-kyiselle osastolleen, missä siitä lähtien on yhtäjaksoi-sesti työskennellyt.

Hitsaaja Antti Anselm Tuomina, Kymin Kor-jauspajalta, 20. 4. 51. Hän on syntynyt Jaalassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1916 Kuusankosken Ra-kennusosastolle. Oltuaan sen jälkeen työssä Kymin Selluloosatehtaalla, Kuusankosken Puuhiomossa, Kuusankosken Höyryosastolla ja Kymin Rakennusosastol-la hän siirtyi v. 1922 Kymin Korjauspajalle, missä on edelleenkin. Vapaa-aikoinaan Tuomina kalastelee ja käy metsästysretkillä. Nuorempana hän harrasti myös painia. Palokuntaan hän on kuulunut noin 30 vuotta.

Portinvartija Martti Järvinen, Kymin Talous-osastolta, 25. 4. 51. Hän on syntynyt Jaalassa ja tullut ensimmäisen kerran yhtiön palvelukseen 31. 10. 1919 Kuusankosken Paperitehtaalle, missä oli aluksi prä-sipoikana ja myöhemmin rullamiehen apulaisena. Sen jälkeen hän on yhtiön palveluksessa ollessaan työskennellyt monilla eri osastoilla, kuten Rakennusosas-tolla useampaankin otteeseen, Kymin Sähköosastolla voimalaitoksen hoitajan apulaisena, Ulkotyö- ja Tal-liosastoilla sekä Kymin Selluloosatehtaalla kuulan-keittäjän apulaisena. Järvinen joutui monien muiden mukana jättämään työnsä ja osallistumaan talviso-taan, mistä hän sitten palasi invalidina. Syyskuussa 1940 hän ryhtyi jälleen työhön Kymin Selluloosateh-taalla ja siirtyi sieltä viime vuoden maaliskuussa portinvartijaksi. Järvisen vapaa-aikojen harrastukse-na on kalastus. Aikaisemmin hän on ollut myös inno-kas metsämies.

Arndt Rytteri.

Allan Valdemar Björk.

Martti Ahola.

Reinhold Hyleh.

Martti Järvinen.

Juhana Kousa.

Kalle Lähteenmäki.

Viljo Vesamala.

VOIKAN TEHTAILLA.

60-VUOTIAS.

Vuoromestari Juhana Emmanuel Kousa, Puuhio-molta, 12. 3. 51. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. Kymin Oy:n palvelukseen hän tuli helmikuussa 1915 silloiselle Voikan Koskityömaalle. Tämä työ ei kuitenkaan muodostunut pitkäaikaiseksi, sillä jo marraskuussa samana vuonna hän joutui eroamaan tästä työstä. Seuraavan talven hän oli Kymin Osakeyhtiön metsätöissä Valkealassa ja Mäntyharjussa. 15. 5. 1916 tuli Kousa Voikan Paperitehtaalalle ns. makasiinimieheksi selluloosavarastolle, sieltä varamieheksi Paperitehtaalalle ja sitten rotatiokoneen kautta II:lle koneelle rullamieheksi. Tästä työstä lähti Kousa v. 1922 hakemaan parempia ansiomahdollisuuksia työskennellen kahden vuoden ajan Pitkääkoskella paperikoneen hoitajana. V. 1924 hän palasi kuitenkin takaisin Voikkaalle Voikan Puuhiomolle vanhoille, ns. kylmille liipeille liippariksi. V. 1928 hän tuli nykyiseen toimeensa vuoromestariksi, jota tointa hoitaa edelleenkin esimerkillisen tunnollisesti. Nuorempana oli Kousa kotipuolessaan tunnettu innokkaana urheilijana harrastaen varsinkin hiihtoa ja juoksua, eikä "korkeudenkaan pomppaaminen", kuten Mäntyharjussa siihen aikaan sanottiin, ollut hänelle vaikeaa, onpa siinä lajissa tullut joskus oikein tupekset palkinnoksi. Myöhemmällä iällä ovat työ ja oman kodin sekä puutarhan hoito muodostuneet tärkeämmiksi. Erikoisesti tunnetaan Kousa hyvänä ensiavun antajana, ja monet henkilöt ovat hänelle kiitollisia, kun heidän saamansa vammat ovat parantuneet hyvin ja nopeasti.

50-VUOTIAITA.

Rasvaaja Kalle Lähteenmäki, Paperitehtaalalta, 5. 3. 51. Hän on syntynyt Vesilahdella. Kymin Oy:n palvelukseen hän tuli v. 1921 Voikan Koskirakennusosastolle. Oltuaan välillä työssä Rakennusosastolla hän siirtyi v. 1941 nykyiseen toimeensa. Sivutoiminaan harrastaa Lähteenmäki polkupyörien ja koneiden korjailua ja kesällä menee aika tarkkaan kesämökilä kalastellessa ja ympäristöä somistaessa. Nuorena harrasti Lähteenmäki myöskin urheilua.

Sukeltaja Viljo Vesamala, Rakennusosastolta, 14. 3. 51. Hän on syntynyt Kymissä ja tullut yhtiön palvelukseen 8. 12. 18 Voikan Ulkotoimistolle, mistä

seuraavana vuonna siirtyi Korjauspajalle. Saatuaan siellä sukeltajan opin vedenalaisten koneiden korjaustöitä varten veti hän kovasti sukeltajan uralle. Ja niin hän v. 1924 siirtyikin Voikan Rakennusosastolle sukeltajaksi, missä toimessa on edelleenkin. Ammattinsa perusteella on Vesamala ollut työkomennuksilla useissa yhtiömme teollisuuslaitoksissa. Hänen nuoruuden harrastuksiinsa kuului jalkapalloilu ja etenkin uinti, jonka harrastaminen ei ole vielä-kään kokonaan sammunut, vaikka pääharrastuksena tällä kertaa onkin valmistumisvaiheessa oleva oman "torpan" rakennus ns. markan tontilla.

Ylimestari Karl Wilhelm Nikander, Sähkökorjaamolta, 27. 3. 51. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 20. 1. 1916 Sähkövaraston hoitajaksi, ollen silloin vasta 15-vuotias. V. 1917 hän siirtyi Sähkökorjaamolle oppilaaksi ja tammikuussa 1920 hän meni Helsingin Teknilliseen kouluun, jolloin hän koulunkäyntinsä ohella suoritti Teknillisessä Korkeakoulussa sähköteknillisen iltakurssin, joka oli tarkoitettu vanhemmille sähköasentajille. Koulunkäyntinsä jälkeen hän joutui suorittamaan asevelvollisuutensa Hämeen Ratsurykmentissä Lappeenrannassa. V. 1923 hän tuli Sähkökorjaamolle toiseksi mestariksi, mutta joutui vielä saman vuoden lokakuussa Verlan tehtaalalle, jota silloin alettiin sähköistää ja jolloin sinne myös rakennettiin voima-asema. Näitä töitä Nikander hoiti ja teki vastaavana mestarina. Verlassa suhtautui varsinkin vanhempi mestari suuresti epäillen koko uuden-aikaiseen sähköistykseen ja piti vanhaa turpiinjärjestelmää parempana ja varmempana. Toukokuussa v. 1924 hänet kutsuttiin nopeasti takaisin Voikkaalle, jossa tulvavesi oli noussut niin korkealle, että nykyinen toinen tasavirta-asema joutui seisomaan, kun vesi pääsi sisään. Nyt oli pakko rakentaa pieniä voima-asemia ympäri tehdasta ja tähän työhön Nikander oli taas mies paikallaan. Tämän jälkeen alkoi siirtymiskausi tasavirrasta vaihtovirtaan ja silloin olivat monasti hyvät neuvot tarpeen, koska tehtaan piti pyöriä jatkuvasti. Tämä siirtymisvaihe onkin sitten kestänyt oikeastaan tähän asti. Silloin oli kovin kiireinen aika. Ei ehditty pitää pyhiä, vaan töitä oli paiskittava usein läpi vuorokausien. Paljon on tänä aikana tehdas muuttunut ja paljon on myöskin Nikander saanut harjoittelua sekä tottumusta tehtaan hoidossa sähköpuoleen nähden. Nykyään hän on sähkökorjaamon ylimestarina. Nikanderilla on monia harrastuk-

Karl Wilhelm Nikander.

Otto Junnila.

Parooni Cedercreutz kiinnittää ansiomerkin autonkuljettaja Lepän rintaan. Vasemmalla piirihoitaja Hietanen.

sia, joista sähkötekniikka on ollut aina hänen sydäntään lähinnä. Hän on rakentanut ensimmäisiä radioita, joilla voikkaalaiset saivat kuunnella etupäässä ulkolaisia asemia, koska siihen aikaan ei Suomessa ollut kuin Suomen radioamatöörien kokeiluasema. Hänen radiokärpänsä on yhä edelleenkin voimissaan ja hänellä on tälläkin hetkellä muutamia ideoita toteutuksessa. Nikanderin muista harrastuksista ovat etualalla uinti ja voimistelu, joissa molemmissa hän on ollut paikkakunnan urheiluseurojen edustajana. Varsinkin uinti oli hänen nuoruutensa leipälaji. Myös musiikki kuuluu Nikanderin harrastuksiin ja on hänellä vieläkin viulun käsittelyssä taitonsa jäljellä. Laulukuoroissakin hän on ollut nuoruuden päivinä. Nykyisin on Nikanderin pääharrastuksena palokunta, johon hän liittyi v. 1917 ja on tämän jalon harrastuksen tuloksena ollut hyvä edistyminen. V. 1929 hän tuli joukkueen johtajaksi. Sodan aikana hän oli komennettuna teollisuuspiirin palvelukseen ja oli silloin myös paikallisen palopäällikön apulaisena. V. 1936 hän kävi palopäällystökoulun ja v. 1941 hänestä tuli palomestari. V. 1950 hänet nimitettiin Voikan tehtaan palopäälliköksi. Tämä monien harrastuksien mies tunnetaan paikkakunnalla hyvänä ja huumorintajuisena ihmisenä.

Leikkuukoneapulainen Tyyne Vilén, Paperitehtaalta, 3. 4. 51. Hän on syntynyt Viipurissa. Yhtiöme palvelukseen hän tuli 19. 8. 1918 Voikan Sahalle, josta v. 1920 siirtyi Paperitehtaalle. Oltuaan välillä useaan otteeseen Puuhiomolla hän tuli v. 1939 nykyiseen toimeensa apulaiseksi leikkuukoneelle.

Jarrumies Aarne Järvinen, Ulkotyöosastolta, 5. 4. 51. Hän on syntynyt Elimäellä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1. 7. 1919 Voikan Ulkotyöosastolle. Nykyisin hän palvelee Raitiotieosastolla ja onkin palveluvuosia kertynyt jo 31. Järvinen on vakaumuksellinen poikamies. Hän on tunnettu ahkerana, hiljaisena ja vaatimattomana henkilönä sekä esimiesten että työtovereiden keskuudessa.

Paperinlastaaja Otto Junnila, Paperitehtaalta, 29. 4. 51. Hän on syntynyt Ruotsissa Luulajan pitäjässä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 4. 12. 1922 silloiselle Voikan Koskirakennusosastolle. Siirtyi sitten v. 1925 Ulkotyöosastolle, josta muutti 5 vuoden kuluessa Kuusankosken Voimalaitoksen rakennustyömaalle. Nykyiseen toimeensa hän tuli v. 1947. Vapaa-aikojen harrastuksista on urheilu ollut etutilalla. Par-

AK:n hopeinen ansiomerkki autonkuljettaja Väinö Lepälle.

Joulukuun 12 p:nä Kymintehtaan Virkamiesklubilla pidetyssä tilaisuudessa jakoi AK:n Kouvolan piirin piirihoitaja V. Hietanen AK:n hallituksen myöntämän hopeisen ansiomerkin autonkuljettaja Väinö Lepälle sekä ansiolevykkeen talouspäällikkö F. Blomqvistille ja insinööri W. Ekelundille.

Talven kilpailukalenteri

Kymin—Kuusankosken ja Voikan tehtailla.

25. 2. 51	Kymenlaakson Viesti matkalla Voikka—Kotka.
4. 3. 51	Kymi-yhtymän talvimestaruuskilpailut Voikkaalla.
13. 3. 51	viimeinen hiihtopäivä harrastushiihdossa sekä Kuusankoskella että Voikkaalla.
16. 3. 51	palkintolomalaiset Vuolenkoskelle.

Kansakunnan tulevaisuus vaatii naisia ja neitosea kehittämään ja pitämään itsensä voimakkaina, terveinä ja kauniina voimistelun ja urheilun avulla ja näin eläytymään olympialaiseen henkeen.

H. Saurén.

Naisvoimistelun ja -urheilun päätarkoituksena on vahvistaa voimia ja terveyttä, lisätä notkeutta, tehdä kaikki liikkeet siroiksi ja miellyttäväiksi sekä kohottaa ruumiin muotojen kauneutta.

Adolf Werner.

haana lajina on ollut hiihto. Junnila on voittanut propagandahiihtojen kuuman sarjan monta kertaa, mutta myöskin painia hän on harrastanut. Nykyisin on oman puutarhan hoito mieluisin vapaa-aikojen harrastus.

Sunnuntaiaamu tehtaalla.

Laulu, joka esitettiin Voikan Paperiammattiosaston pikkujoulujuhlassa.

Kun koossa nyt oomme iloisella päällä,
niin laulaa me aiomme kaikille täällä,
miten sunnuntaiaamuisin me siivotaan,
tuolla tehtaalla nurkkia nuohotaan.
Siell' oottavi kumuus ja koneiden räiske,
vuotavat putket sekä hihnojen läiske.
Siellä silinterin akselit ullaavat
ja valssit ne vielä kuumina rullaavat.

On miehillä kaikilla haalarit päällä,
heitä on tuolla ja heitä on myös täällä.
Joka paikassa ihan siellä hyörivät,
kuin toistensa tiellä he aina pyörivät.
On eräillä letkut ja toisilla luudat,
et ääntäsi kuule, vaikk' kuinka sä huudat.
Pölypilvet siellä koneista sinkoilee,
paineilma ne näet irti linkoilee.

On koossa myös Vesasen siivoojakunta,
ei sunnuntaiaamuin saa pitkälle unta,
vaan kuudelta jo konehille kapaisee,
siellä pölyjä ja roskia lakaisee.
Koneitten sivuilta he poistavat roskat,
mutt' miehet ne kaapii koneen alta moskat.
Ja paineilmaakin siellä myös käytetään,
milloin mestarin silmät vain vältetään.

Lie viiran muutto kaiketi märässä päässä,
kun miehet hääriä kuin sateisessa säässä.
Joka ukko siellä uljaasti suihkuttaa,
noita tuukeja puhtaaksi he ruiskuttaa.
Siellä hyppää Heikki ja tallustaa Tauno,
ja hampahat irvessä kiskoopi Mauno,
kun sitä viiraa he saattavat talliinsa
ja konetta laittaa oikeaan malliinsa.

Myös verstaan miehet on jo aammusta täällä,
koneitten alla ja myös koneitten päällä.
Joka putkea, ruuvia he kiristää,
kai vaihtelu heitä pyhäisin piristää.
On kalanteri kulunut himpun verran,
ja valssinkin pintaa hioa voi kerran.
Näin viilarit ne ahkerina hääriäilee,
mitä inssit ynnä mestarit määräilee.

On viitosen raameissa roimasti rasvaa,
sitä kun kaapii, niin sisu se vaan kasvaa.
Pian kirouksen synnissä siinä ui
ja kuumille valsseille nyrkkiä pui.
Vaan miehet ne huhkivat koneitten alla
ja poistavat roskia lakaisemalla.
Rasvamiehet taitojansa näyttelevät,
kun kannuistaan he kuppeja täyttelevät.

On massassa mekko ja rasvassa tukka,
eikä täällä kestä tuo silkkinen sukka.

Mikä nimeksi Voikan tehtaan keskusruokalalle?

Lehtemme viime numerossa julistettiin kilpailu sopivan nimen keksimiseksi Voikan tehtaan keskusruokalalle. Määräajan kuluessa saapui 20 eri henkilöltä yhteensä 97 nimiehdotusta. Kun asia koskee lähinnä voikkaalaisia, ei nimikilpailua ole lähdetty ratkaisemaan suppeammassa piirissä, vaan on päätetty toimeenpanna äänestys, johon kaikki Voikan tehtaan palveluksessa olevat henkilöt ovat oikeutetut osallistumaan. Kukin saa äänestää vain yhtä nimiehdotusta, jonka hän kirjoittaa paperilapulle merkiten siihen lisäksi selvästi oman täydellisen nimensä ja työosastonsa. Paperilappu pyydetään sitten mieluummin kirjekuoressa, jonka päälle kirjoitetaan: Nimikilpailu, jättämään maaliskuun 3 päivään mennessä Voikan tehtaan sosiaalitoimistoon.

Palkinnoksi luvattu 1 kilo kahvia jaetaan siten, että eniten ääniä saaneen ehdotuksen tekijälle annetaan ½ kiloa (jos heitä on kaksi, niin kumpikin saa ¼ kg, ja jos on useampia, niin heidän keskinsä arvotaan kaksi ¼ kg:n pakettia), tätä ehdotusta äänestävien kesken arvotaan ¼ kiloa ja kaikkien äänestykseen osallistuneiden kesken arvotaan ¼ kiloa. Äänestyksen tulos ilmoitetaan lehtemme seuraavassa numerossa, joka ilmestyy huhtikuun 20 päivän tienoilla, mutta kahvipaketit toimitetaan saajille hyvissä ajoin ennen pääsiäistä.

Saa paljassäärin naiset työssään hiippailla, ei tarvitse heidän tukkaansa piippailla. Kas miehet on kaikkein varminta mallia ja jokainen muistaa vihkimäpallia. Ei harhateille heitä tytöt millään saa, siis lujasti vaimot miehiinne luottakaa.

Kun siivoustöistä jo tullut on loppu, niin kymmenen maissa on suihkuhopperi. Siellä kehomme vaatteista kuoritaan ja päällimmäistä pölyä nuoleksitaan. Kun mestareille vielä tuntinsa antaa, niin käydä jo voi kohti kotirantaa. Hetkeksi sitten kun rauhassa uinahtaa, niin illalla vaikka riijuulle mennä saa.

On pikkujoulua nyt juhlimaan tultu, saavuttu itse ja tuotu oma kultu. Ihan rauhassa täällä kaikki olla saa, ja vaikkapa toisenkin kultaa tanssittaa. Ja jos kiltisti vain sun vuotesi vierii, niin pukinpa kontista lahjakin kierii. Sitä kaikille täällä nyt toivoa saa, ja sehän näitä tyttöjäkin laulattaa.

E. L.

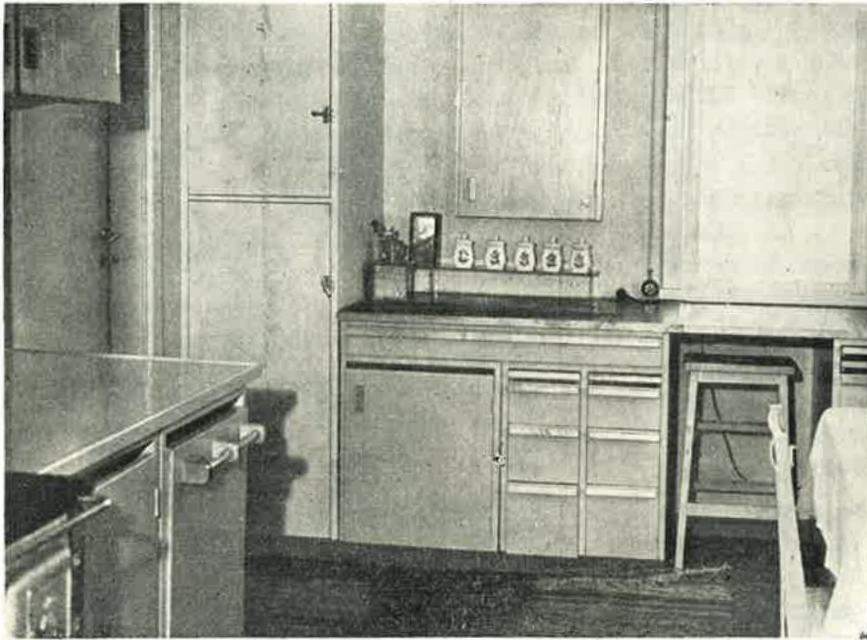
Äänestyksessä voittanut nimiehdotus alistetaan yhtiön johdon hyväksyttäväksi, mutta tämä seikka ei kuitenkaan vaikuta kahvipakettien jakoon.

Toivomme, että mahdollisimman monet Voikan tehtaan palveluksessa olevat käyttäisivät "äänioikeuttaan", sillä vasta silloin tämä äänestys vastaa tarkoitustaan.

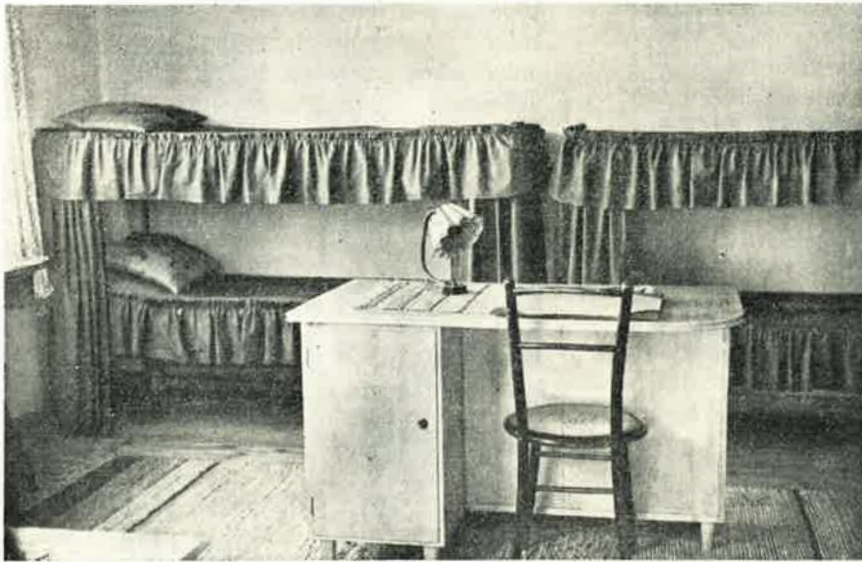
Nimiehdotukset ovat seuraavat:

Annoksela	Lounaskoti
Annos	Lounas Tupa
Annos-Ruokala	Muonakeskus
Antoisa	Muonala
Ape Aula	Muru Aula
Ape Koti	Murutupa
Ateria Aitta	Onnela
Aula	Otava
Eine	Oululainen
Eine Aula	Pirttilä
Eineelä	Puuropaja
Eine Keko	Päivölä
Eine Koti	Ravintola Aula
Einelä	Ravintola Keskiväli
Einepirtti	Ruokahovi
Eines	Ruoka-Keko
Eine tupa	Ruoka Koti
Elo	Ruokala-Lounas
Elontähkä	Ruokala-Mainos
Elopirtti	Ruoka Pirtti
Herkkula	Ruokaruukki
Hermes	Ruokaruukki
Ilves	Ruokatehdas
Jokamiehen-Kanttiini	Ruoka Tölli
Joka-mies	Sevilla
Kaiku	Tarmo
Kaleva	Teesalonki
Kansan Eine	Tehdasruoka
Kansan Keko	Teho
Kanttiini Keskiväli	Tehola
Keskus	Tehtaan Kasino
Keskus-Kanttiini	Tupa Tölli
Keskus-Kerhola	Työnturva
Keskus-Ravinto	Työnvoima
Keskusruoka	Valkea sali
Kesti Hovi	Viihtyisä
Kesti Pesä	Voikaan Muonala
Kesti Tupa	Voikan-helmi
Koitto	Voikan Kerhola
Koskenkorva	Voikan paari
Kymenkeidas	Voikas
Kymin Kesti	Voikkaan Eineshovi
Kymen ruokamo	Voikkala
Käntty-sali	Voikkala Ruoka
Leipäkori	Voima
Lepola	Välipala
Loisto	Yhteis-Hyvä
Lounas	Yläkerta
	Yläsali

Kodinhoitokilpailu päättynyt.

Tirkkosen omakotitalon siisti nusasiallinen keittiö.

Vitikaiset asuvat Kymenrannassa vasta valmistuneessa talossaan. Pojat ovat saaneet oman huoneen, jonka vuoteitten sijoituksen rva Vitikainen on ratkaissut näin kätevällä tavalla.

Marraskuun lopussa päättyi Kymin—Kuusankosken ja Voikan tehtailla kodinhoitokilpailu. Se alkoi 1. 2. 50 ja kesti 10 kk. Osanottajia oli yhteensä 8 perhettä. Kilpailussa otettiin huomioon pihan siisteyden ohella asuinhuoneiden ja komeroitten sisustaminen sekä vuoteiden ynnä vuode- ja pitovaatteiden hoito. Lisäksi kiinnitettiin huomiota yleiseen siisteyteen, peseytymispaikkoihin ja tuuletukseen. Vieläpä huomioitiin emännän työasu ja annettiin suuri arvo kodissa tehdyille pienille, työtä helpottaville keksinnöille. Kun kilpailu käsitti käytännöllisesti katsoen koko kodin ja kesti näin kauan, vaadittiin sen aikana emännältä paljon huolta ja vaivaa. Mutta kun se koitui yksinomaan oman kodin hyväksi, riitti kaikilta kilpailijoilta innostusta koko kilpailuajaksi ja muu perhe tuki ihailtavasti perheenäitiä hänen pyrintöissään. Arvostelulautakunta suoritti kilpailun aikana neljästi tarkastuskäynnin kodeissa ja antoi pisteet ennen kilpailua julkaistujen arvosteluperusteiden mukaan. Näiden pistemäärien keskiarvon perusteella tuli kodinhoitokilpailun osanottajien järjestykseksi seuraava:

1. luokka, omissa taloissa asuvat suuriperheiset: I palk. rva Eila Tirkkonen, Voikka, ja rva Aino Vitikainen, Voikka.

2. luokka, omissa taloissa asuvat pieniperheiset: I palk. rva Martta Manninen, Voikka.

3. luokka, yhtiön taloissa asuvat suuriperheiset: I palk. rva Toini Hasu, Voikka, III palk. rva Lahja Virtanen, Kuusankoski, ja rva Aune Heimonen, Voikka, sekä IV palk. rva Ada Jäppinen, Kuusankoski.

4. luokka, yhtiön taloissa asuvat pieniperheiset: I palk. rva Hilda Valsti, Kuusankoski.

Toimitus: Å. LAUNIKARI (vastaava), A. YLIKANGAS (toimitussihteeri).

Lehtemme tämä numero

ei ehtinytkään jaettavaksi helmikuun 20 päivän tienoilla, kuten oli tarkoitus, vaan vasta parisen viikkoa myöhemmin. Tästä syystä on

**VOIKAN TEHTAAN KESKUSRUOKALAN NIMIEHDOTUSTEN ÄÄNESTÄMISAIKAA PIDENNETTY TORS-
TAIHIN MAALISKUUN 15 PÄIVÄÄN,**

johon mennessä Voikan tehtaan palveluksessa olevien henkilöiden toivotaan äänestyksen suorittavan.

